

ოლე

მწერალთა ასოციაცია
„ლიტერატურული კახეთის“ გამოცემა

The Literary Magazine OLE

ჟურნალი გამოდის 2004 წლის ივნისიდან
ISSN 1512-3995

ოლე – ბრყენა, გინა მოგრძე ტყე ველთა შუა
სულხან საბა

ოლე – ახომი საჩრდილობლად დატოვებული
ხე
ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი

ოლე – გიორგი ლეონიძის პოეტური შედეგრი

მთავარი რედაქტორი

აკაკი დაუშვილი

რედაქტორები

ფარნა რაინა
ნუნუ ძამუკაშვილი

მხატვრული რედაქტორი

სოფიო ქელიძე

მისამართი: 2200 თელავი
ერეკლე II-ის გამზირი №6
III სართული
მობ: 555 46 44 29
მწერალთა ასოციაცია
„ლიტერატურული კახეთი“
მობ: 558 48 24 80

„ოლეს“ რედაქციაში შემოსული მასალა
არ რეცენზირდება და ავტორს არ უბრუნდება

მასალების გამოგზავნა შეგიძლიათ
ელექტრონული ფოსტით
E-mail: akakidau@mail.ru

ჟურნალ „ოლეს“ წინა ნომრების წაკითხვა
შეგიძლიათ საქართველოს პარლამენტის
ეროვნული ბიბლიოთეკის საიტზე www.nplg.gov.ge —
ციფრული ბიბლიოთეკა „ივერიელის“
ვებგვერდზე.

ჟურნალი „ოლე“ გამოიცემა თელავის მუ-
ნიციპალიტეტის მერიის (მერი ბატონი **ლევან
ანდრიაშვილი**), თელავის მუნიციპალიტეტის
საკრებულოს (თავმჯდომარე ბატონი **თენგიზ
მთვარელიშვილი**) მხარდაჭერით.

დაიბეჭდა გამომცემლობა „მერიდიანში“

№2, (55), 2022

ივნისი

გამოდის სამ თვეში ერთხელ

„ოლე“ ლიტერატურული ჟურნალი

შინაარსი

არ გვინდა ომი

2. ფარნა რაინა. არ გვინდა ომი, – არასოდეს,
არ გვინდა ომი!!!. ლექსი

3. ალა დათუკიშვილი. ომი. ლექსი

ოთარ ხუციშვილი – 90

4. მილოცვაძე

მხატვრული ლიტერატურა

6. ვანო ჩხიკვაძე. გვირაბი. რომანი

18. აპაკი ბიძინაშვილი. ლექსები

20. ლანა მანველი. სად არის ბედნიერება.
რომანი

29. მარიამ კაშუკაშვილი. ლექსები

31. დარეჯან ჭანკოტაძე. ბუხარი. ლექსი

32. მაია კაკაურიძე. უკანასკნელი შემოდგომა.
მოთხრობა

36. რაჟდენ მამუკაშვილი. ლექსები

38. ანზორ სიფრაშვილი. ვახტანგ
გორგასალი. ფრაგმენტი ისტორიული
რომანიდან

45. ანა მანოშვილი. ლექსები

გავშვებისთვის საკითხავი

47. ვაჟა მიროტაძე. ლექსები

თარგმანი

49. ერნესტ დოუსონი. ლექსი

ქრისტიანული პოეზიის XII ფესტივალი

„წმინდა ნინოს ჯვარი“

50. ფესტივალის საუკეთესო ლექსები

თელავის კულტურული ცხოვრების

პრონიკა

**63. ნიგნის საჯაროდ კითხვის მსოფლიო
დღე**

64. ლიტერატურული განჩარება

64. ელენოვა

გარეკანის პირველ გვერდზე
ლევან მოსიაშვილის ნახატი

არ გვინდა ომი, –
არასოდეს,
არ გვინდა ომი!!!..

დღეს, ომით იწვის:
უკრაინის –
მინაც და ზეცაც,
სიცოცხლე ქრება,
ვინ გააქრო –
სოცოცხლის ფასი?!..
ნუთუ, ბნელდება –
პლანეტაზე,
აზრიც და... მზეცა...
და... თამაშია
ჯოჯოხეთის, –
თარსის და... ფარსის?!..

ქვეყანა, ნუთუ,
გაგებას და...
ღირსებას იცვლის?!..
მოუნამლია –
შხამით... გესლით
შხამგესლა
იელს?!..
იწვის: სიკეთის,
ერთობისა...
და... ძმობის ფიცი?!..
მოსკოვის რუსი
თვითონ ებრძვის –
ძველ დედას, –
კიევს?!..
ომია!!!.. ომი!!!..
ალბათ, გესმით –
ამ, გულის ცემის,
მე, კვნესა მესმის,
ოხვრა მესმის –
შევჩენკოს მიწის...
ომია!!!.. ომი!!!..
აირია –
სისხლი და ცრემლი...
და... ჩემი გულიც
ამ ცეცხლით და...
ამ ალთით იწვის!!!..

რა ვთქვა?!..
არ ვიცი!!!..

შარნა რაინა

დაბნეული დავეძებ –
სიტყვებს...
უფლის თვალებში
დღეს, ვინ არის
შემყრელი –
ლამის?!..
გამიქრა, თითქოს,
აზრის წედომის:
სიმაღლეს,
სიბრტყეს...
ამ უგნურების სისასტიკით,
დავმუნჯდე, –
ლამის...

ვშფოთავ და... ვლეღავ...
გონზე, ვერ-რით,
მოვეგე, – ჯერაც
სატანა, ეგ ზომ,
ჯიქურ... ძალით –
ბობოქრობს, ღნავის...
ასე მგონია,
ასე ვფიქრობ...
და... ასე მჯერა:
თითქოს, ომია –
თეთრის, შავის,
დღისა და ღამის...

დარდის ქარ-ცეცხლით,
ვით იქნება
სამყარო – მხნედა?!..
ათასი ტანკი,
თითქოს, ერთად,
გადადის გულზე...
სიკვდილ – სიცოცხლის
პაექრობას
მსოფლიო ხედავს
ამ, – ზვავ-ვულკანს და...
ამ, – ჯოჯოხეთს
მსოფლიო უმზერს...

ვის უნდა –
დროის და სიმართლის
მგლის კბილით ლეჭვა?!..
ავი სულის და...
ავი მიზნის
ცოდვების ფიწლის?!..
ძალმომრეობით
სურდა, ვისაც –
პყრობა და ხვეჭა,

ხომ, ალიგავნენ –
მძლეთამძლენიც, –
პირისგან – მიწის?!..

სიკვდილი, გლოვა,
რად დავიდგათ
მინაზე –
სახლად?!..
ეს, – უჟამესი უამი,
ნუთუ, –
სასრულის დროა?!..
XXI საუკუნეს
რომ ვმარცვლავთ,
ახლა,
დედამინაზე –
ვის, ვის უნდა
ახალი ტროა?!..

უსათნოესი –
აზრის თვალი
თუ, წალმა ბრუნდა,
არ იჭაჭანებს –
ბელზებელი, –
მინად და... ცადა...
იქ, სიცოცხლე და...
სიყვარული –
ზეიმობს, მუდამ,
სიბრძნეთა სიბრძნე –
ზენაარის,
ზეიმობს, სადაც...

მშვიდობა:
მზე და სიცოცხლეა!!!..
მშვიდობას ვლოცავ,
დასაბამიდან,
იმ, ყველა ომს
ვისხენებ – წყრომით!!!..
გაძეძგილია დედამინა –
ატომით, როცა, –
სიბრიყვე არის
და... სიგიჟე –
შუღლი და... ომი!!!..

გაოგნებული –
გრძნობით
განცდის, –
დაჭრილი ლომის,
ვლალადებ, ვგოდებ...
და... ვქადაგებ –

კოსმოსშიც წვდომით,
დასაბამიდან, –
ხელში – გუთნით,
ხმლის პირზე – დგომით,
ვამბობ:
არ გვინდა, –
არასოდეს,
არ გვინდა ომი!!!..

ყველას –
უსაზღვრო,
უნაპირო ტკივილი
ახლავს, –
თვალეებს ახელენ –
შიშით... დარდით...
და.. ძილის –
კრთომით...
არავინ, არსად,
არსად არის –
გულცივი, –
ახლა,
ჭიანჭველაც კი,
სამზეოზე,
მინაზე –
მძრომი...

ყოფნა – არყოფნის
რად ვითვლიდეთ:
წუთებს და...
წამებს?!
გვახსოვს:
ბერლინიც
კართაგენიც
და... გვახსოვს –
რომიც...
სიკეთეს,
სიბრძნეს
და... სიყვარულს,
რაისთვის
წვავენ?!..
არ გვინდა –
ომი!!!..
არასოდეს,
არ გვინდა –
ომი!!!..

დღეს, –
უგიჟესი სიგიჟეა:
მზის ქვეშეთს –
ომი!!!..
დამლუპველია, დღეს,
პლანეტის –

შუილი და...
ომი!!!..
თავის თავს ებრძვის,
უწინარეს,
სიკვდილის –
მდომი...
მსოფლიოს ხალხებს –
არასოდეს,
არ უნდათ –
ომი!!!..

P.S.
სიცოცხლეს, ვინაც, –
უსიკეთოს,
ჩააგდებს – არად,
აინთებს, ვინაც,
სიყვარულით:
გულსა და სახეს,
მე – ვენაცვალე,
ვეთაყვანე,
დავლოცავ, – მარად,
დედამინაზე
სანთლად, ვინაც –
დატოვებს სახელს!!!!..

27-III-2022

ალა დათუკიშვილი

ომი

სადაც ომია სულ იქ არის
ჩემი სამშობლო,
რაც დავიბადე ომის სუნი
ძვლებში გამიჯდა,
მარადიული ლოცვა გვერგო
ღმერთო გვაშორე,
ჩვენი მიწების,
ჩვენი ხალხის
დაშლა გამიჯვნა.

სადაც დენთია
სულ იქ არის ჩვენი სიცოცხლე,
სულ სასწორზეა შეგდებული
ანმყო-მყოფადი,

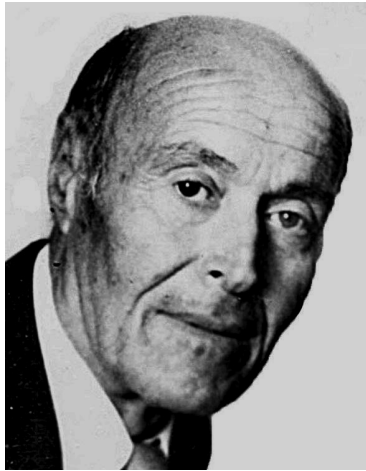
მშვიდობა,
აბა რა ხილია ნეტა ვიცოდე,
მხოლოდ ის ვიცი რომ
მშვიდობის
მქვია ქომაგი.

ჩვენი ლექსები ისე
მორცხვად იწერებიან,
ვერ გახდებიან გმირებივით
სულის წამლები,
ნამდვილი ლექსი დახვრეტილი
ის არწივია,
დროშას რომ ფეხით არ შედგა და
მოკლეს წამებით.
ჭეშმარიტების პოეზიაც
სანგრეებში ცოცხლობს,

გრძელდება სადაც
ბავშვიანი სარდაფებია
და ვიდრე ნაღმი უწიგნური
ბალახებს მოძოვს,
და ვიდრე ცაზე სირენები
განათლებიან.

ამ მოლოდინის რეჟიმშია
ჩემი სამშობლო,
რაც დავიბადე ომის სუნი
ძვლებში გამიჯდა,
დაე,
ეს ომის სტრიქონები
ღმერთმა გვაშოროს,
ღმერთმა გვაშოროს მიწების და
ხალხის გამიჯვნა.

90 წლისა შესრულდა თვალსაჩინო ქართველი მწერალი, პუბლიცისტი და საზოგადო მოღვაწე ოთარ ივანეს ძე ხუციშვილი. ამის გამო საქართველოს მწერალთა კავშირმა იუბილარს მისალმება გაუგზავნა. მისალმებაში ნათქვამია:

ბატონო ოთარ!

ჩვენო ძვირფასო კოლეგავ და მეგობარო!

საქართველოს მწერალთა კავშირი, თქვენი მეგობარი ქართველი მწერლები დიდზე დიდი სიყვარულით მოგესალმებიან ღვანლმოსილ, ამაგდარ შემოქმედს და მამულიშვილს და გილოცავენ დაბადების 90 წლისთავს.

ეს ოთხმოცდაათი წელი სამშობლოს უებრო, ვაჟკაცური მსახურების ერთი ჩინებული ნიმუშია.

მკითხველი ათწლეულების განმავლობაში თქვენ გიცნობდათ, როგორც ქართული ჟურნალისტიკის ერთ-ერთ თვალსაჩინო წარმომადგენელს, ობიექტურ, პირუთვნელ ქედუხრელ კალმოსანს, რომელიც მუდამ მისი საესავი ქვეყნის სასიცოცხლო ინტერესებს იცავდა და დაუნდობლად ამხელდა ყველას, ვისთვისაც ჩვენი ნაგვემი, მაგრამ ქედუხრელი მამული მათი სამარცხვინო, მზაკვრული, ვნებების დასაკმაყოფილებელი ასპარეზი იყო და არა ის წმიდათანმიდა ტაძარი, სადაც მუხლმოდრეკილმა არსთაგამრიგეს უნდა შეავედრო შენი ქრისტესავით ჯვარცმული ერი.

უკვე გამობრძმედილმა თვალსაჩინო ჟურნალისტიკა მწერლობაშიც სცადეთ ბედი. 1981 წელს გაზეთ „თბილისში“ გამოაქვეყნეთ პირველი მოთხრობები და მას შემდეგ თქვენი ლიტერატურული ნაწარმოებები პერიოდულად ქვეყნდება ჩვენს სალიტერატურო ჟურნალ-გაზეთებში, გამოდის ცალკე ნიგნებად.

ქართველმა მკითხველმა, გემოვნებინმა და მომთხონმა, მიიღო თქვენი პროზაული კრებულები („ნიღბების დღესასწაული“, „სიბრძნე სიცილისა“, „რაფრა მოვიქცეთ ახლა ჩვენ“, „ელამი სარკე“, „ცხოვრება ლიმილით“...), რომლებშიც თავმოყრილ მოთხრობებში, ნოველებსა თუ ფელეტონებში ქვეყნის ჭირისუფლის სულიერ ქურაში ნაწრთობი პოზიციას დავანებული. გვხიბლავთ ჯანსაღი და უბოროტო იუმორით, მრავალფეროვნებით, სისხარტითა და უზადო თავანკარა ქართულით...

მთელი ცხოვრება ნაყოფიერ საზოგადოებრივ მოღვაწეობას შეაღიეთ. იყავით თელავისა და ახმეტის რაიონული გაზეთების მთავარი რედაქტორი, გაზეთ „თბილისის“ განყოფილების გამგე, გაზეთ „რესპუბლიკის“ ლიტერატურული მუშაკი, გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ განყოფილების რედაქტორი...

ღვანლი დაგიფასდათ. დაჯილდოებული ხართ ღირსების ორდენით. მონიჭებული გაქვთ ნიკო ნიკოლაძისა და სერგეი მესხის სახელობის პრემიები. სრულიად დამსახურებულად ატარებთ ქართული კულტურის ამაგდარის საპატიო წოდებას.

ბატონო ოთარ!

მართლაც რომ სამაგალითოა თქვენი ობიექტურობა, პირდაპირობა, მართლის თქმის პრინციპის ერთგულება. ამის ჩინებულ მაგალითს თუნდაც ის ფაქტი წარმოადგენს, რომ შემდგენელი და რედაქტორი ხართ ცნობილი სახელმწიფო მოღვაწის მედეა მეზერისვილისადმი მიძღვნილი პუბლიცის-

ტური კრებულისა, რომელშიც თვალნათლივ გამოჩნდა, რომ საბჭოური ეპოქის ზოგიერთ პარტიულ მოღვაწესთან ახლოსაც ვერ მივა თანამედროვე საქართველოს არაერთი ნომენკლატურული მუშაკი.

თქვენი მეგობრები ძალზე განვიცდით, რომ ბედისწერამ სიჭარმაგეში არაერთი მეტად მტკივნეული დარტყმა მოგაყენათ. გვინდა გვჯეროდეს, რომ ვაჟკაცურად გაუძლებთ ამასაც...

კიდევ ერთხელ სიყვარულით გილოცავთ საიუბილეო თარიღს მშობელი ქვეყნის სამსახურში ბოლომდე დახარჯულ შემოქმედს, გისურვებთ დღეგრძელობასა და მზეგრძელობას, თქვენი ოცნებების ხორცშესხმას.

საქართველოს მწერალთა კავშირი

ჩინებული მწერალი და ჟურნალისტი

ჩვენს ძვირფას მეგობარსა და კოლეგას, შესანიშნავ პიროვნებას, ჩინებულ მწერალსა და ჟურნალისტს ოთარ ხუციშვილს ვულოცავთ 90 წლის იუბილეს. ვუსურვებთ დღეგრძელობას, მზეგრძელობასა და ახალ შემოქმედებით გამარჯვებებს.

დარწმუნებულნი ვართ, ჟურნალ „ოლე“-სთან, ბატონი ოთარის ნაყოფიერი შემოქმედებითი ურთიერთობა კიდევ დიდხანს გაგრძელდება.

**მწერალთა ასოციაცია „ლიტერატურული კახეთი“,
ჟურნალ „ოლე“ რედაქცია**

ბატონო ოთარ!

დიდებული ქართველო და პიროვნებაე!

ახლა თვალს რომ ვავლებ თქვენს მიერ განვლილ ცხოვრებისეულ გზას, ერთადერთი ეპითეტი, რაც თავში მომდის, მეციხოვნეა.

თმაგათეთრებული, სამშობლო ქვეყნის ბედზე დაფიქრებული მეციხოვნე, მისი ჭირისა და ლხინის გამზიარებელი, თავისი ცხოვრების წესითა და ნირით ნორმასა და ნიმუშს რომ წარმოადგენს მამულის უებრო მსახურებისა.

თქვენ, მწერალი და ჟურნალისტი, მართლაც რომ ნიჭიერებითა და შესაძური ღირსების გრძნობით ემსახურებით სიტყვაკაზმული ქართული ლიტერატურის განვითარებასა და წინსვლას. არასდროს გიღალატიათ იმ რწმენისათვის, იმ იდეალებისათვის, აქამომდე რომ მოიყვანა ქრისტესავით ჯვარცმული ჩვენი ქვეყანა.

ბედისწერამ არაერთი მტკივნეული დარტყმა მოგაყენათ, არაერთი გამოცდა მოგიწყოთ, რომლებსაც ბიბლიური იობივით გაუძელით, არ წაუჩოქეთ, არ გატყდით.

სწორედ თქვენისთანების მხრებზე გადადის ის ჭაპანი, საქართველო რომ ეწევა.

სულითა და გულით გილოცავთ საიუბილეო თარიღს ჩემს ძვირფას უფროს მეგობარს და კოლეგას.

სულ მალე, საუკუნესთან მიახლება მომელოცოს ბერო ქედანო.

ზაალ ზოტაშვილი

მეც ტრენინგზე ვარ, ოლონდ, მსმენელის სტატუსით, კულტურის ხაზით მოვლინებული და ახლა არ გინდა, სპლიყვს ცხვირწინ დაუჯდე?

ჯერ საპარიკმახეროს მივაკითხე, თავზე შერჩენილ ორიოდ თმის ღერსაც გამოვეთხოვე, მერე იქვე, ბაზრობაზე მზის სათვალე შევიძინე, საკონფერენციო დარბაზში გულდამშვიდებული შევედი და არცთუ თვალში მოსახვედრად ადგილზე მოვკალათდი. ლექციაზე შემობრძანებულმა ჩემმა საშხაპეს ნაცნობმა საუბარი პირდაპირ გენდერული თანასწორობის აუცილებლობით დაიწყო: – გერმანიაში, დღესდღეობით, ისე წავიდა საქმე, რომ ქალბატონების უმეტესობა მხოლოდ ერთ ბავშვს თუ აჩენს, ისიც ოცდაათი წლის ასაკის შემდგომ პერსპექტივაში.

„შემდგომი პერსპექტივა“ ვერ გავიგე, მაგრამ ეს არ არის არსებითი; მთავარია, ოცდაათ წლამდე რას აკეთებს, საქმროების არჩევაშია, საოჯახო ხელსაქმეს – ქარგვას, წინდების დაკემსვას, სადილის მომზადებას, ოჯახის მოვლას სწავლობს, რომ ჯვრისწერას მომზადებული შეხვდეს, თუ...

– ვერ გამოიცანით, ბატონებო, – სპლიყვმა საფეთქელთან კურდღლის თათივით ფუმფულა თითი ისე დაიტრიალა, თითქოს საჭირო ღილაკი მოძებნა, – მანამდე გერმანელი ქალი თავის დამკვიდრებას ცდილობს საზოგადოებრივ თუ პოლიტიკურ ცხოვრებაში, ასე ვთქვათ, ბედსა სცდის, ქვეყნის მართვის ნებისმიერ უბანზე კაცი რომ ჩაანაცვლოს...

მე ხომ ენას ვერ ვაჩერებ:

– მერე, ეგ კარგია?

– რას გულისხმობთ?

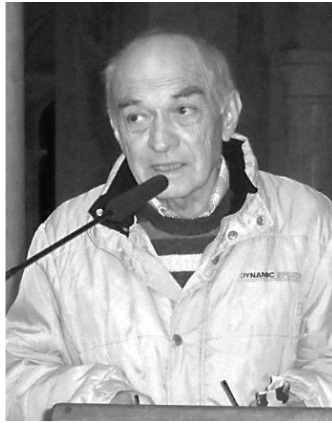
– ქვეყნისთვის, ნაციისთვის, კარგია, ქალმა თავის ნამდვილ როლზე, ფუნქციაზე, მონოდებაზე უარი რომ თქვა?

სპლიყვმა მოზომილი, რბილი ნაბიჯებით სკამებს შორის ჩამოიარა და მხარზე ხელი ჩამომადო:

– მე არ მითქვამს კარგია თუ ცუდი, მაგალითი მოვიყვანე, განსჯისათვის... ისე, ემანსიპაციამ ბევრს აუხილა თვალი, განსაკუთრებით იმათ, ვინც ვერ წარმოიდგენდა, ქალი, მამაკაცის ერთი ნეკნის ნაყოფი თუ ამდენს მიაღწევდა!.. და, საერთოდ, მისტერ ეიჩარ, ეგ სათვალე ზედმეტად მუქი ხომ არ არის და ეკრანზე წარწერების კითხვაში ხელს ხომ არ გიშლით?

– არა, ჩემო ბატონო!

– პირიქით, თავად ბატონო – სააბა-

ზანო რიკვაძე

ზანოში კიდევ როდის აპირებთ შებრძანებას, რომ იმ საათებში თავი შევიკავო?

სიცილი ამივარდა, კამუფლიაჟმა არ გამიმართლა, „და საერთოდ“, თქვენც მაგარი ყოფილხართ, გენდერული თანასწორობის მხურვალე თემა, უფლის მიერ ქალის შექმნის გადმოცემის ცივი შხაპით რომ გააგრძელეთ, – გაუწოდეთ მარჯვენა, დაკა ხელი-მეთქი.

იმანაც დაჰკრა.

გენდერულ თანასწორობისკენ მონოდეების გარეშეც, ის-

ეთი მეფე-ქალები, დედოფლები, ჩინიანი თუ უჩინო ქალბატონები გვყავდნენ, საქვეყნო საქმეებში მამაკაცებს ტოლს რომ არ უდებდნენ. დღესდღეობით კი, მათი შთამომავლების უმეტესობა, ძვირფასმა დროებამ ოჯახებს დედაბოძებევით გამოაცალა და ვითომც არაფერი!

„რომელ წელს, რომელ თვეს, რომელ დღეს, რომელ საათზე ჩატყდება კიბე, რომელიც გვგონია ზეცას მივადგით და ზემოთ მივებლოტებით? – ვნერ ფურცელზე და, მცირე პაუზის შემდეგ, ვაგრძელებ, – რათა მერე სინანულით ამომხდეს:

– აკი მაფრთხილებდი!

– არ დაგიჯერე და აჰა!

„რომ დამეჯერებინა, რა, კიბე მაშინ გაგვიძლებდა?“

„და საერთოდაც“, გულისამრევად გამოვიყურებით, როცა წარსული შეცდომების მუთაქების ქექვას ვინყებთ და თან, ახალ, უფრო მძიმე შეცდომებქვეშ ვისრისებით...

როდესაც სამალავიდან გამოვყავდით, მაშინაც კი, ჭკუა რომ გვესწავლა, ბებიაქალის დაკვანჭულ თითს მივარტყით ცხვირი, მაგრამ რა გამოვიდა? არც არაფერი, გარდა იმისა, რომ ტკივილისგან ავლნავლდით. მერე, დუნდულებიც გაგვისილაქეს, რათა გული უფრო მეტად ამოგვეჯდომოდა და, ასე და ამგვარად, ჩვენი დაბადება გამოგვეტირა.

ახლა, წლების გამოცდილებით დაზვიანულეობი, ახალგაზრდებს მომაბეზრებელი ტონით ვაბოლებთ, ჩვენი შეცდომები არ გვინდა გაიმეოროთო. არადა, ჩვენსას როგორ გაიმეორებენ, როცა ყველას თავისი აქვს სამყოფი და სამყოფზე მეტიც. ანდა დალაგებული, თმადავარცხნილი უშეცდომო ცხოვრება რა ცხოვრებაა, იმ ვითომდა მცდარ ნაბიჯებშიც, რამდენი სიტკბოება და ნუგბარია, ვინ მოთვლის! მე თუ მკითხავთ, სიცოცხლის გემო სწორედ ცოდვებსა და შეცდომებშია!

მითია თუ სინამდვილე, რა მნიშვნელობა

აქვს, ფიროსმანმა იმდენი ფული რომ გაიქნია და ვარდების ზვინი მიაერთვა საყვარელ ქალს, მამ შეცდომად ჩავუთვალოთ?! მითუმეტეს, დედაკაცმა რით უბასუხა?!.. მაგრამ ესეც ვთქვათ, ნიკალას მიჯნურის უკიდევანო სისულელე რომ არ ჩაედინა, ფუნჯს კიდევ დაიმორჩილებდა?

გაჰქნია, თუ რამ ებადა, და ხელახლა დაიბადა, უფრო ძვირფასის და შეუფასებელის პატრონი გახდა!

ძველი უბნების ხის კიბეები მაშინვე ფიროსმანს მახსენებე — გენიოსი კიბის ქვეშ!.. ამას რიგითი ობივატელი აიტანდა? ადიოდნენ, ჩადიოდნენ, თავის ფეხთა მტვერს ზედ აყრიდნენ და ვითომც არაფერი, აუტანელს იტანდა.

ნასვამს, ქუჩის მეორე მხარეს გადასვლა რომ სდომოდა, შესაძლოა, ნაცნობებსაც თვალი აერიდებინათ, ხელიც არ მიეშველებინათ!

დღეს, როცა ყველაფერი მხესავით გაკაშკაშდა, გაბრწყინდა მხატვრის ვარსკვლავი, ყველაზე „მაღალი“ გვამებიც კი ხელში აყვანილს გადააციმციმებდნენ ქუჩაზე, მაგრამ რაღა დროს! დღევანდელ სინანულს ახლა რაღა მნიშვნელობა აქვს!..

დაავიანეთ, ბატონებო, მაშინ უნდა გეფიქრათ, მაშინ... სპლიყვის ლექციაზე ვარ და რეებზე ვფიქრობ!

ჩვენში დარჩეს და, იმ დროს, გენდერული თანასწორობის აგიტაციის ზენოლა რომ ეწვინა, ხომ შეიძლება, დედას ნიკალა არც გაეჩინა?. ანდა რამდენი გენიოსია მეორე, მესამე, და შემდგომ შვილებად მოვლენილი, იმათი დედებიც, როგორც დღეს მოდაშია, ერთზე რომ შეჩერებულიყვნენ... რა განსაკუთრებული პირობებით ისინი იყვნენ განებივრებულები — ცხოვრობდნენ, შრომობდნენ ტრადიციულ, მრავალსულიან ოჯახებში გამოკეტილები, ქმრების თვალეში შემაცქერლები, ერთგულები, მონა-მორჩილები, ხელსაქმეს გადაყოლილები, პატიოსნები... რა იცოდნენ გენდერული თანასწორობის სიკეთისა.

— ისე მიდიოდნენ იმქვეყნად, რომ, სხვა მამაკაცი, მეუღლის გარდა, მათი ფეხის კოჭის თვალის დამკვრელი არავინ იყო! ახლა ნახეთ, ფაშატი კვიცებივით, გამონუთხულ შარვლებში ყალყზე რომ შეუყენებიათ თეძოები და თეძოების მიმყოლი მკვრივი დუნდულები. მტკაველიან, ვითომ კაბებში კიდევ, დღევანდელი კოჭიბროლები, „ტლოკებზე“ გაკრულ მზინავ კაპრონს მიაშარიშურებენ და დივანზე ფეხი-ფეხს როცა გადაიდებენ, თვალისთვის დაფარულს და მიუნვდომელს აღარაფერს გვიტოვებენ.

დედა ვუცხონე და მამა, ასეთებმა ან ერთი რატომ უნდა გააჩინონ? იმ ერთსაც სხვები უზრდიან და სანყალ ბავშვს ველარ გაუგია, ეს

გადაპრანჭული, ნელსაცხებით შელესილი საფრთხობელა, რომ ეუბნება დედაშენი ვარო, გამზრდელ ძიძაზე მეტად რად უნდა უყვარდეს!

სიყვარული ამაგმა, უძილო ლამეებმა, გულის სითბოს გაცემამ იცის! ამათ კი, ათასგვარ შეკრებებსა და ლანჩებზე ნანონიალებ, ნამიტინგარ, ემანსიპირებულ, პირმოლნიოშებულ ქალებს, იმდენს რომ ეწვეიან, მარტო ცხვირიდან კი არა, ყველა ნახვრეტიდან ბოლი რომ გამოსდით, რაღა დედობრივი სითბო შერჩენიათ!

მეორე დილაა, ტრენინგზე ვარ და უკვე ავიჭერი, ავქოთდი, ნერვები დაწყვეტაზე მაქვს.

გუშინნინ წყალბროლას ნაპირზე ბებერი მურყანის ძირში ჩამომჯდარი, წყალში ფეხებს ვალაღლალებდი და წყლის ლულუნს ვუსმენდი. რა ხანია, მდინარის რიტმული ხმაური აღარ გამიგონია! რუსეთში მდინარეებს სძინავთ, ყოველ შემთხვევაში, რაც მე მინახავს, ამერიკაშიც, მიიმდორებიან ნელა, მძიმედ, უხალისოდ, დროგის ცხენებივით; დაგუბებული ენერგიით გაპიპინებულ, ვეებერთელა კალაპოტებში. ვერც გაიგებ, მოძრაობენ თუ ერთ ადგილზე ტოკავენ.

ჩვენები არა! მოდიან, მოიჩქარიან, თითქოს ქუდზე კაცს უხმესო, მოგრიალეებენ მთიდან ბარისკენ.

მოსწავლე ვიყავი, პირველად რომ გამოცდადე — რას ნიშნავს მთის მდინარის აკომპანემენტის ქვეშ ძილი — მთიულეთში, ქვეშეთის გადაღმა, ხადისხევასა და არაგვის შესაყართან, მთის კალთაზე მიყუყულ პატარა სოფელში, დასაძინებლად დანოლილს, თითქოს ბალიშზე კი არა, წყლისპირა სიპ ქვაზე მედო თავი. მდინარეები შხუოდნენ, გუგუნებდნენ, კეჭნაობდნენ, ფარ-ხმალს აჟღერებდნენ, ნაპერწკლებს ყრიდა ერთმანეთს დაჯახებული ფოლადი და საბრძოლო სიმღერებში გუგუნებდა მთის მელიოდიების უკვდავი მოტივი. ვიდრე შევეჩვეოდი, ორიოდე ლამეს გამიჭირდა, თორემ მერე, დედის ნანასავით ჩამესმოდა!

სადღაც ონკანიდან გამოპარული წვეთის ხმა ლამის სიჩუმეში არ დაგაძინებს, ჭკუიდან გადაგიყვანს, გაგაგიჟებს და რატომ მთის მდინარის ხმაური არ წენავს ნერვებს?! როგორც არფაზე თითისგულები რბილად გადაატარონ, ოდნავ შეათრთოლონ სიმები, თანდათან მიილეოდა ხოლმე წყლის ხმაური და მეც მიყვავდი ძილ-ბურანისკენ.

ახლაც, „ყინწვისის ანგელოზის“ მონახულების შემდეგ (რატომღაც გამახსენდა დაბომბვის დროს ნამსხვრევებად ქცეული და მერე ნანო-ნანოლ შეკონინებული „რემისის ანგელოზი“), ისევ მდინარესთან ვზივარ და წყლის ხმაურს ვაყურადებ.

მომავონდა ჩემი სტუდენტობა.

ერთხელ ექსკურსიაზე ვიყავით და კორომში, პატარა მდელიზე სუფრა გავშალეთ. ჯგუფში უფროსკურსელი ბიჭი გვერია, დამწყები პოეტი, მონოლოგით განზე გაქცეული თვალების ქრილით და კლდესავით პიტალო მკერდჩადგმული. როცა დათვრა, რალაცაზე განანყენებული, ჯერ ყველაზე მაღალ ხეს მოექცა კენწეროზე და ტოტი არ ჩამოუტყდესო, გული გაგვიხეთქა, მერე ჩამოვიდა და სქელშუშა, დაკუთხული, ეგრეთ ნოდებული მალენკოვის ჭიქა ყველის ნაჭერივით ჩაღეჭა... ვილაცამ არაყით გაპიპინებული წრუტი მიაწოდა, დააყოლე, შუშამ არ განყინოსო. რაკი ეს ჩვენი „ცირკაჩი“ იუმორთან მწყრალად იყო, ის წრუტიც, თავის არყიანად მომპასივით ჩაახრამუნა და ჩვენს სიცილ-ხარხარში ისევ კენწეროს მოექცა. ღამე მარტო თუ დარჩები, ბუა მოვა და გადაგსანსლავსო, – წამოსვლისას ხვენწა-მუდარით ჩამოვიყვანეთ.

ნეტავი, ახსოვს წყალბროლას ის შემთხვევა თუ სამუდამოდ ჩაიარეს მაშინდელმა ტალღებმა? მოდის მთებიდან აკრეფილი ძალ-ლონით და რიყზე უძრავად მწოლიარე საუკუნოვან ლოდებს მკერდზე წყალი შხუილით გადასდით. მურყნები, ბუჩქები, ნაპირ-ნაპირ მიხორავებული ნარიყი! გაღმა, ამწვანებულ გემის კიროსავით გადმოყუდებულ ბექზე, უცხო ყვავილი ბუჩქად ამოფეთებულა – დავითვალე, სულ შვიდი ღერია. ვუყურებთ ერთმანეთს და ვფიქრობ, მე რომ მომწონს, ნეტავი, ყვავილებსაც თუ მოვუდივარ თვალში-მეთქი.

ასეთ დროს შეუძლებელია არ გაგახსენდეს პოეტი და გენერალი:

„საამოა სახილველად ოდეს ვარდი ნინას ეპყრას,

მარა ვინ სცნას, ვინა სუნავს: ნინა ვარდს, თუ ვარდი ნინას“.

დაჭკნენ ჭავჭავაძეთა წინანდლის ვარდებიც, სიტყვა და ლექსი კი დარჩა, ისეთი ცოცხალი და უკვდავი, თუ დაყნოსავ მაშინდელ სურნელს იგრძნობ.

ზურგს უკან, გადახურული ფიცრულის გვერდით, სახელდახლოდ გამოჩორკნილ მაგიდაზე ქალები სუფრას შლიან; მალე მსუბუქმა ნიავმა ჩანავლულ ნაკვერჩხალს მიფიცხებული მწვადის სურნელი მოიტანა.

რომელიღაც, პარიზზე მეოცნებე, ქალბატონი თავს იკლავს, ამ ცოტა ხანში, რომ არ წავიდე საფრანგეთში, გავგიჟდებიო! არც ჩაცმულობაზე, არც მიხრა-მოხრაზე, არც მეტყველებაზე შუაევროპელობა არ ეტყობა და, რა დაკარგა მანაცდამანაც პარიზში, ასე რად ჩაიხვია-მეთქი, მიკვირს. ეტყობა, დანარჩენებს აბოლებს, თორემ მოინატრე რა, ახალგანაყარი ძმები

— მოსკოვი, პეტერბურგი, როსტოვი, ან სულაც ბაქო, ანდა... გაგიჟებით ვის გააკვირვებს, ლამის ნახევარი საქართველო ქუჩაში დიდის და თავის თავს ელაპარაკება.

მე არსად წასვლა არ მინდა, არც ის მწვადი, არც ჩაქაფული, არც ვერცხლისფერი, გემრიელი ცოცხალი – გულუხვად რომ მოუფენით ხახალზე... არა-მეთქი, ასე მინდა ვიჯდე და ვუსმინო მშობლიური წყლის ჩქაფუნს, დღეს, ხვალ, უსასრულოდ, ვიდრე პირში სული მიდგას. მინდა, ეს მაცოცხლებელი ლამუნი, მონატრებული სიყვარულით შევირგო, მდინარეს ხმაურით რომ მოაქვს.

რატომ აგვიცრუეს გული, ამ ქალბატონივით რატომ გვეგონია, რომ სადღაც, სხვაგან უკეთესია, ამას სჯობია?! იმიტომ ხომ არა, რომ გაგვიტყუონ, გადაგვკარგონ და შეუფასებელ მარგალიტს თავად დაეპატრონონ?

სხვა ქალბატონებსაც ხომ რალაც უნდა ეთქვათ, ამას თუ პარიზი ენატრება, განა სხვებს ჩაქრობიათ გულ-გვამში ნატვრის ჭიკონონა!

შენა, ქალო, პარიზი და მე კიდევაო... მეოო... ეგ ხაჭაპური მანდეთ ჩადგი, აქეთ უკვია... ჰოდა, იმას ვამბობდი, ამერიკაში რო წავედი, თხუთმეტი თუ ოცი კილო, მარტო ყველი წავიღეო.

— სავაჭროდ მიგქონდა? – ჰკითხეს.

იქაურ ქართველებთან გამატანეს, აქაურმა ნაცნობმა ოჯახებმაო... აქაო, ამერიკაშიო, არაფრის პრობლემა არა გვაქვს, ყველაფერი თავზე საყრელია, მარტო ჩვენებური ყველი გვენატრებაო.

ჰმ, მარტო ყველი მონატრებიათ! არაფერი მეტი!

გადაუხარშავთ, უნიტაზის წყლით ჩაურეცხავთ გულ-გვამში მოდებული ნოსტალგია. მართლებიც არიან, აბა, აქ სხვა რალა მოსანატრებელი! ვიდრე საქართველოში ყველი ჯერ კიდევ ამოჰყავთ და ვილაც ღვთისნიერის ხელით უგზავნიან, ხომ კარგი და მერე აღარც ეს მოენატრებათ!

არა!

იმათ, ამერიკაში მოჩლიხულ შთამომავლებს ხომ – უფრო მეტად არა და არა!

არც ჭინჭრის სუფი, არც შინდისა და ლოლოს შეჭამანდი, არც ჩიხირთმა და ნიგვზიანი ლობიო, არც ბოზბაში (ცხონდეს ლუარსაბის სული! – სამშობლოდან კი არა, თავის ეზოდან ვერ გაადგმევიწებდი ფეხს, ვერც ლუარსაბს და ვერც იმის „ბიჭების დამწიოკებელ“ დარეჯანს)... ჰოო, ბოზბაში ბატკნის კანჭით... არც მიტოვებული სოფლების, ქალაქების, გამოკეტილი სახლების კერიის ანგელოზების კვნესა მიუკაკუნებთ სამუდამოდ ჩაკეტილ გუ-

ლის კარზე.

არ მოენატრებათ-მეთქი!

უპატრონო სახლები, ნაშლილი სოფლები, დაუმუშავებელი მინდორ-ველი, ატირებული ოჯახის სალოცავები – არვინ და არაფერი.

მარტო ყველი – მარილიანი, უმარილო, სუფრის, სახაჭაპურე, ელარჯად ჩაზელილი, ღომში ჩაფუფქული, თონიდან თუ კეციდან აკრეფილ მჭადთან შეხმატკბილებული იმერული, მეგრული, თუშური, ცხვრის, თხისა თუ ძროხის, გუდის მოუხდელი, რომ გაჭრი და ყვითელი ნაჩვრეტებიდან ერბო წვეთავს... კავკასიონის, თრიალეთის, იორ-მულანლოს, ელდარის, შირაქის, საქართველოს მთა-ბარის ყუათიან საძოვრებზე ნახალისები ცურების ყოველდღიური ნობათი.

წყალბროლას ნაპირთან მურყანზე აყუდებული, უძლები შვილებისგან მივინყებულნი, დაცლილ ხეობაში ჩარჩენილი სამშობლოს სადარდელით გულგამოხრული კაცისკენ, ვილა გამოიხედავს, ვინ იცნობს ანდა ვის მოენატრება!

*„დღეს პირველი მარტია,
უნდა შევექმნა პარტია“...*

მუხლზე ხელი გამეტებით დავირტყი, გამოვფხიზლდი – შემეშინდა, ხომ არ დავუსტვინე-მეთქი.

ისე, რითმის საჭიროებას რა ვუთხარი, თორემ გაგანია აგვისტოში, რა პირველი მარტი ამიტყდა, პარტია რამდენიც გინდა და, რომელ თვეშიც გინდა, მაშინ შექმენი. დაგიშლის ვინმე, რათაო, რა პონტია ამდენი პარტიაო? აბა, ერთი ჩამოგვირასკაზე, საარჩევნოდ „კურთხევა“ რომ მოგცეთ, რა სიკეთე დაგვეცემა თქვენგან მეხივითაო... შექმენი და, თუ ვინმე გააბრიყვე და გამოგყვას, ატარე მიტინგებზე, ნაირნაირ „სოფლის მაშენებელთა“ თავყრილობებზე, მოდურ ტრენინგებზე, ყბედობის კურსებზე, შენი რა მიდის!

აბა, ყველანი ჯიხურებში ხომ არ ჩავდგებით ანდა დასავლეთში გავიქცევით, სამშობლომ რომ არ ჩათვლიდოს, დროშა და საპროტესტო ტრანსპარანტიც ვილაცამ ხომ უნდა გამალოს და აფრიალოს!

* * *

ჩქარა, სუფრასთან, მწვადი გაცივდებაო, დაიძახა წყალბროლასპირული „პიკნიკის“ მასპინძელმა და მოლოდინით დაღლილი, მოშიებული ქართველობა, გადახურულში, სალანჩო მაგიდის გარეშემო მოვქუჩდით. მალე, მოზრდილ ჯამში, ლავაშით შამფურებიდან ჩასვლეპილი, ხახვმოყრილი ღორის მწვადი ჩამოატარეს.

მეც გადავიღე და, როგორც კი კბილი და-

ვადგი, ჩემდა ჭირად, აქ მოსვლამდე, ქალაქის ცენტრში ხეზე გაკრული განცხადება გამახსენდა: **ლორეანისა და ქოხეანის ხელოვნური განაყოფიერება, – პეიმი ავქსანტი კოვზაძე** – თავისი ტელეფონით, მობილურით და მისამართით, რა თქმა უნდა.

მწვადის ნაჭერი მაშინვე ძალს ჩავეუგდე და თავბედი ვინყველე, ყველაფერს მე რატომ უნდა გადავეყარო, ეს ამაზრზენი განცხადება რამ ნამაკითხა-მეთქი.

ექვსაც დიდი თვალები აქვს, თორემ მწვადი, მაინცდამაინც, კოვზაძის მიერ ხელოვნურად განაყოფიერებული ღორის ხორცის რატომ უნდა ყოფილიყო, მთელი სუფრა რომ შეესია და თავმოდგმული ჯამი უცებ ძირზე დაიყვანეს!

შენ შეგეკრა კრიჭა, ბატონო ავქსენტი – თეფშზე დარჩენილი ორი ნაჭერიც მალულად მაგიდის ქვეშ შემომძვრალ ფინიას ჩავეუგდე და ვითომ ქონიანი ტურჩებიც ხელსახოცით მოვიწმინდე. საქონლის ექიმო, შენ რა გითხარი, რას მერჩოდი, კაი ხნით რატომ შემაძულე მწვადიცა და მწვადის სახსენებელიც... რა უნდა მელონა, ყველსა და მწვანილს მივადექი, არ გამახსენდა, რომ შეიძლებოდა ყველიც ამ უკულმართი გზით განაყოფიერებული ძროხისა ყოფილიყო.

კიდევ კარგი!

ფინიამ ხორცი წამში გადასანსლა, კმაყოფილი ფეხზე გამეგლასუნა, მადლიერი გამომეტყველებით მუხლისთავზე ამეტოტა, ხელის ნებზე „საამბორებლად“ მომეტანა, მაგრამ ომახიანმა თამადამ დაუტატანა, ნუ გვანუხებო, და მუქარას ნიხლიც მიაყოლა. ძალლი მაგიდის ქვემოდან ისე ზანტად გაიზღაზნა, ეტყობოდა, ასეთ „თავაზიანობას“ შეჩვეული იყო.

უჰ, რაკი ეგ განუწკებული მანანნალა მოვიცილეთო, ერთხმად აღმოხდა სუფრას.

ჩვენგან მოშორებით გაძურწულ მყეფარს თვალი მხოლოდ ჩემზე რჩებოდა, ეგონა, სხვებზე მონყალე და გულკეთილი ვიყავი.

„ეჰ, ჩემო ცუგა, ტყუილად ფიქრობ, რომ ამათზე უკეთესი ვარ“

— მადლობა ექიმ კოვზაძეს მოახსენე, ჭადრის ხეზე, განცხადება საგულდაგულოდ რომ მიუსკოჩავს“.

ფინიამ ჩემი გულში ნათქვამი ვერ გაიგო და, კიდევ გაეგო, არა მგონია, ექიმის გასაცნობად და განცხადების წასაკითხად გაქცეულიყო.

მალე შეზარხოშებულმა თამადამ, მაგიდის კუთხეში დახვავებული სასმისებისგან ორი სალუდე კათხა გამოარჩია, გადაავსებინა მერიქიფეს და ერთი ჩემკენ „გამოუშვა“, დამდეთ პატივი, სადღეგრძელო, თამადის მერე, თქვენ ბრძანეთო.

კათხა მემძიმა, ბოლოკით, ტარხუნითა და წინმატით გაჯერებული გულ-მუცელი, ალბათ,

ძნელად იგუებდა ამდენ ალკოჰოლს.

კიდევ ერთხელ შეეუთვალე ლოცვა-კურთხევა ჩემს გამეფებარეობას.

* * *

ეკრანზე გამოსახული დიაგრამის წინ მოსაუბრე სპლიყვის თავზემით, თითქოს სივრცე გაიხსნა, გადატრუსული ველის ბოლოში ამოძრავებული წერტილები თანდათან მოახლოვდნენ და მალე არცთუ ძნელად ამოსაცნობ ცხენოსნად და ვიროსნად იქცნენ. დიაგრამისკენ შებრუნებულ მომხსენებელს მათი ხილვისას, მეგონა, განცვიფრებისგან ენა ჩაუვარდებოდა, მაგრამ ნირიც არ შეუცვალა, ჩვეულ ტონალობაში განაგრძობდა ლექციას. არც უკანასკნელ წლებში მრავალგზის დატრენინგებულ სემინარისტებს გაკვირვებით ორი საქვეყნოდ ცნობილი მხედრის მოულოდნელი გამოჩენა. მაშინაც არ შეშფოთებულა ვინმე, როდესაც ლექტორმა, საჩვენებელი ჯოხის წვერი მჭლე, თვინიერ ბედაურს ნაატაკა და ლამის თვალი ამოუგდო.

მივხვდი, მე და დანარჩენები ეკრანზე სხვადასხვა რამეს ვხედავდით.

ეს ჯაგლაგზე ამხედრებულმა შუბოსანმაც დამიდასტურა, როდესაც უნაგირზე შებრუნდა და როგორც მსახურს ეკადრება, იმ მანძილზე ადევნებულ საჭურველმტვირთველს მიმართა:

„ჩემო მეგობარო, გვერდიგვერდ თანაცხოვრება ჯერ კიდევ არ ნიშნავს, რომ სიცოცხლის წყაროს ყველა ერთნაირი სულისკვეთებით ვენაფებით... სხვაგვარად გეტყვი, გააჩნია, უფლისგან ნაბოძები სიცოცხლისგან ვინ რას გამოელის, ზოგი ამ წყაროს აწმინდავებს, ზოგიც აბინძურებს... ხან სიკეთეა ზემოდან, ხანაც ბოროტება... მოკლედ, წვალობს ცხოვრებაც და ადამიანიც“.

„ცხოვრების გზაც ხან გასწორდება და ხან უფსკრულში გადაიჩეხება, არა, ბატონო?“

„ეგრეა!“

„რაც უნდა მოხდეს, მირჩევნია, როგორც ახლა, ჩემს სახედარზე სულ ზემოდან შემომჯდარი ვიყო!“

„ეგ ვის არ უნდა, მაგრამ ცხოვრება დედაკაცი არ არის, ზოგჯერ ქვეშაც ამოგიდებს!“

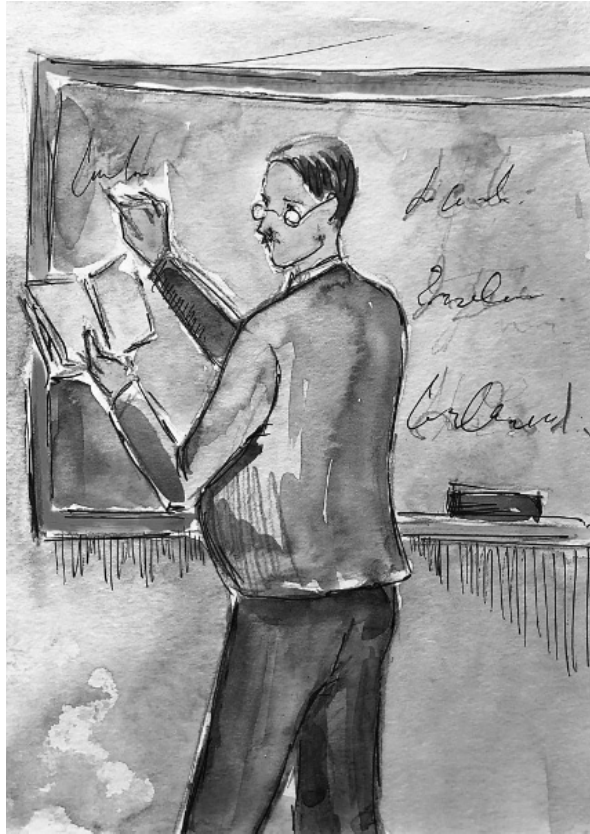
„ეჰ, ჩემო ბატონო, დღევანდელმა დედაკაცებმაც ისეთი „ამოდება“ ისწავლეს, რომ თავს არ აგანევიანებენ, თუ ზემოდან მოგექცნენ“.

„ჩემი მიჯნური ეგეთებს არ მიათვალო!“

„ჯერ ამოგიდოთ და მერე ვნახოთ, როგორ იჭიკჭიკებთ!“

„ვინ არის ეს ხალხი და რა უნდათ, თომა?!“

„მეზაყუები, ბატონო!.. ვითომ თავაზიანად გვთხოვენ, ჩამოქვეითდითო, რაც სინამდვილეში ჩამოთრევას უფრო უნდა ნიშნავდეს!“

მხატვარი სოფიო ქელიძე

„რატომ, რა დაგუშავეთ... არა, მაინც რა გვინებავსო?“

„მეზაყუებს ნებავთ ის, რასაც ქრისტიმდე და ქრისტეს შემდეგ, ორი თითის ერთმანეთზე ცმაცუნით მიანიშნებდნენ ხოლმე“.

„სულს იქით არაფერი გაგვაჩნია და, რა უნდა მივცეთ?!“

„ნატურითაც იღებენ, ბატონო!.. თუკი გამოადგებათ, არაფერზე იტყვიან უარს“.

„როგორ, ამ ჩვენს მშობლიურ მხარეში, კანონი აღარ კანონობს, რომ იჩივლო და სამართალი გააჩინო?!“

„განა, საიდანაც მოვდივართ, იქ სამართლიანობის ბალნარი ყვაოდა?!.. ჩივილს არც აქ გიშლის ვინმე, ოღონდ სულს როცა ამოგაძრობენ, მერე რამდენიც გინდა! გვაჩქარებენ, ვერ ხედავთ, რამდენი ხალხი გვიცდისო!“

„ნუთუ ბესტაეთიც ასე გაირყვნა?!“

„რომ არ გარყვნილიყო, არც გარყვნილი მეზაყუე ეყოლებოდა“.

„ერთი ეგ ფინიკიური ღვთაება ამოახედე!.. აი, ეგ მარჯვნივ რომ დგას და ყველაზე მეტად იბღვირება“.

„ესა? გაუჭირდება, ეგრე აქვს კისერი ჩაპროგრამებული... მალლა რომ იხედებოდნენ, რაღა გვიძავს – ან თავისი თვალების სიმალლეზე იყურებიან, ან მიწას დასცქერიან, საზღვარზე ფეხი რომ არ გადაგვიცდეს“.

„მაშ, შევცდი, ჩემი მიჯნური ამქვეყნიურ

სამოთხეში რომ მეგულებოდა?“

„მგონი, ეგრე უნდა იყოს, ბატონო!“

„კეთილშობილ რაინდს გაქსუებული მებაჟე წინ როგორ გადაუდგებოდა, თუ არ უნდოდა, ნაპატიებ დუნდულებში შუბის წვერი ეგემნა!“

„უკეთესის მოლოდინმა გაგვაბრიყვა, როცა საროჭიკოდ აღვიძარით... ისე აღარ არის, როგორც საგმირო რომანებშია!.. დრო შეიცვალა, ერთი სვეგამწარებული პრინცისა არ იყოს, მხოლოდ დანიაში კი არა, იმის აქეთ-იქითაც, ყველაფერი ერთნაირად ანუ გვარიანად ყარს!“

„დავუშვათ, ჩვენ გავგიჟდით, მაშ, ამდენი ხალხი რაღად მისწყდომიან გადაგვარებული ბესტაეთის მისადგომებს?“

„თქვენმა გულუბრყვილობამ ხომ სისხლი გამიშრო!.. ბატონო, აკი გითხარით, ის დრო აღარ არის, თითო-ოროლა, თითებზე ჩამოსათვლელები რომ უსტვენდნენ, გიჟდებოდნენ, ახლა კოლექტიურად გადადიან ჭკუაზე სოფლები, ქალაქები, მხარეები და, თქვენ წარმოიდგინეთ, ქვეყნებიც კი“.

„მებაჟეები ვირისა და ულაყის უკანალებთან რაღას ჩირთიფირთობენ?!“

„ეძებენ, ნარკოტიკი ან აკრძალული „ხილი“ ხომ არ გადაგაქვთო!“

„სამოთხის დახურვის შემდეგ, სადღაა აკრძალული ხილი, გადაშენდა, რადგან აღარავის სჭირდება – სათავეში თუ აცდუნეს და აამღვრიეს, აქეთ რა სუფთა წყალი ჩამოივლის? ნარკოტიკს კიდევ უკანალში რა უნდა, მესმის, ჩლიქებზე ამოკრული ან სახედრის ყურებში ეძებონ“.

„ჯერჯერობით რა გვიშავს, მერე ნახეთ ჩვენი საჯდომების შემონმება თუ დააპირეს... აგე, რას ამბობენ, ყველაფერი უნდა გავამჭვირვალოთო!“

„ხუმრობ? ადამის მოდგმის სულს რა გაამჭვირვალეს!“

„ამათი მეთოდები რომ იცოდეთ, მაგას არ ბრძანებდით!“..

„ეგ შავგვრემანზე აღმატებული ქალბატონი ვინ ბრძანდება, რა სურს და რატომ შემოგვტრიალებს?“

„ჩვენგან რა უნდა, ვერ გეტყვით, მაგრამ, ამბობს, წარმომავლობით და მოწოდებით ლესბოსელი კერპების თაყვანისმცემელი და მიმდევარი ვარო... მგონი, არ უნდა ტყუოდეს, მაგის ჰაეროვანი დეკოლტედან ამოფრქვეული, ნარბენი მონოლოური ცხენის ოფლის სურნელიც ადასტურებს!“

„არის და არც მალავს?“

„აბა რას ბრძანებთ, ყურადღების მისაქცევად, ლამის აჯეჯილებულ ბოქვენსაც აღარ იფარავენ და“.

„ურცხვობა ამაზე შორს ველარ წავა!“

„წავა!“

„კრიჭაში ნუ ჩამიდგები!“

„წავა-მეთქი!.. მაშინაც ასე ამბობდით, ტოლედოელმა მეფუნდუქემ, შემთვრალ კლიენტს, ოქროს სამაჯური რომ ანაპნა.“

„მერე ხომ მიილო ჩემგან საკადრისი!“

„მიილო, მაგრამ ამით კაცობრიობას ეშველა? უარესს უნდა ველოდოთ, ვიდრე ეშმაკებით გაძედილებს ხელახლა კოლტების უკანალში არ შეგვლაღავენ“.

„ნუთუ სახენათელი ჩვენ სახსნელად ერთხელ კიდევ არ გამოჩნდება?“

„მერე, გეგულებათ დღევანდელ იორდანეში, მისი მომლოდინე ნათლისმცემელი?.. სახენათელი ვილას სჭირდება, ფულზე ლოცულობენ, ფული ღმერთიაო; საითკენაც უნდა გაიხედო, დაწყველილი ვერცხლი ჩხრიალებს“.

„თუ დაწყველილია, ჯიბეები რატომ გაქვს დაფხავებული მაგის ძებნაში?“

„არ დამიფხავებოდნენ, გუბერნატორობისას ჩემი ვირის სამყოფი ჭკუა მაინც რომ მქონოდა!“

„ნანობ?“

„ზოგჯერ მზად ვარ ეს ხორკლიანი ნკეპლა თუ სახრე, სახედარს კი არა, მე გადავიწინა და ცხრაპირი ტყავი ავიძრო!“

„მართლა შევიშლები! უფალო, მინახავს და გამიგია, ადამიანი ჩადენილი ცოდვებისათვის შენდობას ითხოვდეს, მაგრამ პატიოსან საქციელს ინანიებდეს... მაშ, ამ მებაჟეებს რაღაზე კიცხავ?“

„ვიციხავ იმიტომ, რომ უფრო უარესად არ იქცევინა!.. ნახეთ როგორ შემოგვყურებენ – როგორც სამუზეუმო ექსპონატებს... არ გაგიკვირდეთ, თქვენი აღჭურვილობა ჯართად რომ ჩაიბარონ, ჩვენ კიდევ მუზეუმის სიძველეთა სანყოფიში გვიკრან თავი, იქ, სადაც ბალზამირებული მუმიები განისვენებენ“.

„ღმერთო, დიდებულო!“

„ტყუილად გაქვთ იმის იმედი... გამჩენიც იმათკენ არის, ვისაც ბანკში და ჯიბეში რაღაც უჭყავის!.. ჩვენთვის კი, როგორც იტყოდა საბრალო ლირი, აღვირაახსნილი შვილების ვირი:“

„მოკვდა, მოკვდა, ის აღარ არის!“

„ის თუ აღარ არის, მაშინ აღარც მე ვყოფილვარ!“

„მერედა, ვინ გითხრათ, რომ ხართ! თქვენ, როგორც ყველა მცნების შეძლებისდაგვარად, პატიოსნად აღმსრულებელი, კარგა ხანია, კონგრესის სასახლის შპილზე დაკონწიალებთ!“

„სასახლეს შპილი არა აქვს“.

„თქვენი არ მიკვირს?! კაცობრიობას ღმერთი წაართვეს და პატიოსანი იდაღგოს დაჩამიჩებულ უკანალს რომ გაუძლოს, შესაფერის შპილს ვერ დაუყენებდნენ!“

„განა საქმე მხოლოდ ფიზიკურ სიმძიმე-შია? ალბათ, რაღაც სხვაზე, უფრო მნიშვნელოვანზე იყარეს ჯავრი, რაღაც სხვა ჩამოახრჩეს, თორემ ერთ მოხეტიალე რაინდს მაგდენ პატივს არ მიაგებდნენ... ეგ იგივეა, ღამით, უცხო სახლში შეპარულმა ქურდმა ოთახში მოპარპალები ერთადერთი სანთელი ჩააქროს!“

„მადლობა, უფალო, როგორც იქნა, გათქვარა გაყამირებული ტვინის ლაბირინთები ქეშმარიტებამ!“

„ესენი ვილა ბრძანდებიან, უთავო, რკინა-ბეტონის უძეგლო კვარცხლბეკებს რომ ჰგვანან?“

„ჰგვანან კი არა, ეგენი არიან. აქაურობის დაცვა და თავები საერთოდ არ სჭირდებათ... თუ მაინცდამაინც მდგომარეობამ მოითხოვა, პატრონებს რომ აწყობთ, ისეთ დროებით თავებს ან ძეგლებს შემოდგამენ... მოკლედ, ესენი ისინი არიან, ვინც არ უნდა იყვნენ“.

„ჩუმად, თომა, არა მგონია, შენი არცთუ უწყინარი კალამბურები გაგვიგონ, მაგრამ, თუ გაგვიგეს, მით უარესი! – შეიძლება ჯარიმაც მოგვიხიონ“.

„ჯარიმა, იცოცხლე, ძალიან უყვართ, ჯარიმაზე გაფიქრებაც კი ისე ათრთოლებთ, როგორც ახლა, ჩემს ახურებულ სახედარს ჭაკზე შეხტომის სურვილი... აგე, იმ უკანალზე ხელებდანყობილ მოლარეს კიდევ სხვა მოვალეობა აკისრია – ენას გამოგიყოფს და საბაჟოს ბელზებელთან ნასყიდობის, ქვითრის ან ჯარიმის ფურცელს წამში მოგიხვეს“.

„მერე, ერთი ენა ამდენ ხალხს როგორ უნდა ამყოფინონ?“

„ენა შაქარი ხომ არ არის, რომ დადნეს, დაილიოს... მოკლედ, როგორც ვერონის პრინცი იტყოდა... ძაღლის ხსენებაზეო, ხედავთ? თვითონაც აქ არის, ეტყობა, ბესტაეთს დიპლომატიური მისიით სტუმრობს“.

„სანყალი, უნუგეშოდ შეყვარებული ბავშვები, ალბათ, უკვე დამარხა“.

„რომ ერქარათ და მიჯნურები გადარჩენილიყვნენ, ეგებ დღეს სამყარო ცოტათი მაინც უკეთესი ყოფილიყო... რა იყო, ბატონო, რა გემართებათ?“

„კისერზე ატყავებული კანი მენჯის“.

„შპილიდან ჩამოხსნისას ყელში ნაჭერილ თოკს სენატორმა დანის პირი როცა გამოჰკრა, ეტყობა, მაშინ აგეფცქვნათ“.

„ესე იგი, შენ მემონებები, რომ კარგა ხანია, აღარა ვარ!.. მამ, ესენი, არარსებულს, საბაჟოს როგორ მთხოვენ?!“

„ახლა ეგრეა, კრიზისია ბესტაეთშიც და გადასახადის ქვითრები მიცვალებულებსაც მისდით... იცის გაქნილმა ხელისუფლებამ, ყველაზე გაჭირვებული ჭირისუფალიც

კი, რა ვიცით, ეგებ, იქაც დასჭირდესო, გარდაცვლილს ხელის ჭუჭყს მაინც რომ ატანს“.

„მერე, მიცვალებულისგან როგორ უნდა ამოიღონ?“

„საგადასახადოს ეგ შეეშლება?“

„მართლა მძინებია და ამ ნუთისოფლის ვერაფერი გამიგია!.. იკითხა ტაძრად შესულმა, როცა მიიხედ-მოიხედა, ვინ მსახურებდნენ და ვის მსახურებდნენ... განა არ იცით, ტაძარი ვისია და ვინ ეპატრონებაო... მას შემდეგ, რაც სახენათელს ზეციურ საბრძანებელში უხმო მამალმერთმა, ტაძრებში მავანნი ხელახლა ისე ღრმად ჩაინერგნენ, ფეხს ეშმაკიც ვერ მოაცვლევინებთ“.

„ადამიანებს ეშმაკის უფრო ეშინიათ, ვიდრე ღმერთის?“

„რა თქმა უნდა, ეშმაკი სულ ჩვენ გვერდით არის, ხელისუფლად, მოსამართლედ, ადვოკატად, ფინანსტად, მებაჟედ, ზოგჯერ თანამეცხედრედ, ათასი ჯურის ჯანდაბად და დოზანად განსხეულებული და, უფალი – შორს... აბა, დაითვალე რამდენი ბოროტი ხელი მოსისინებს საბრალე პატიოსნების მოსახრჩობად“.

„ღმერთო, გვიშველე, წარმოდგენაც კი თავზარს დაგცემს!.. ბატონო, ხედავთ, როგორ უცებ შეისმინა, უფალი ეშმაკზე შორს სულაც არ ყოფილა – ვინ არის ეს ქალბატონი, ქვისგულა მებაჟეების დერეფანში რომ გამოგვატარა და ბესტაეთის საზღვარზე გადმოგვიყვანა?“

„მადლობა რომ ვუთხარი და ულაყიდან ხელზე საამბორებლად გადმოვიხარე, ქალის არათითზე სწორედ ის ზურმუხტისთვლიანი ბეჭედი მეცნო, საიდუმლო საქმეთა მდივანმა რომ უბოძა, ერთი მეტად მნიშვნელოვანი ცნობის მიწოდებისთვის“.

„წამდვილად ის ქალბატონია, ხორციით ანგელოზი და სულით მეძავი?“

„უეჭველად! თუმცა გვარიანად შემჭვნარა, როგორც ჩამოუკრეფავად დარჩენილი ყურძნის კლერტი-ჩამიჩი, მაგრამ თვალეში რომ ჩავხედე, ისევ ისეთი ჟინი და ვნება ამოთუხთუხებდა, მგონი, წარბ-წამწამი ამეტრუსა... მოვლილი და ნაპატიები ქალბატონისთვის სამასი-ოთხასი წელი, ან უფრო იმაზე მეტიც, ვიდრე ჩვენ წარმოგვიდგენია, არაფერია... იცი, ვინც ბრძანდებოდა ჯაშუშობის, ტრფილისა და მიჯნურობის ნაირ-ნაირ ხლართებში გაბმული ეს დედაკაცი? აბა, გეტყვი და გაოცებისგან ძირს არ მოადინო ბრავგანი – ფრანკთა საიდუმლო სამსახურისაგან პატივდებული, უწყინარი ანდალუზიელი პასტორის მეექვსე ქალიშვილი, მთელ ესპანეთში პატივცემული სახელმწიფო მრჩევლის, ახლა უკვე ბებერი, მაგრამ გავლენიანი დონ ხორხეს მამულში შემოთესლე-

ბული, იმ დონ ხორხესი, რომლის ხმალი, ჯანი და გონება, სამშობლოს ერთგულ სამსახურში ჩამოილია! ჰოდა, რაკი თავისი გასალენი გალენა, სანაცვლოდ, უზრუნველი ცხოვრებისთვის მოსავალიც გვარიანად მიითვალა და მიხრწნილობის წლებს თავის საყვარელ მამულში ატარებდა; როგორც ძველ, თავაშვებულ არმიყს, თუმცა აქტიური „საბრძოლო“ ოპერაციებისთვის ნყობიდან გამოსული, დადამბლავლებული „ორგანო“ მხარს ველარ უბამდა (შენ და შენს სახედარს ჭაკების საძიებლად რომ დაგაფუზარავებთ ხოლმე), მხოლოდ თვალის საამებლად, ეს მომხიბლავი ქალბატონი დაუსვეს; თანაც, მის ნამდვილ, საიდუმლო მისიაზე რამე რომ არ ეგუებანა, შიმუნვარების სამყოფში, სასახლის ქვედა პალატაში განამწესეს, ვითარც მდაბიო ფოლორცელს ეკადრებოდა!“

„ფოლორცელს?“

„დიან, დანარჩენი დებისგან განსხვავებით, რომლებმაც მამის ლოცვა-კურთხევით, ამქვეყნიური სიამენი, მონაზვნის მძიმე და გაუხარელი ცხოვრების სანაცვლოდ დათმეს, ამან მეჯინიზე ბიჭთან ჯერ კიდევ ცამეტი წლისამ შესცოდა!.. მას შემდეგ აპლაკული ფეხები ძირს აღარ დაუნევია... მოკლედ, თუკი გარყვნილებას კვარცხლბეკს დაუდგამდნენ, ზედ უსათუოდ ამ ქალბატონს შემოასკუბებდნენ. ასეთი გახლდათ, მაგრამ, როდესაც კდემამოსილის როლს თამაშობდა, ფრთიან ანგელოზსაც მოწინებთ თავს დაახრევიებდა“.

„მიკვირს, ასე რომ გაუმწარებიხართ და პასტე-პასტეებით გულუხვად ამკობთ... თქვენთან მაინც რა შესცოდა ასეთი?“

„სწორედ რომ შესცოდა“...

„ააა, ყველაფერი გასაგებია!“

„არაფერიც არ არის გასაგები!“

„გამოტყდით, ბატონო, უარყოფით გაბოროტებული გულის ჯავრს იყრით!“

„ცდები-მეთქი, მეგობარო. იმ ხანებში, როდესაც ბედისწერამ პირველად მისი ხილვის იღბალი მიბოძა, ისეთ ასაკში არ გახლდით, არათუ ენით აუნერელი, თვალთმაქცი მშვენება, ნებისმიერი დედაკაცი, შეუხედაობის გამო რომ დამენუნებინა, მაგრამ... მოდი აქ შევჩერდეთ, მაშინდელი ჩემი მდგომარეობის გახსენებაზე, ასე მგონია, დულსინეა ტობოს ასულს და მის უმანკოებას ვლალატობ... მხოლოდ დავამატებ – ვიხილე თუ არა, სისხლმა ისე ძალუმად შემომჩუხჩუხა, მაშინვე წარმოვთქვი უკვდავი სტრიქონები, ჩემი ბოგრაფიის მეტ-ნაკლებად კეთილსინდისიერმა მკვლევარმა, დონ მიგელ მეორემ, თავის არც-თუ მოსაწყენად საკითხავ თხზულებაში რომ შეიტანა, მაგრამ მკითხველს ლექსის ნამდვილი ავტორი დაუმალა. ალბათ, ფრანგთა საიდუმ-

ლო სამსახურის რიდით თუ შიშით, არ გაამხილა ნამდვილი ადრესატიც, ანუ ეს ქალბატონი და ფუნდუკში, კორხეიდორთან მოლლაბუცე მენელსაცხებლე გოგოსკენ სტყორცნა ჩემი გულისთქმის ისარი... ქალბატონმა კი, დონ ხორხეს თანამეინახე დიდგვაროვნების წყალობით, ვერსალის სამოთხის ბალისკენ მიმავალი, ზნეობის საეჭვო ლაბირინთებიც ყოჩაღად გაიკვლია, თუმცა მთლად ხელმწიფის ფავორიტთა კოკორში ვერ გაიფურჩქნა, მხოლოდ იმ-იტომ, რომ რჩეული სეფექალები, რომლებიც მირონცხებულის გვერდით ფლემს არიგებდნენ, არანაკლებად „თავშენახული“ მარკიზები გახლდნენ და ესპანეთში გამწესებულ ჯაშუშ კონკურენტს, იოლად ახლოს არ გაიკარებდნენ; უფრო სწორად, ევროპის ჭიპის პირველ ვიოლინოსთან არ მიუშვებდნენ... კონკურენტი ვის უყვარს, ვარდისფერ, ჰაეროვან წვივსაფარებს თავადაც ცხვირწინ უფრიალებდნენ, კორიდის ხარივით ამძუნებულ გვირგვინოსანს... ასეა, თომა, ზოგი მოგვწონს, ზოგს მოვწონვართ, მაგრამ ჩვენი გული სამუდამოდ ერთ აუხდენელ საოცნებოს ეკუთვნის!.. რამდენი უქონელი დარდობდა, რატომ დანიის პრინცის აკვანში არა ვწევარო, სიღარიბის ჯღიბები ხომ ვერ მომინელებდნენო, მაგრამ ნახე ირონია ბედისწერისა, იმ ლატაკმა თუ მეჯღანემ პრინცზე რამდენით მეტი ნუთისოფლის ჯვამი გამოწაფა, ჰამლეტის თავის ქალა კიდევ“...

„ის მეჯღანე მე ვარ?“

„შენ ამბობ, მე ხომ არა!.. ნაინანატრი პრინცის თავისქალა კიდევ უსახელო სასაფლაოზე ლპება-მეთქი“.

„სასაფლაო ვინ აღირსა, კრემაცია უყვეს და გოლფსტრიმს ჩრდილოეთისკენ გაატანეს!“

„რატომ ჩრდილოეთისკენ, სამხრეთმა რა დაამავა?“

„გოლფსტრიმი იაბო არ არის, პირველი ჩვენება შეცვალოს და, თუნდაც უბედური პრინცის გულისთვის, ჩრდილოეთიდან სამხრეთისკენ გაჭენება ინებოს!“

„მომაკვდინებელი ლოგიკაა, მაგრამ ეგ არია, ვგონებ, სხვა ოპერიდან უნდა იყოს“.

„რა მნიშვნელობა აქვს, ავტორი ხომ ორივეს ერთი ჰყავს?“

„კაცობრიობაც ერთმა ავტორმა, უფალმა ღმერთმა შექმნა, მაგრამ მენამული და თეთრი არ განსხვავდებიან ისე ერთმანეთისგან, როგორც ადამიანები... ოჰ, რა შორს წავედით!“

„არა, სჯობს, ისევ პირველ სიტყვაზე მოვიდეთ – როგორც დავასკვენი, თქვენსა და ამ ქალბატონს შორის, შავი კატასავით, სწორედ ედმუნდ ბუკინგამელის ფასდაუდებელმა ბეჭედმა გაიბინა და, ის უარყოფა დღემდე ვერ მოგინელებიათ!“

„ეგ დეტალი, ჩემი გაუმართლებელი პირველი გრძობისა, საიდანღა იცი! ნუთუ ამ უღირსმა დედაკაცმა შენთანაც კი დაიმდაბლა თავი, სანოლში გამოგიტყდა, როცა ჰეტაფეს გარეუბნებში, მაგ ოჩანის წინაპრის ზურგზე აკიდულ ზეთისხილის ნახშირის ტომრებს დაატარებდი?“

„არა, ჩემმა მზემ, ვფიცავ ნახშირის გამოწვას დაფორაჯებულ ხელებსა და მახებს, რომლებიც თავის ნამდვილ, დედის მუცლიდან დაყოლილ ფერზე მხოლოდ ნიშნობის ღამეს მქონდა, რომ გუმანმა მიკარნახა, როდესაც წელან საამბორებლად დაიხარეთ და ქალბატონის არათითზე წამოცმული ბეჭდის ხილვაზე ფერმა გადაგკრათ“.

„გამაოგნებელი ხილვაა, შენი პირით გაცხადებული... ეტყობა, ეგ ქონით გაფისული ფეტრის ქუდი მაინც გაარღვია ზეციდან გადმოღვრილმა ზეშთაგონებამ და ჯაგარში გახვეული თავის თხემიც გაიარა“.

„მაშ, ყველაფერი ეგრე მოხდა? ხომ გამოცდილი, ბატონო!“

„მეტი რა გზა მაქვს! რომ შემეძლოს, არათუ ხელის, ფეხის თითებსაც კი მოვკაკავადი!.. მაშინ ახალგაზრდული მჭლე პატიოსნების მეტი არაფერი მებადა და ეს მოლაღატე ისეთი უმნიკვლო მეგონა... ჭაბუკებს იოლად აცდუნებენ, ადვილად შეასაღებენ ხოლმე „ყაღბოქროს“ ამ დედაკაცის მოდგმისანი... მხოლოდ გამოცდილი ხვადები ხვდებიან – რამდენ დინგშია გამოტარებულ- განუწნული „კარამელი“... ასე რომ, პატიოსნების კამუფლაჟით მხოლოდ გამოუცდელ, ნადირობაში ჯერ გაუჩვეველთ თუ აცდუნებენ... ეს ქალბატონიც, მეგონა, ყვავილსაც კი იშვიათად ყნოსავდა, ნაზად მფშვინავი ნესტოები რომ არ შეეშფოთებინა, სინამდვილეში ვინ მოთვლის თავისი საძრახისი, უძველესი პროფესიის წყალობით, საჯაშუშო დავალებათა აღსასრულებლად, რამდენ ამა ქვეყნის ძლიერთა მიერ იყო ბილიკის ბალახივით გათელილი; სწორედ ეს ძლიერნი, ქვეყნის ერთგულებისთვის ფიცდადებულნი, მისი ლაჯების ვნებიან მორევში ჩაძირულები, ძვირფას ცნობებს ეგრე იოლად ანიავებდნენ, როგორც სიმდიდრეს – ბანქოს აზარტული მოთამაშენი“.

„ანიავებენ სამშობლოს „სადიდებლად!“... ოჰ, გესმის, ყანა? ყანა, შენირულო ქალწულო, „რეიმსის ანგელოზის“ სიახლოვეს როდემდე უნდა აჭიხვირო ყალყზე შემდგარი ცხენი!“..

„აზრი დამიკარგე, თომა, საიდან სად ისკუპე... ამ მცხუნვარე მზეს ჟალუზები არ უნდა ჰქონდეს, ხანდახან მაინც რომ ჩამოვუშვათ და გადახურებულ თავის სარქველებს შვება მიცვტო?“

„აბა, რას ბრძანებთ! ჟალუზები რომ

ჰქონდეს, მზეს ვილა დაგვანახებდა“..

„კი, კი, მეხბორე-მეჯოგეებისთვის ნამდვილად ვერ გაიმეტებდნენ!“

„არც გუდამშიერ იდაღვოებს უწყალობებდნენ! ეჰ, ჩემო ბატონო, წარმოდგენაც არა გაქვთ ჩვენი პირველად სანანწლოდ გზას შედგომის შემდეგ, რომ გეგონათ სამართლიანობას დაამკვიდრებდით, ვაგლახ, უფრო მეტად ნახდა ადამიანიც და ჩვენი ჯორ-ცხენის ნაფლოქვარი მინაც!“

„ვიცი, თომა, ვიცი, დედამინას გათახსირების აღმური ასდის!.. პლანეტთაგან ვენერაზე გარყვნილი არცერთია, რადგან დედამინასთან ყველაზე ახლოსაა, ამის გამოა, ჩემს სადარდებელს რამდენიმე ჯორ-აქლემიც რომ ვერ ზიდავს“.

„მერე რატომ და როდემდე, ბატონო! ადამიანები, კეთილშობილურ საქმეთა აღსასრულებლად აღძრულები, ყველაფერს, მთელ ხაბაკ-ხუბაკს თან კი არ მიათრევენ, რაც არ სჭირდებათ, შინ ტოვებენ... თქვენ თქვენი სატანჯველი ასე რამდენ ხანს უნდა ატაროთ, ნავი სიმძიმისგან რომ იძირება, რალაცებს შეეღვეიან, წყალში ყრიან, თავად რომ გადარჩნენ – ხომ შეიძლება, ზოგჯერ გზიდან გადავუხვიოთ და ხიფათს მშვიდობიანად შემოვუაროთ?“

„ამდენი ხანია მიცნობ და, ნუთუ ველარ გაიგე, გადახვევა არ შემეძლია, როცა სამართალს უსამართლობა აჩმორებს?“

„თუ ისეთი კედელია, რომლის გასარღვევადაც მაკედონელის ფალანგაც უძლურია, ხოლო თქვენ ჯიუტი ანდალუზიელი მეცხვარის ცოლის წინდისჩხირივით დაბლაგვებული შუბლის წვერით მიეტევებით, გამოვა რამე?“

„არ გამოვა და მაშინ შუბლით“..

„თუ შუბლს ჭკუა ზურგს არ უმაგრებს“..

„გმირობა და თავგანწირვაც სწორედ ის არის, ყველაფერი ფრთხილ და მშიშარა ჭკუას არ დავეკითხოთ!“

„იმიტომაც გაგვჟეპავდნენ ხოლმე დღეში ორჯერ თუ არა, დღეგამოშვებით მაინც... თუ გახსოვთ, ბატონო, „კომბლების ველზე“ რომ გაგიგდეს და გადაგიარეს, რამდენ ხანს იტანჯეთ ცოცხალ-მკვდარმა?.. კიდევ მე რომ არ მეყოჩაღა, არ შემეშვირა ფერდები მუშტების სეტყვისთვის, თქვენი დღემდე მიუწვდომელი გულის რჩეული, ტობოს ასული, კაი ხნის ჩამჯდარი იქნებოდა მძიმე ძაძებსა და უფრო მძიმე მწუხარებაში“.

„მართალს ამბობ? აქამდე არ გადამიგლოვებდა, არ დამივიწყებდა?“

„რას ბრძანებთ, ბატონო! არათუ გულისსწორს, თქვენი დავინყება რომ შეეძლოს ვინმე კაცთაგანს, განა ლამანჩელ რაინდზე შექმნილ ნიგნებს ძეგლს დაუდგამდნენ?“

„თან ჭრი და თან კერავ!.. აბა, სიჯიუტეზე ანუ სიკერპეზე, შუბლთან დაკავშირებით რას ბრძანებდი?“

„ხეირი არ მოაქვს-მეთქი... ჩემმა ყურპან-ტურამაც კი იცის, თუ ძალიან გაჯიუტდება, ფერდებში როგორ რიკიან სახრეს მიიღებს!“

„გამეტებით?“

„თქვენი მონონებული გამეტებით!“

„რაში გენაღვლება მაგის ფერდები!“

„სიჯიუტე ვირის თვისებაა, ზოგი ადამიან-ისაც... ამიტომ ისეთ ჩარბუზანას დავატრიალებ და ერთს ტაშხოშიანად გადავკრავ ხოლმე“..

„მეუღლეს?“

„დედაკაცს რომ ერთი გადაშხუილება ათ-ვინიერებდეს, მაგასაც ვიზამდი... ზოგჯერ მუშტები ამექავება, ისე თხოულობს ნეკნების დალილავებას, მაგრამ ხელის შემობრუნება იცის“.

„და მაინც უყვარს და შესტრფის მამაკაცთა მოდგმა დაუძინებელ, სამოთხიდან აღევნებულ მტანჯველს!“

„გინდათ თქვათ, რომ უფალმა ქალით იყარა ჯავრი კაცზე?.. უყვარსო, ბრძანეთ, მგონი, უფრო ეშინია... სოფელში ლოთი მეთევზე მეზობელი მყავდა. დაუნდობელმა თანამეცხედრემ, მძინარეს, ყურში მარილი ჩააყარა... წისქვილის ხვიმირასავით ყურები ჰქონდა და ლამის მთელი ჯამი მოაპირქევა“.

„აფსუს, ჩვენს უმარილო სამშობლოს კიდევ მარილის გაფუქსავატება უნდოდა?“

„დედაკაცი, სისასტიკესთან ერთად, ცინიკოსიც გახლდათ“.

„ცინიზმის ცინოზი ისეთი დაავადებაა, რომელიც ძირითადად ცეცხლზემოდგმული, მდულარე ქვაბის ძირზე ჩნდება, ანუ ნახარშის დუმილად იღეჭება, მაშინ, როცა ზემოთ ბეჭის მსუყე, გემრიელი ნაჭრები თიმთიმებენ“.

„დამაბნიეთ, ბატონო, მაგ თქვენი შუბის ნვერვივით, თქვენი მსჯელობა, მიზანს ასცდა, თანაც, მსუყე ლურთების ხსენებამ ჩემი ისედაც მოწყენილი სტომაქი კიდევ უფრო დაამნუხრა“.

„მაპატიე, თუ მეც საღერღელი ამეშალა და მოგონებათა სიღრმეებისკენ გარდავიჭერი“.

„მოგონებების რა გითხრათ და კუჭის აშლას, ზოგჯერ, შვება მოაქვს... ზოგჯერ კი, შიმშილის სისასტიკის შეგრძნება... კუჭი მთელ გულ-გვამზე ბატონობს და, როცა ჭკუის ნაკლებობას განიცდიან, რჩევას მას ეკითხებიან... და, რაკი სტომაქი გაიხადეს მბრძანებლად, ახლა სიმართლის თქმას ხუმარებიც კი ვერ უბედავენ მრისხანე მბრძანებელს“.

„ვერც ბესტაეთში?“

„ბესტაეთი რა, წითელი კოჭია? უფრო უარესადაც“.

„მაშ, სამყაროს ზნეობას დედაბოძი გამო-სცლია!.. ნუთუ ერთ დროს მინიერ სამოთხეს აღარაფერი ეშველება, ეგრე უნუგეშოა?“

„მანამდე არაფერი გეტკინოთ!.. თუ არ გინდა გეტკინოს, ნულარ დაღვე მეტ ღვინოს!.. ეჰ, იყოს და ეგრე ჩავახვილო და ჩავალიღინო გამოგვალულ ხორხში, მგონი, დაბლიდან ეშმაკები ამომდახოდნენ, გეყოფა, ნუ ჩაგვახრჩეო!“

„შენ კუჭმუჯავაში ეშმაკებს რა უნდათ?“

„აბა, ნაღველაში ხომ არ გაიმწარებენ სიცოცხლეს!.. მართალია, დღესდღეობით საკვები ნაკლებად აქვთ, მაგრამ ჰაერი, თავისუფლება და სანავარდო სივრცე – ოხრად!.. ჩემი ფაშვი ისეთი მგრძნობიარეა, შიმშილს მაშინვე იგებს, თორემ ძლომას

— ვერა... ბიძაშვილი მყავს, შესჩვეოდა ჩემს ორლიტრიან თხას, მისდგებოდა თურმე ეს პირფლაშია და ერთიანად გამოღეჭავდა... ნავასნარი, მაგრამ პირდაპირ, მაშინვე არ დაუუნთე ფერდებში, ჯერ მივაძახე, რას სჩადი, თავი ქვას ხომ არ მიარტყი-მეთქი... ჰო, მივარტყიო!.. თანაც, იმ გაიძვერამ, გზისპირზე ჩამოგორებულ ლოდზე მიმანიშნა და რალა უნდა მექნა, ნიხლით რომ შევდგომოდი, იმის ამორწყეული რძე რალად მინდოდა, შეიძლება პირდაღებულ, მშიერ ქოფაკებსაც არ აელოკათ!.. თქვენ როგორ მოიქცეოდით?“

„ეგ სერიოზული საკითხია და დაფიქრება უნდა“.

„იმდენად სერიოზული, რომ სერიოზულსაც ვერ დაარქმევ!.. თქვენი წყალობით ნაბოძებ გუბერნატორობისას ბაზარი მოვინახულე და ერთ ხანდაზმულ დედაკაცს შევევაჭრე, რა ღირს თქვენი შემოუსვლელი (ვითომ, მაზანდა რომ დაეკლო) კახამბალი-მეთქი... დედაკაცმა ამხედ-დამხედა, ათვალაიერ-ჩაათვალიერა ჩემი ძვირფასი მოსასხამი და მითხრა, თუ ჩემი გაჭირვების მიხედვით მოვრიგდებით – ათი, ხოლო თუ თქვენი აღკაზმულობით – ხუთჯერ ხუთიო... სამოსს ხშირად შევუყვანივართ შეცდომაში-მეთქი... რა ვქნა, ბატონო, თვალებმა როგორც შეგაფასეს, საფასურიც იმდენი მოგახსენეთო, გამომიტყდა დედაკაცი... ვინ იცის, ასე რამდენ თვალს ვატყუებდი... დამამშვენეს ძვირფასი მოსასხამით, მომცეს კვერთხი, ოქროსბუნიაკიანი, მაგრამ ხომ იცოდნენ, იმათაც და მეც, შიგნიდან მკბენარების დაფხავებული, სილატაკის ჯვალო რომ მეცვა?.. როცა მოვარაყებულ, წინამორბედი გუბერნატორის, ცხონებული დონ დიეგოს ნაქონსარკეში ვიხედებოდი, ჩემი თვალეები თვალს ვერ მისწორებდნენ – მიუცხოვეს, შენ და ძვირფასი ტოგა ერთმანეთთან რა შუაში ხართო!.. ვერ გავუგეთ ერთმანეთს, ვერ შევიფერე პატივი, ძილშიც კი თავთავისთვის გამოსმული

ნამგლის შხუილი ჩამესმოდა“.

„იმ დიეგომ ხომ შეიფერა, თავის დროზე, გუბერნატორობა?“

„შეიფერა და მერე როგორ!“

„ზოგი სარფიანად გადაცვლის ხოლმე თავის გუდამშივრობას გუდასიმაძღრეზე.“...

„მართალია, ჩემო ბატონო, მაგრამ ჩვენ ხომ ამჟამიერ პატიოსან გულზე და თვალებზე ვბაასობთ?.. თუმცა ეს გული და თვალები, სტომაქი მითუმეტეს, უარს არ იტყოდნენ ცხვრის მსუყე ბულიონში ჩაზელილ ბრინჯზე“.

„ბუასილიანებს ცხვრის ბულიონი არ ეჭმევათ“.

„შიშნული მომიღებს ბოლოს თუ ბუასილი, რა მნიშვნელობა აქვს!“

„ზემთ პატიოსან გულსა და თვალებზე ბრძანებდი, არა? მერედა, ვის უნდოდა ასეთი გუბერნატორი? განა არ იცოდნენ, რა სიკეთესაც მოუტანდათ ეგ შენი საამაყო პატიოსნება?! რამდენ ქურდბაცაცას, მპარავს, მძარცველს, ქვემძრომს დაუმოკლებდა ხელებს?.. ეგ შენი ვირიცი პატიოსანი და ერთგულია, მაგრამ ჯოხი თუ არ გადაჰკარი, ეკლიანი ტოტით გვერდები თუ არ „მოფხანე“, შენებურად“...

„როდის და როგორ მიხვდით მაგეებს, ბატონო?“

„გვიან, ჩემო თომა, გვიან... ყველა, ვისაც კი რალაც მოვალეობა მაინც აკისრია, სინდისთან კი არა, ცდილობს ქალაქდთან, ფურცელთან იყოს მართალი, ფარატიან ნაგლეჯთან, რომელსაც უმსგავსი კაცის ხელში გავლის, უფრო სწორად გაუპატიურების, შემდეგ არც სინდისი და არც ნამუსილარ გააჩნია... რასაც ჩავძახებთ, იმასვე ამოგვძახებს... რამდენი სისხლძარღვი გამოვწრუპეთ, ვილას ეხსომება! ბეჭედდასმული ფურცელი უკანასკნელ ღვთისმგმობელსაც გაამართლებს!.. ხომ კარგად იცი, რომ იბატონო, ქვეყანას ქვეყანა, მოდგმას მოდგმა, ადამიანს ადამიანი უნდა შეაძულო!.. მეტი რა ვნახეთ და რა გამოვცადეთ, ჩემო თომა!.. ყველაფერს, როგორიც უნდოდათ, ისეთი გასაღები მოარგეს... ერთი რამ დარჩათ თავსატეხ და პასუხგაუცემელ გამოცანად... არა, ტოლობის ნიშანი კი მაშინვე დასვეს, როდესაც წიგნიდან ჩვენი ამბები შეიტყვეს, მაგრამ დღემდე ვერ გადაუნყვეტიათ, გიჟებად მოგვნათლონ თუ – ჭკვიანებად“.

„ხან ისე და ხან ასე!“

„როდესაც უადგილოდ მაჩერებ, ისეთი რამე მაინც ამოთქვი, ჩემი სიტყვის შეწყვეტად

რომ ღირდეს!“

„მინდოდა მეღიარებინა, ახლა გიჟივით სულაც არ ლაპარაკობთ-მეთქი!“

„გეშლება, როგორც ერთ დროს, ახლაც ასე მხოლოდ გიჟები ლაპარაკობენ, ჭკვიანები კი დუმან!.. ხანდახან მაინც უნდა დაყენდე, რადგან მაინც ვერ დაადგენ, ბუზი, რომელიც პირთან მიტანილ, მოხარშულ კვერცხისგულს დაასკუბდა, მანამდე სად, რაზე და რატომ იჯდა!“

„ასე თუ ვიფიქრეთ, ოდესღაც, ყველანი სადღაც, რალაცაზე ვისხედით!.. მერე, ავფრინდით და... დედამინაც კვერცხისგულია – ხელახლა დასაჯდომ ადგილს ვეძებთ!“

„მაოცებ, ჩემო მეგობარო!.. მეშინია, ვაითუ, ორივე გამოუსწორებელ ჭკვიანებად დავრჩეთ!“

* * *

ეკრანზე გამოსახულ დიაგრამაზე საჩვენებელი ჯოხის წვერი მიცოცავს.

— შეხედეთ, მეგობრებო, ჩემს ოთხსულიან ოჯახში შემოსავლის ძირითადი შემომტანი ვინ არის? – დასვა კითხვა სპლიყვმა და, რომ არ დაგვესწრო, მაშინვე სხარტად უპასუხა: – მე!.. ეს შემოსავალი ოჯახის ოთხ წევრზე ნაწილდება, მისი ნახევარზე მეტი მიაქვთ შვილებს... ოჰ, ეს შვილები (ჩაელიმა თავის კანტურით), მეუღლეზე და, რაც მორჩება, თქვენს მონა-მორჩილს, ანუ მე მიბრუნდება...

ერთხელ, როდესაც გაბრაზებულმა შევძახე, სამი ადამიანი მასხედხართ აი, ამ კისერზე-მეთქი, – ვითომ ისე ვერ გაიგებდნენ კისერი რა იყო, ზედ გამეტებით დავიტყაპუნე გაშლილი ხელისგული, – მეუღლემ მითხრა, ჩემს შრომას რატომ არაფრად არ თვლი, აბა, დაიანგარიშე, დღედაღამ გარჯით, რამხელა ეკონომიას ანუ შეღავათს ვაძლევ ოჯახსო.

მეც დავჯექი და დავიანგარიშე.

გამოირკვა, სხვას თავი დავანებოთ, მარტო საჭმლისთვის – სადილ-ვანშამი რომ არ მოემზადებინა და კაფეში გვევლო, ან შვილების აღზრდა ძიძებისთვის გადაელოცა, ყველაზე მიზეზული გამოთვლით, ჩემი გასამმაგებელი შემოსავალიც არ იკმარებდა!

ასე რომ, ჩემო კარგებო და ძალიან ძვირფასებო...

გაბრიელა შველა ნობეჩი

აკაკი
ბიძინაშვილი

ტოლ-მეგობრებთან
მოვიარე მშობელი მხარე,
სადაც ღმერთები
ქართულ მინას მშვენივლით რთავენ.
სადაც არაგვი
ემიჯნება თერგსა და რიონს,
სადაც ვარსკვლავნი
აწუწუნენ ზრიალთა თვალეშ...

აკაკი ბიძინაშვილი

ერთი ანბანი

ეს მადლი ერგო კოლხსა და იბერს,
ერთად ხარობდნენ კარგი ამბავით.
ამერს და იმერს, იმერს და ამერს
ყოველთვის ჰქონდათ ერთი ანბანი.
ერთად ებრძოდნენ სიტყვას და წვიმებს,
ერთი – სათიბი, ერთი – საბარი,
ერთად ააგეს ბეთლემის მღვიმე,
ტანზე ეფარათ ერთი საბანი.
ამერს და იმერს, იმერს და ამერს,
უფლის დალოცვილს, უფლის განბანილს,
გადუტანიათ ომები მიძიმე,
არა ყოფილან, არა, ჯაბანნი!
ერთად ამბობდნენ ქვევრთან მოძახილს,
ოქროს ადნობდნენ, რკინას ღუნავდნენ,
ერთ დიდ დარბაზში ჰქონდათ ოჯახი,
შთამომავალზე ერთად ზრუნავდნენ.
არა ყოფილან სხვისი მონები,
ხორბალით სავსე ჰქონდათ ამბარი,
ყოველთვის იყვნენ ერთი გონების,
მეპატრონენი ერთი მთა-ბარის.
სულ ძმობა სურდათ ფარნავაზს, ქუჯის,
დრო მათი აზრის ისარით ომობს
და დღესაც, თუკი რაიმე უჭირთ,
ერთმანეთისთვის ზრუნავენ მხოლოდ.
ეს მადლი ერგო კოლხსა და იბერს,
ერთად ხარობდნენ კარგი ამბავით.
ამერს და იმერს, იმერს და ამერს
ყოველთვის ჰქონდათ ერთი ანბანი.

ხან

ხან მზეს ვგავარ ამომავალს,
ხან ციხე ვარ სურამის...
ამირანის შთამომავალს
შემედრება ნურავინ!
ხან მტკვარი ვარ, ხან – არაგვი,

ხან კი – შმაგი რიონი...
ხან შოთა ვარ, ხან – აკაკი,
ხან კი – გალაქტიონი...
მწვერვალები გადმივლია,
ხან ტკივილით, ხან ლხინით,
ხან ვაჟა ვარ, ხან – ილია,
ხან – დავითის მახვილი...
მთებს და ველებს ვულიმივარ,
მშობელი ვარ ქარიშხლის...
ხან დიდგორის ქუხილი ვარ,
ხან – წუხილი კრწანისის!

ოდესმე

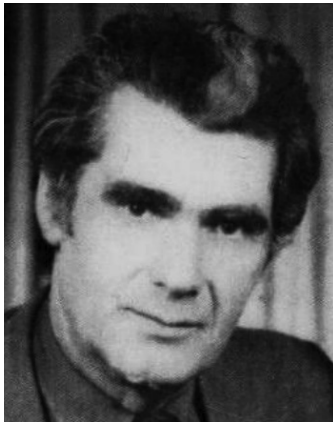
ოდესმე მივალ ნეტავი
სადაც სამყაროს თალია.
სადაც მზე მზეობს ნეტარი,
თავის მადლი არ დალია...
სადაც შეკრული ტივია,
წყალს სიყვარული ადუღებს...
სადაც მღერიან, ტირიან,
მაგრამ მტერი არ აწუხებთ...
სადაც ძმა ძმის კვალს არა შლის,
მის გატეხილ გულს ამთელებს...
სადაც კელაპტარს ტაძარში
სამშობლოსათვის ანთებენ!

არ აერიოს!..

არ ვნატრობ ოჯახს კარებმიკეტილს,
სადაც ტირიან დევგმირის ცხედარს...
მე წინათგრძნობა მიხმობს სიკეთის,
გამთლიანებულ სამშობლოს ვხედავ!
ვხედავ ყმანვილებს ჯან-ლონით ავსილს
და ვისმენ კისკისს ლამაზ ასულთა,

დიდება უფალს, რომ ტყდება ნავსი
და წინაპართა ნატვრა ასრულდა...
მე სიყვარულის სიმღერას ვისმენ,
ქართულ მინაზე ნათქვამი მითის...
არ აერიოს ეს გზები ვისმე,
უკვდავებისკენ რომელიც მიდის!

აკაკი გვინაშვილი

ერთ დროს ვიყავი ლომი და
მეც ვანათებდი ვით მზე...
გავდივარ ტრფობის ომიდან,
გულდანყვეტილი გიმზერ.

ვნახე სანყისი

ტოლ-მეგობრებთან
მოვიარე მშობელი მხარე,
სადაც ღმერთები
ქართულ მინას მშვენებით რთავენ.
სადაც არაგვი
ემიჯნება თერგსა და რიონს,
სადაც ვარსკვლავნი
აცეცებენ ბრიალა თვალებს...
სადაც ამირანს
გაუვლია ასიათასჯერ...
სადაც აიეტს
ააცალეს ოქროს სანმისი,
კავკასიონის
ბრძენი შუბლი ფეხით გადავჭერ,
ადამიანთა
წარმოშობის ვნახე სანყისი.

მთაზე ვარდები

მთაზე ვარდები მოჩანს ხომლებად,
სისხლი გუგუნებს ისე, რომ მნებავს,
მოქუხს ნიავი, სურნელით სავსე,
იქნებ ეს არის ნალდი ცხოვრება?!
ჩამოშლილი აქვთ მნათობებს თმები...

მთებს შეუხსნია არწივის ფრთები.
წვეთიც არა ჩანს თასში ღვინისა,
ვდგავარ, გიყურებ და ვატყობ ვთვრები...
წყაროსთან მოჩანს ავსილი სურა,
ბედნიერების მორევში ვცურავ,
ჭადარს აღვიძებს შენი სიცილი,
ფიქრი მიაფრენს ჭალაში ქურანს...
არა, სიკვდილი არ არის არსად,
ეს ერთი წამი ვინამე ასად...
ბედნიერება შენთან ყოფნაა,
უკვდავებაა, უყურებ რასაც!

ნეტავ...

ნეტავ აქამდე სად იყავ,
ანგელოზი ხარ სრული.
ასე მგონია, ხატი ხარ,
ფრესკიდან გადმოსული...
ვავლახ, სიმღერას ვამთავრებ,
ვჩრდილავ უმანკო იას...
ფეხადგმულ ამურს გადარებ,
შენმა მშვენებამ მძლია.

კურღუ

ვარ მუხლმოყრილი და ვფიქრობ შენზე,
მგონია, მაინც ბედი მიწყრება,
ვეცადე, მაგრამ ვერაფრით შევძელ
შენი მშვენების გადავიწყება.
ვინ იცის, ახლა აკეთებ შენ რას,
მარადისობის ცეცხლით მოცულო,
აფროდიტესგან მოითხოვ შეველას
და ჩემნაირად შენცა ლოცულო.

ლანა მანველი

მ
ლ
ა
ნ
ა
მ
ან
ვე
ლი

– შეუწონი და იდუმალი გროზობა სიყვარული... ან უწაბლად, ქარიშხალივით ამოვარდნა, სუნთქვას შეგვიკრავს და ზოლომდე დაგიპრობს ან ნელა-ნელა, სათუთად დაივანებს სულში და დაგატკბობს ან სულაერ, გვერდით ჩაგივლის ნაუწნადევი გროზობის გახარტვით და უფლუერად, უსახურად შერჩება წარსულის კიდეს... მი- უხედავად იმისა, რომ ყველა დასაწყისს დასასრულიერ თან ახლავს, დაბადება-სიკვდილის მსგავსად, იშვიათად, მაგრამ ზოგჯერ, სიყვარული მაინერ არ ქრება, თუნდაერ ერთად აღარყოფნის შემთხვევაშიერ... ასეთი გროზობა, სულის უკვ- დავების თანაზიარია...

ლანა მანველი

Il est où le bonheur

სად არის ბედნიერება

(რომანი)

გაგრძელება. დასაწყისი იხ. „ოლე“ №4, 5, 2021 წელი, „ოლე“ №1 2022 წელი

„Je t’aime“

მელანიმ სულმოუთქმელად აირბინა კიბეები. ასვლისას ორ-ორ საფეხურს ერთ- დროულად ახტებოდა. ძალიან მოსწონდა ასე. ჩასვლითაც ამგვარად ჩადიოდა. ვიდრე ჩანთიდან გასაღებს ამოიღებდა, სახელურ- ი მოსინჯა. კარი ღია დახვდა. ფრთხი- ლად შეხსნა. უცნაური სიჩუმე შემოეგება. ჩანთით ხელში მოიარა ოთახები. დედას საბანი თავზე წაეფარებინა და ეძინა. თავის და ლუის საერთო ოთახში შევიდა და მოულოდნელობისგან გაშეშდა. საწერი მა- გიდის მისი კუთვნილი უჯრა გამოხსნილი, ხოლო ელიასის მიერ გამოგზავნილი წერ- ილები მაგიდაზე მიმოფანტული დახვდა. ჯერ შეამცივნა, მერე წამოახურა. ერთხანს ასე გახევებული იდგა. მერე თითქოს გონს მოეგო, აკანკალებული ხელებით სწრაფად მოაგროვა წერილები, თუმცა თავის ადგ- ილზე აღარ დაუბრუნებია. არ დაუმაღავს. ან კი რალა ჰქონდა დასამალი?!

სულგაძარცვული და გამოფიტული გრძნობდა თავს. დედის ჩხუბისაც ეშინოდა და ლუის მწარე ენისაც. არ იცოდა, როგორ მოქცეულიყო. სახლში გაჩერება გაუჭირდა, ამიტომ უჩუმრად გამოალო კარი და ფრე-

დოსთან გავიდა.

ფრედო სამზარეულოში იყო და ქურ- ქელს რეცხავდა. შენუხებული მელანის და- ნახვაზე ხელები სწრაფად შეიმშრალა და მის მოსასმენად მოემზადა.

კოლმარელ ბიჭებს არ ვიცნობ, მაგრამ თუ გინდა გავიკითხავ, დაველაპარაკებო.

მაშინ მელანიმ ყველაფერი სულ თავ- იდან, დაწვრილებით მოუყვა. აუხსნა თუ რამდენად ძვირფასი იყო მისთვის ელიასი.

ფრედომ პურის ნაჭრები გახუხა და ზედ ლოტარინგიული ქლიავის ჯემი გადაუსვა. მელანის ხასიათი ცოტათი გამოუკეთდა.

ბოლოს, მაინც გულისკანკალით დაბ- რუნდა სახლში. შარლოტას სათვალეები გაეკეთებინა, ლოყა მარჯვენა ხელისგულზე დაეყრდნო და გაბრაზებული სახით ტელე- ვიზორს უყურებდა. მელანი ოთახის კართან შეჩერდა და წყნარად თქვა: – დედა...

შარლოტამ ვითომც ვერ გაიგო, ეკრანისთვის მზერა არ მოუცილებია. გულ- ნატკენი მელანი უკან გაბრუნდა.

ლუი სამზარეულოს მაგიდასთან იჯდა და ბაბინიანი მაგნიტოფონის განყვეტილ ლენტებს ანებებდა. დის დანახვაზე საქმეს თავი მიაწება და დაცინვით უთხრა:

– Je t’aime ma Cherie*, მაგ ვილაცას მართლა რომ უყვარდე, მაგ სიტყვებს განა ბრჭყალებში დაგინერდა?!

* მიყვარხარ ჩემო ძვირფასო! (თარგმანი ფრანგულიდან).

მელანი შეცბა. ჯერ ცხვირ-თან იგრძნო სიმწარე, მერე კი ცრემლებით დაებინდა მზერა.

იმ საღამოს, ელიასის გამოგზავნილი ყველა წერილი დახია.

ბლექის „ილია“

ბლექი, ანეტის მიერ საგულდაგულოდ დალაგებულ საწოლზე ზემოდანვე, ჩაცმული იწვა და ათას რამეზე ოცნებობდა. თვალეზმობილულს, მკლავები თავქვე ამოედო, ფეხები კი ერთმანეთზე გადაეფვარედინებინა.

დასი ერთ კვირაში სამხრეთ საფრანგეთში, ქალაქ მარსელში მიემგზავრებოდა თეატრალურ ფესტივალში მონაწილეობის მისაღებად. ეს ამბავი მას ძალიან აბედნიერებდა. მსახიობობაც უზომოდ უყვარდა და მოგზაურობაც. უკვე წარმოდგენილი ჰქონდა, როგორ დააფიქსირებდა ყველაფერს ფირზე. სტრასბურგში დაბრუნების და დამონტაჟების შემდეგ კი თანამშრომლებს სახლში მოიწვევდა და იმ ახალ ეკრანზე აყურებინებდა, რომელიც თავისმა ძველმა მეგობარმა ეტიენ გავერიომ გასულ კვირას გამოუგზავნა პარიზიდან.

– ან იქნებ, ფესტივალის დამთავრების შემდეგ, რეჟისორს დავეთხოვო და სენ-ტროპეში დავრჩეო რამდენიმე დღით. ლაჟვარდოვანი სანაპიროს წარმოდგენაზე ჟრუანტელმა დაუარა, იქვე დადებულ სიგარეტის კოლოფს გადასწვდა და კოხტად ამოაძვრინა ერთი ლერი.

სიამოვნებით დაარტყა ნაფაზი და პირიდან გამოშვებულ რგოლებს მზერა გააყოლა. უეცრად თვალში მოძველებული ხის ქერი მოხვდა. შენიშნა, რომ კედლებსაც შელესვა ესაჭიროებოდა. ისიც გაახსენდა, იმ დღეს პასკალი რომ წუხდა, – ფანჯრის დარაბები აღარ იკეტებოო ზოგან!..

ბლექს ხასიათი გაუფუჭდა, სიგარეტი ჩააქრო და ბუზღუნით წამოდგა.

ანეტი ეზოში, ყვავილებთან ახლოს დამჯდარიყო და მოდის ჟურნალ „Femmes d’aujourd’hui“-ის ძველ ნომრებს ათვალიერებდა. გრძელი, შეთხელებული ჭაღარა თმა შუაზე გაეყო და კეფაზე დაეხვია.

* „ქალები დღეს“ – მოდის, კულინარიის, დეკორაციის და ა.შ. ჟურნალი ქალებისთვის, რომელიც ბელგიაში გამოდის ფრანგულ ენაზე (ავტ. შენიშვნა).

ლიანა კაწველი

შვილის დანახვაზე წამოიწია, – რამე ხომ არ გინდაო? – შეეკითხა. ბლექმა მოგრძო თითებით თმა შუბლიდან კეფისკენ გადაიწია და პასუხის სანაცვლოდ ღრმად ამოიოხრა. ღობის იქით, იტალიელი მეზობლის, ქრისტიან პიანეტის გერმანულმა ნაგაზმა „პრადამ“ დაიყეფა.

ბლექმა ფიცრებს შორის ხელი გაყო და ძაღლს დაცქვეტილ ყურებზე მოეფერა. პრადა გაიქცა. მან კი კიდევ ერთხელ ამოიოხრა, თვალეზმობი და სევდიანი სახე მზეს მიუშვირა.

ანეტმა ჟურნალებს თავი მიანება და მზის გულზე გახვევებულ ბლექს გასძახა:

– იქნებ, მონახო ვინმე, უშვილოდ აპირებ გადაგებას?!

ბლექმა მზეს სახე მოარიდა, ანეტისკენ გაიხედა, შუბლზე ხელი მიიდო და არტისტულად წამოიძახა: ეჰ, დედაჩემო, დედაჩემო!.. თქვენ იქნებ ის მითხრათ, დღეს სადილად რა გვაქვს?

ამჯერად უკვე ანეტმა ამოიოხრა და ჟურნალები წამოკრიფა.

* * *

– ალბათ, რთულია ბოლომდე შეიყვარო ვინმე თუ ოდნავ მაინც შემორჩენილი გაქვს ძველი სიყვარულის სენტიმენტები...

– შეუცნობი და იდუმალი გრძნობაა სიყვარული... ან უცაბედად, ქარიშხალივით ამოვარდება, სუნთქვას შეგიკრავს და ბოლომდე დაგიპყრობს ან ნელა-ნელა, სათუთად დაივანებს სულში და დაგატკობს ან სულაც, გვერდით ჩაგივლის ნაუცხადევი გრძნობის გახარჯვით და უდღეურად, უსახურად შერჩება წარსულის კიდეს... მიუხედავად იმისა, რომ ყველა დასაწყისს დასასრულიც თან ახლავს, დაბადება-სიკვდილის მსგავსად, იშვიათად, მაგრამ ზოგჯერ, სიყვარული მაინც არ ქრება, თუნდაც ერთად აღარყოფნის შემთხვევაშიც... ასეთი გრძნობა, სულის უკვდავების თანაზიარია...

ელზასში

შარლოტა Tns-ში, ელზასელმა რეჟისორმა ივ ბოეჰნლენმა მიიწვია. ადრე, მათ პარიზში ერთად იმუშავეს ჩეხოვის „ალუბლის ბაღზე“, სადაც მან რანეესკაიას

ქალიშვილი ანა ითამაშა.

იეს ამჯერად, სტრასბურგის ეროვნულ თეატრში უნდოდა, იგივე პიესის დადგმა.

დასის მსახიობები არაერთგვაროვნად შეხვდნენ ახალ კოლეგას. ზოგი გულთბილად, ზოგი ფამილარულად, ზოგიც გულგრილად.

ბლეიზი პირადად ივმა გააცნო. სასიამოვნო და თბილი აღმოჩნდა მათი პირველი გასაუბრება. შარლოტა უმალ მოიხიბლა მისი ხავერდოვანი ხმის ტემბრით, უშუალოდ, სიმპათიური გარეგნობით, არისტოკრატიული მანერებით, კეფისკენ გადავარცხნილი ოდნავ ჭალარაშერეული შავი თმით. ჰო, კიდევ უზომო რიდი გაუჩნდა მის მიმართ, ბლეიზი ხომ ასაკით მასზე საკმაოდ უფროსი იყო.

მეორე დღეს სიხარულით ნავიდა თეატრში. რეპეტიციის დაწყებამდე მსახიობები თეატრის უკანა შესასვლელთან, მოგრძო ხის სკამებზე ისხდნენ და ოხუნჯობდნენ. თვალებით ბლეიზი მოძებნა. იქ არ აღმოჩნდა. შარლოტა მათ თბილად მიესალმა და შენობაში შევიდა. სარეპეტიციო დარბაზში ასვლამდე საგრძობად შეიარა. კუთვნილ მაგიდასთან ჩამოჯდა და სარკეში თავისი გამოსახულება შეათვალიერა. 23 წლის შარლოტა ახალ ცხოვრებას არც თუ ისე თავდაჯერებული იწყებდა.

...ბლეიზი დაგვიანებით მოვიდა. ყელი შარფით შეეფუთა, ახველებდა. ივმა მცირედი შესავლის შემდეგ როლები გაანაწილა და სამაგიდო რეპეტიციაც დაიწყო. შარლოტამ ტექსტი მალევე აღიდგინა. რეჟისორი ამჯერად პიესის გათანამედროვებული ვარიანტის დადგმას აპირებდა, რაც უფრო დამინტრიგებელი და საინტერესო იყო შარლოტასთვის და ალბათ, სხვებისთვისაც. ლელავდა, მაგრამ ცდილობდა არ შეტყობოდა. ხალხმრავლობას თავიდან ეჩვეოდა.

იგი ჩვეულებისამებრ დიდი შემართებით იძლეოდა მითითებებს და სიგარეტს სიგარეტზე ეწეოდა.

შესვენებაზე ყველანი თეატრის კაფეტერიაში ჩავიდნენ. შარლოტამ შორიდანვე გაუღიმა ბლეიზს. მან კი ვითომც ვერ შენიშნა, ისე გააგრძელა სხვა მსახიობებთან საუბარი. შარლოტას ეწყინა, მაგრამ არ შეიმჩნია. სენდვიჩი და ყავა იყიდა. მარტო ჩამოჯდა, უხერხულად შეჭამა და სასწრაფოდ სარეპეტიციოში დაბრუნდა...

მაიკლო კატალდი, პრემიერის დღეს

გაიცნო. ის ნანსის „Theatre de la Manufacture“-ის ახალგაზრდა მსახიობი იყო. სტრასბურგში, თავის ავსტრალიურ ნაგაზთან – „ლეგოსთან“ ერთად იმყოფებოდა. თეატრის თითქმის ყველა თანამშრომელი მოიხიბლა ლეგოთი. ათასგვარი სასუსნავით უმასპინძლებოდნენ. შარლოტაც მოეფერა. თამამად გადაუსვა ხელი მის ღია მოყავისფრო-მოთეთრო ზურგს და თავზე აკოცა.

– ძაღლები გიყვარს? – მაიკლოს ქვემოდან ამოხედა და პასუხის ნაცვლად გაუღიმა...

თეატრიდან ერთად გამოვიდნენ. ქალაქის ძველ უბნებში გასეირნების შემდეგ მდინარე ილთან ახლოს მდებარე კაფეში შევიდნენ. შოკოლადის მუსი და ესპრესო შეუკვეთეს. შარლოტამ ჩვეულებრივი, ხოლო მაიკლომ ორმაგი ესპრესო დალია. ლეგომ ქილებში დარჩენილი შოკოლადის მუსი ენით პირწმინდათ ამოასუფთავა. ორივენი გამხიარულდნენ, ოფიციალტის ჩუმად, მაგიდის ქვემოდან რომ აჭმევდნენ ძაღლს.

– გურმანიაო, ჩემი ლეგო, – მაიკლომ მისი თავი ხელებში მოიქცია, ისიც გათამამდა, კალთაში ჩაუხტა, მერე ორივეს სახე აულოკა და მოპირდაპირე მხარეს მჯდარ ხანშიშესულ მამაკაცისკენ თამამად გასწია. კაცი შეცბა.

– არ იკბინება, კეთილი ძაღლიაო! – დაამშვიდა მაიკლომ.

– მთავარია არ იეჭვიანოს და მადამს არ უკბინოსო, – მკვირცხლად უპასუხა კაცმა და წინ გადაშლილ გაზეთს მიუბრუნდა. ლეგო ფეხებთან მიუწვია და დრუნჩი მის ფეხსაცმელზე ჩამოლო...

მაიკლომ კვირის ბოლოსთვის შარლოტა ლოტარინგიაში მიიწვია.

სტუმრად ლოტარინგიაში

პარასკევს, ასე დღის სამი საათი იქნებოდა ვაგზალზე რომ მივიდა. მატარებლით მგზავრობა ყოველთვის ასევედინებდა. მისთვის გაქცევასთან, ვინმესგან ნასვლასთან ასოცირდებოდა. რადიოში სერჟ ლამა მღეროდა – „D' Aventures en aventures“*.

შარლოტას ერთხელაც არ დაუსვამს საკუთარი თავისთვის კითხვა, თუ რატომ

* თავგადასავლებიდან თავგადასავლებამდე. (თარგმანი ფრანგულიდან).

მიდიოდა მაიკლოსთან, მასთან რას ეძებდა? ახალი ურთიერთობის დასაწყებად განა საკმარისი იყო ის სენტიმენტები, რაც მცირე ხნის ნაცნობობის შედეგად წარმოიშვა მათ შორის?

ან იქნებ, სურდა, ბოლომდე წაეშალა ყველანაირი კვალი სულზეც და სხეულზეც, რაც კი ჟან-ბატისტისგან შემორჩენოდა?..

მაიკლო სადგურში ჯერ არ მოსულიყო. ხალხის ტალღამ შენობის გარეთ გაიტაცა. როგორც კი შეძლო და მათ მოცილდა, სადგურის წინ ბეტონის ჩამოსაჯდომზე ჩამოჯდა და მოპირდაპირე მხარეს მდებარე შენობები შეათვალიერა, „Praktica“-ს მარკის ფოტოაპარატით რამდენიმე კადრის გადაღებაც მოასწრო.

დიდხანს არ დალოდებია. ერთმანეთი ორჯერ გადაკოცნეს. ლეგომ მაშინვე იცნო და მხიარულად აათამაშა ფუმფულა, მოგრძო კუდი. გულით მოეფერა.

სახლში მისვლამდე „Auchan“-ში შეიარეს. ძალი მანქანაში დატოვეს. მაიკლომ ეზოში შარლოტას ხელი ჩაკიდა, რომელიც შესვლისთანავე წყნარად გაუშვა.

ბაგეტი, მანდარინი, ბანანი, ქათმის ორი მოზრდილი ბარკალი, ყველი, იოლურთი, სალათის ფურცლები და ორცხობილა იყიდეს. ჰო, კიდევ ლეგოსთვის შედარებით დაბალი ხარისხის ხორცი. უფრო მაიკლო დადიოდა, შარლოტა მარკეტის ურიკასთან იდგა და თამაშგარეთ დარჩენილივით შორიდან ადევნებდა თვალს მის მოძრაობებს. სულ ბოლოს მაიკლომ მოლარესთან გრძელი დიალოგი რომ გააბა ფასდაკლებაში მყოფ დანების კომპლექტზე, პირველად მაშინ გაიფიქრა: – ნეტავ, აქ რა მომარბენინებდაო...

ქალაქის გარეუბანში, ახლად აშენებული ხუთსართულიანი სახლის მეორე სართულზე ავიდნენ. შარლოტამ სტრასბურგიდან ჩამოტანილი სუვენირი ჩანთიდან ამოიღო და მაიკლოს გადასცა. მასპინძელს მოეწონა ჭიქა, რომელზეც „მე მიყვარს სტრასბურგი“ ეწერა და გულის ფორმის ბრეცელი ეხატა. მადლობა გადაუხადა და მეორედ აკოცა. ლეგო მაშინვე მათ შუაში ჩადგა და მაიკლოს შეახტა...

ძმარმოსხმული სალათის ფურცლებით და გახეხილი ტრიუფელის სოუსით შეზავებული მაკარონით ივახშმეს. წითელმა ღვინომ შარლოტა გაამხიარულა. ლეგომ ისევ პირნიშნად მოასუფთავა თავისი თასი

და დესერტად უკრემო ნამცხვრის ნაჭერი მიიღო. მაიკლომ პროვანსში მცხოვრებ ბიცოლას დაურეკა დაბადების დღის მისალოცად. მერე შარლოტას ლავანდის თაფლი გაასინჯა.

ძილის წინ, ლეგო პარკში ერთად გაასეირნეს. ისევ ხელჩაკიდებულები მიდიოდნენ, ხანდახან იძულებულები ხდებოდნენ შეჩერებულიყვნენ და ლეგოს დალოდებოდნენ, რომელიც სასეირნოდ გამოყვანილ თანამოძმეებთან ჩერდებოდა სათამაშოდ...

ვიდრე შარლოტა სააბაზანოში იყო, მაიკლომ ჭურჭელი გარეცხა და ლეგოს დასაძინებელი ლეიბი საძინებლიდან მეორე ოთახში გაიტანა. ორადგილიან საწოლზე თავთან გრძელი, თხელი ბალიში იდო. შარლოტამ თავის მხარეს ორად მოკეცა და ისე დადო თავი...

მეორე დღეს კრემიანი კრუასანებით და ყავით ისაუზმეს. მაიკლოს კრუასანები მანამდე მოეტანა, ვიდრე შარლოტას ეძინა. სახლიდან გასვლამდე ფანჯარაზე ჟალუზი სანახევროდ ჩამოენია, რათა მზის სხივებს მისი სტუმარი არ შეეწუხებინა.

ქალაქის დასათვალიერებლად მალევე გავიდნენ. ნახეს სტანისლას სასახლე, „Palais des Ducs de Lorraine“^{**}, ღვთისმშობლის ხარების ტაძარი, წმინდა ეპვრის ბაზილიკა, ისეირნეს ალიანსის მოედანზე და პეპინიერების პარკში. შარლოტამ ტანსაცმელების ბუტიკში საზაფხულო კაბა შეიძინა, მაიკლო და ლეგო გარეთ ელოდებოდნენ.

თეატრი მხოლოდ გარედან დაათვალიერეს, შიგნით არ შესულან. ის თუთუნის ყოფილ ფაბრიკაში იყო განთავსებული, ამიტომაც დაერქმიათ „მანუფაქტურის თეატრი“.

ამასობაში მოშივდათ. იტალიური პროდუქტების დახურული ბაზრობის სასადილოში შემწვარი ინდურის ფილე, ყველიანი მაკარონი, ზღვის ბოსტნეული და წითელი ღვინო შეუკვეთეს. დასასრულისთვის ყავა და სულ ბოლოს ლიმონჩელო.

სახლში დაბრუნებისას ცოტა ხნით მიწვნენ. მაიკლოს ჩაეძინა. შარლოტა ადგა, წყალი გადაივლო და სამზარეულო მიაღწა. სხვადასხვა ზომის და შემადგენლობის თაფლის ქილები განწმინდა და რაფაზე სიმალის მიხედვით დაანყო. მაგიდაზე მობენალი ჭიანჭველები დახოცა და სახილე გარეცხა.

^{**} ლოტარინგიელი ჰერცოგების სასახლე. (თარგმანი ფრანგულიდან).

* სუპერ მარკეტების ქსელი საფრანგეთში. (ავტ. შენიშვნა).

მაიკლოს კუჭის ტკივილით გამოედვი-
და. სოდანი ნყალი დალია და ისევ ერთად
გავიდნენ ძაღლის გასასეირნებლად.

კვირა დილით, ლეგოს თასმა შარლო-
ტამ დაიჭირა. ძაღლს არ გაუპროტესტებია,
მიეჩვია მის გვერდით ყოფნას და თითქოს
ალარც ეჭვიანობდა. მუზეუმის ბაღში
სეირნობისას შარლოტამ იგრძნო თუ რო-
გორ თანდათან იპყრობდა სევდა, რომელიც
მცირე დოზით დილიდანვე აჰყვავდა...

სახლში დროებით მიბრუნებულბმა,
ყვითელი და მონითალო ქიშმიშით შენელებული
ყველით ნაიხემსეს და რკინიგზის
სადგურისკენ გასწიეს. მანქანაში ლეგო
ისევ მათ შორის განვა. შარლოტა მთელი
გზა ეფერა. სტრასბურგში გამოსამგზავრე-
ბელი ბილეთი მაიკლომ უყიდა. ბაქანზე
ერთად დაილოდეს. შარლოტას შინაგანად
აკანკალებდა. გამომშვიდობებისას ერთ-
მანეთს აკოცეს, – დაგირეკავო ჩასვლისას
– თქვა და ვაგონისკენ გაემართა. კიბეზევე
შეჩერდა და მოიხედა. მაიკლო ლეგოსთან
ერთად უკვე მინისქვეშა გასასვლელის
კიბეებზე ჩარბოდა.

აქ უკვე უკანასკნელად გაიფიქრა: – არ
უნდა ჩამოვსულიყავიო! – ამოიოხრა და
თავისი ადგილი მოძებნა.

ბლეიზი და დეპორა

დეპორა ლორსონთან დაშორების შემ-
დეგ, ბლეიზმა ველარავინ შეიყვარა. რამდე-
ნი გრძელი, უღიმღამო წელიწადი ჩაიკარგა
წარსულში. ერთმანეთს მიჰყვნიენ სიბრაზით,
ტკივილით, ცრემლით, მონატრებით, სინან-
ულით გაჯერებული დღეები. რეპეტიციები,
სპექტაკლები, გასტროლები... გულის გადა-
საყოლებელი წვეულებები, უგულო ურთ-
იერთობები...

საყვარელი ქალის დავინყების უშედეგო
ცდები...

ცხელ გულზე მოხსნილი, განზე მოს-
როლილი და თვეების შემდეგ, ისევ მაჯაზე
მორგებული ძონის სამაჯური. სამაჯური,
რომელიც სიცოცხლის ბოლომდე ატარა
ბლეიზმა.

– იქნებ დეპორასაც უკეთიაო, იქ
პარიზში, მისი მსგავსი, შედარებით მომ-
ცრო ქვებისგან ასხმული „ნიშნობის“ სამა-
ჯური?! – ბევრჯერ დაუმშვიდებია ბლეიზს
თავი ოცნებით, ნატვრით...

ბოლო დროს ხშირად ჩხუბობდნენ. დეპ-

ორა ძალიან დაღალა ბლეიზის ეჭვიანო-
ბამ. ახსნა-განმარტებების აუცილებლობამ,
ბოდიშებმა, მონანიებებმა.

იმ დღეს, რეპეტიციიდან რომ ბრუნდე-
ბოდნენ გზაში ისევ იჩხუბეს. რაც პირზე
მოადგათ, რაც მანამდე ეფიქრათ და არ
ეფიქრათ ყველაფერი უთხრეს ერთმანეთს.
დეპორამ იქვე გადაწყვიტა დაცილება.
ურთიერთობის გაგრძელების არანაირი
სურვილი აღარ ჰქონდა. ბლეიზი უყვარ-
და, იცოდა რომ მასაც უყვარდა, მაგრამ ეს
საკმარისი აღარ იყო. უკვე ბევრჯერ აპა-
ტია. აღარ სურდა ამ ჩხუბსაც სხვა მრავ-
ლის მსგავსად ისე, უბრალოდ გადაევიდო.
თავმოსაწყლებული და მონანიე ბლეიზის
მოსმენის არანაირი სურვილი აღარ ჰქონდა
და კუთვნილი ნივთების მოკრეფა და სახ-
ლის დატოვება მოსთხოვა.

დეპორა ტუჩამრეხილი, დამცინავი ლი-
მილით ელოდა როდის მორჩებოდა ბლეიზი
ყველაფრის მოგროვებას და ნავიდოდა.
ორ დღეში შობა უნდა დამდგარიყო. ნაძ-
ვის ხესთან ერთმანეთისთვის გამზადებული
საშობაო საჩუქრები ელაგა. გამწარებულმა
ბლეიზმა იქიდან დეპორასთვის ნაყიდი სუ-
ნამოები – დიორის „Miss Dior“-ი და გერ-
ლენის „La Petite Robe Noire“-ი, ანეტის მიერ
გამოგზავნილი ბონბონიერი აილო. მაცივრი-
დან კი, წინა დღით თავისი ნაყიდი შებოლი-
ლი ორაგული და ბატის ღვიძლის ცხიმი Foie
gras-იც გამოილო. დეპორა ილიმებოდა, ეს
უფრო მეტად აგიჟებდა ბლეიზს. ათასგვარ
სალანძღავ სიტყვას ამბობდა და უხეშობდა.
ვიტრინიდან, დიდი ნითელი გულის ფორმ-
ის კანფეტი აილო, რომელიც ერთად უნდა
გაეხსნათ შობის ღამეს. გასვლის წინ შე-
მოსასვლელში დააგდო და კარი ძლიერად
გაიჯახუნა. დეპორა კარს მივარდა, გაალო
და თავიდან მიაჯახუნა, მერე შუაზე გადა-
ტეხილი კანფეტი იატაკიდან აილო და ხე-
ლმეორედ, მთელი ძალით დაანარცხა ძირს.
წვრილი, ტკბილი ნამსხვრევებით გაივსო
იქაურობა. ცრემლებით დაენამა სახე, არ
დამჯდარა, მისთვის დამახასიათებელი სი-
ამაყით ოთახები მიიარ-მოიარა, დარჩენი-
ლი ნივთები მოაგროვა და კართან დაყარა.
გადასაგდებად მხოლოდ ის საჩუქარი ვერ
გაიმეტა ბლეიზისთვის რომ ჰქონდა გამზა-
დებული. პატარა ჩანთა, პირადი ჰიგიენის
ნივთებისთვის, ასე რომ სჭირდებოდა გას-
ტროლების დროს. ერთხანს ხელში ატრია-
ლა, მერე ისიც მოისროლა და ატირდა...

ცხელ გულზე მთელი ბინა მოანესრი-

გა, თეთრეული გამოცვალა, გარეცხა, მერე სავაჭრო ცენტრში წავიდა და Sephora*-ში ზუსტად ის ორი სუნამო იყიდა, რომლებიც ბლეიზმა წაიღო.

* * *

ბლეიზი ერთი თვე არ გასულა სახლიდან. იწვა ჩამობნელებულ ოთახში, სიგარეტს სიგარეტზე ეწეოდა და ოხრავდა. დარდით გულგადაღებული შერიგების სხვადასხვა ვარიანტებზე ფიქრობდა და ყოველწუთს საყვარელი ქალის გამოჩენას ელოდა. ხანდახან ლექსებს კითხულობდა ჩუმად, თავისთვის. მისი ხავერდოვანი ხმა სადღაც გამქრალიყო. ჩახრენნილ-ჩანყვეტილი ბგერები ამოსდიოდა.

რამდენჯერმე ტელეფონის ყურმილიც აიღო დებორასთან დასარეკად, მაგრამ... ვერ გაბედა. მისი სევდიანი იდილია ბოლოს და ბოლოს ანეტმა დაარღვია, რომელიც პასკალისგან განსხვავებით, ძალიან განიცდიდა შვილის დეპრესიულ-რომანტიკულ გვემას. მიუხედავად თავისი რბილი ხასიათისა, ველარ მოითმინა, მთელი ძალა მოიკრიბა და ბლეიზთან მკაცრი სახით შევიდა. მისი პროტესტის მიუხედავად ფარდები გადასწია, ფანჯრები ბოლომდე გახსნა, მერე შვილს თვალი თვალში გაუყარა და მშვიდად წარმოთქვა: დიდი ხანია, რაც დებორა პარიზს გაემგზავრა, შეგიძლია თვითგვემა დაასრულო!..

ბლეიზი გაშრა, დიდხანს ხმა ველარ ამოიღო, მერე სანოლში წამოჯდა, საბანს ორივე ხელით ჩაეჭიდა და უხმოდ ატირდა...

შარლოტა და ბლეიზი

შარლოტა ბინის ქირას, ნიკოლასთან და სტეფანთან ერთად იყოფდა. ისინი სტრასბურგის უნივერსიტეტის ლიტერატურის ფაკულტეტის სტუდენტები იყვნენ. სამივეს ცალ-ცალკე ოთახებში ეძინათ. ნიკოლასი ძალიან მეგობრული და კეთილგანწყობილი იყო გოგონების მიმართ. მაიკლოსგან სახლში დაბრუნებულ შარლოტას ვახშამი გამზადებული დახვდა. ის-ის იყო მაგიდას შემოუსხდნენ, რომ კარზე დააკაკუნეს. ზღურბლზე ოდნავ ნასვამი ბლეიზი იდგა Château Merlin-ის წითელი ღვინის ბოთლით და ვარდებით ხელში...

შარლოტას მისი მოსვლა გაუკვირდა, თუმცა იმდენად იყო ემოციურად გადაღ-

მხატვარი სოფიო ქელიძე

ლილი, რომ დიდად არ შეუწუხებია თავი დაუპატიჟებელი სტუმრის მოსვლის მიზეზის გასარკვევად. ნიკოლასი და სტეფანი გააცნო და სუფრას ერთად შემოუსხდნენ.

ბევრი ისაუბრეს, იმხიარულეს, იმღერეს, ლექსები წაიკითხეს. ბლეიზი ოხუნჯობდა და როგორც სჩვეოდა თანდაყოლილი ბუნებრივი ხიბლით ყველა მოხიბლა.

სალამოს დასასრულს შარლოტას გასეირნება შესთავაზა. ნიკოლასმა და სტეფანმა გაუღიმეს და ერთობლივი მხარდაჭერა აგრძნობინეს. მხრებზე შალმობვეული შარლოტა უზომოდ ბევრს ლაპარაკობდა. ბლეიზი ღიმილით უსმენდა და ხანდახან ხელს აშველებდა ოდნავ შეზარხოშებულს ფეხი რომ არ წამოერტყა რამისთვის. მერე თვითონაც ნაბარბაცდებოდა და ახლა შარლოტა იჭერდა. ამაზე ორივენი ხმამაღლა იცინოდნენ და მერე, უეცრად ჩუმდებოდნენ და თავიანთი ხმების ექოს აყურადებდნენ...

სეირნობა სეირნობაში ბლეიზის სახლთან ამოყვეს თავი. ბლეიზმა შარლოტა სახლში შეიპატიჟა. ანეტი და პასკალი უკვე დანოლილიყვნენ დასაძინებლად. სასწრაფოდ წამოდგნენ და სტუმარს გამოეგებნენ. ბლეიზი სიმარტოვემ დაღალა... ღამ-ღამ-

* პარფიუმერიის მაღაზიათა ქსელი. (ავტ. შენიშვნა).

მობით სიგარეტის კვამლით სავსე ოთახის მელანქოლიურმა ფიქრებმაც... ანეტის ნუნუნმა და პასკალის სევდამაც, მეზობელი პიანეტების მრავალრიცხოვანი შთამომავლების შემყურეს რომ უდგებოდა თვალებში.

იმ ღამეს შარლოტა მათთან დარჩა. იმ ღამეს სხვა ღამეები და დღეებიც მიჰყვნენ.

ოცი წლით პატარა შარლოტა, რომელიც რალაციით დებორას აგონებდა, ბლეიზმა ცოლად შეირთო.

მელანის გარეშე

ელიასმა უკვე მერამდენედ შეამონმა საფოსტო ყუთი. მელანისგან ისევ არაფერი ისმოდა. ხელები უკანკალებდა. მოაჯირს მოჭიდებულმა კიბე მთვარეულივით აიარა. სახლში ისე შევიდა დედისკენ არც გაუხედავს. ყველაფერი აღიზიანებდა. სავარძელში ფეხები ძლივს აკეცა და თავი მუხლებში ჩარგო. აღარაფერი არ უნდოდა ამქვეყნად, – აღარც ხატვა, აღარც ლიცეუმში სიარული და საერთოდ აღარაფერი. სამზარეულოში მყოფი ლეა, დაძაბული, უჩუმრად ადევნებდა თვალს შვილის ფორიაქს და თან ვახშმისთვის ფარშირებულ ბატის კისრებს ამზადებდა უხალისოდ.

ბიჭმა ასე გარინდებულმა, ძილ-ღვიძილში გაატარა რამდენიმე საათი. გამოფხიზლება არ უნდოდა, რადგან გაურკვეველი ტკივილი უნვაავდა გულ-მუცელს და ფიზიკურადაც ასუსტებდა. ათასი უცნაური და უიმედო ფიქრი უღრღნიდა ტვინს. როგორც კი თვალს გაახელდა თმააბურღული, უსახო ვილაც, ათასი თვალთ გარშემორტყმული უახლოვდებოდა და შორდებოდა. კეფა უხურდა, ხელები ეკრუნჩხებოდა. ხვდებოდა რომ ეს არსება თავადვე იყო და როგორც არ უნდა ეცადა ვერსადაც ვერ გაექცეოდა.

ლეამ ოთახში შემოიხედა. ძალიან არ უნდოდა შვილთან კამათი, მაგრამ ველარ მოითმინა. ხედავდა, როგორ თვალს და ხელს შუა უქრებოდა შვილი. – ფსიქოლოგთან წავიდეთ, იქნებ საერთოდაც გადაგავინყოსო ის გოგო!..

ელიასი გაბრაზდა, დედას ეუხემა, – გაჩუმდი! მეორედ არ ახსენო მელანი, ეგ ერთადერთი ადამიანია, ვინც ამქვეყნად მიყვარსო!..

ლეას ისტერიული სიცილი აუვარდა და თავში ხელები წაიშინა. ელიასი მის დამშ-

ვიდებას შეეცადა. ბოდიშები უხადა და თავზე მოეფერა. დიდხანს იჯდნენ იატაკზე ერთად და ჩახუტებულები ტიროდნენ.

დედა ცოტათი დამშვიდებული რომ ნახა, უკანასკნელი ძალა მოიკრიფა, თავის ოთახში გავიდა, ბლოკნოტი აიღო და იატაკზე დამჯდარმა, სულიერი და ფიზიკური ტკივილებით გათანგულმა, მელანისთვის გამოსამშვიდობებელი წერილი დაწერა:

მელანი

არ ვიცი, ამ ბოლო დროს რატომ აღარ მპასუხობ... ეს სიჩუმე ძალიან მალეღვებს. გაუარესებული ჯანმრთელობის გამო ვერ ვახერხებ სტრასბურგში ჩამოსვლას. უკვე მერამდენე ბარათს გწერ..

შენ იცი, როგორ გულით მიყვარხარ ჩემო ანგელოზო. მე ყოველთვის შენს გვერდით მინდოდა ყოფნა რათა დამეცავი და დამემშვიდებინე.

ახლა, კი გთხოვ, შენ თვითონ იზრუნო შენს თავზე. არ მინდა რაიმე ცუდი მოგივიდეს. მინდოდა, რომ გავიზრდებოდი, ერთად გვეცხოვრა სიმშვიდეში, მხოლოდ შენ და მე. უკვე წარმოდგენილი მქონდა ჩვენი ცხოვრება...

ბალი, ყვავილებით, ხეხილით და ჩიტებით. წიგნებით სავსე ბიბლიოთეკა... მე დავხატავდი, შენ... რაც შენ გაგიხარებოდა, იმას გააკეთებდი. ყველაფერს ვილონებდი შენს გასახარებლად. შენ ხარ წარმოუდგენლად არაჩვეულებრივი, იდეალური ადამიანი. მე მიყვარს შენი ღიმილი, ხმა, სიარულის მანერა, შენი კანი...

გთხოვ, შენი ცხოვრების მეგზურად სიხარული და სიმშვიდე აირჩიო...

და ამით, ჩემს სულსაც აჩუქო ეს ყველაფერი...

„მიყვარხარ“
ე. მ.

ელიასს ეს წერილი მელანისთვის არ გაუგზავნია. იმ ღამით, სულიერ აშლილობას მეტად ველარ გაუძლო და თავის მოკვლას შეეცადა.

ვენებგადაჭრილი თექვსმეტი წლის ელიასი სასწრაფოდ სტრასბურგის ფსიქიატრიულ საავადმყოფოში გადაიყვანეს.

თავის გაქრობის მცდელობები

მელანი ფოსტის ყუთს აღარ ეკარებოდა, ისიც არ იცოდა ისევ უგზავნიდა თუ არა წერილებს ელიასი. სულგაფიტიული და გულნატკენი იყო. დედა მტრულად ექცეოდა. ყველაფერში ზღუდავდა. ლუიც ეუხეშებოდა. უკვე ველარ უძლებდა, მამასთან უნდოდა წასვლა, მაგრამ დიდად არც მისი იმედი ჰქონდა. სითბო და ურთიერთგაგება ენატრებოდა. ადრე ელიასს უზიარებდა თავის ფიქრებს, დარდებს, შიშებს. ისიც მუდამ შველოდა თავისი თბილი და მზრუნველი დამოკიდებულებით. ახლა ისიც აღარ ჰყავდა. მას შემდეგ, რაც მისი ბარათები ასე დასაცინი გახდა, მელანიში შინაგანად რალაც ჩაკვდა, ყველაზე წმინდა და ხელშეუხებელი რომ ეგონა, ის. ჯერ ურეაქციო გახდა, მერე თავის დასჯა გადაწყვიტა, თავისიანების გასახარებლად. მათ ხომ ასე მოეწონათ მის სულში ხელების ფათური. ან იქნებ მათთვის სულერთი იყო?! ერთი რამ კი დანამდვილებით იცოდა – მათ მისი ბედნიერება არ უნდოდათ! სკოლაშიც მარტო გრძნობდა თავს და სახლშიც. სიკვდილს ნატრობდა. სახლში მარტოდ მყოფი ოთახიდან ოთახში დადიოდა და გამოსავალს ეძებდა, ნაკლებ მტკივნეულს. მჭრელი საგნების ემინოდა. ფანჯრიდან ან აივნისგან გადახტომაზეც იფიქრა, მაგრამ ვერ გაბედა. ამიტომაც იყო, რომ ჯერ ერთი მუჭა სარეცხი ფხვნილი შეჭამა, ეგონა მოინამლებოდა, მაგრამ არც არაფერი. მხოლოდ პირი აუქაფდა და მთელი დღე გული ერეოდა. მერე ოფთალმოლოგის მიერ გამოწერილი წამალი დალია. ახსოვდა, ექიმმა რომ უთხრა, ფრთხილად იყავი, არ გადაგეყლაპოსო.

იმ საღამოს შარლოტა ქვედა სართულის მეზობელთან იყო ჩასული. სითხე სააბაზანოს კარადაში იდო. დალია და ცარიელი მუშა სხვა ნივთებს უკან დამალა. ფილმებში ჰქონდა ნანახი, როგორ პოულობდნენ წამლების დაცარიელებულ ბოთლებს ახლობლები. მას ეს არ უნდოდა და ამიტომ. ლუი უბნიდან ჯერ არ დაბრუნებულყო. სავარძელში ჩაჯდა და ლოდინი დაიწყო. ისევ არაფერი. უფრო სწორად მას ეგონა ასე. ცოტა ხანში „თევზმა“ ზარი დარეკა და სახლის ტელეფონით სარგებლობისთვის ნებართვა ითხოვა. მელანიმ ის ოთახში მარტო დატოვა და თვითონ სამზარეულოში გავიდა. ფრედო გასვლამდე გამოეღაპარა. მელანი გასასვლელისკენ წავიდა, უცბად

თვალეში ძლიერი შუქი იგრძნო, ირგვლივაც ზომავზე მეტი სინათლე იყო.

– დღეს როგორი სხვანაირი სინათლეაო, – თქვა და ფრედოს გაოცებულ სახეს შეხედა.

– რას ამბობ, ვერაფერს ვერ ვიგებო, – ფრედომ.

მელანიმ გაუმეორა. ის ისევ ვერ იგებდა. ბოლოს გაიღიმა და კარგი, როგორც არის არისო, უთხრა და კარი მიუხურა. შეშინებული „თევზი“ შარლოტასთან გაიქცა და უთხრა, რომ მელანი ვერ ლაპარაკობს, თვალეები უზომოდ აქვს გადიდებული და რალაცეებს ლულულულებსო.

შარლოტამ, მეზობლების დახმარებით სახლთან ახლოს მდებარე ოტოპიერის საავადმყოფოში წაიყვანა. მელანიმ არაფრის დიდებით არ თქვა, რა დალია, ამიტომაც მონამვლა ბაზარში ნაყიდ ყურძენს დააბრალებს და კუჭის ამორეცხვის შემდეგ ერთი ღამით დატოვებს საავადმყოფოში. სახლში დაბრუნებული ერთი კვირა ლოგინიდან არ ამდგარა. საჭმელსაც ვერ ჭამდა წესიერად.

ლუიმ – ძალიანაც კარგი რომ არ ჭამ, ცოტა გახდებო, უთხრა და ჯიმი პეიჯის ფერადი პლაკატი მიამატა კედელზე გაკრულ დანარჩენ პლაკატებს.

ფიზიკური გამოჯანმრთელებიდან რამდენიმე დღის შემდეგ, უკვე რომ ველარ უმკლავდებოდა უზომო სევდას და მარტოსულობას, მჭრელი საგნებისადმი შიშს სძლია და მაჯაზე ვენების გადასერვა სცადა. ჯერ შხაპი მიიღო, მოწესრიგდა. არ უნდოდა მკვდარი უსუფთაოდ ყოფილიყო. დიდხანს და რუდუნებით იბანდა სახეს, ხელებს, ფეხებს, ტანს... კბილები გამოიხეხა, თმაც მოინესრიგა. მერე, როგორც ერთ ლიტერატურულ ნაწარმოებში ჰქონდა ნაკითხული, ვედროში ცხელი წყალი ჩაასხა... მუხლებზე იდგა და ელოდა სისხლისგან როდის დაიცლებოდა. სწორედ ამ დროს ატყდა ზარის რეკვა და ბრახუნი. მიხვდა, რომ კართან ლუი იყო. წამოდგა, მაჯა ნაუცბადევეად გადაიხვია და კარი გაუღო. ლუიმ: „სად ხარ გოგო, ამდენ ხანსო!“-თან შეუბღვირა და სახლი მიათვალეირ-მოათვალეირა. სააბაზანოშიც შეიხედა. მელანის ნიკაპი აუკანკალდა. ლუიმ ჯერ ვედროს შეხედა, მერე მის ხელზე სისხლიან სახვევს და სრულიად გულგრილად ჰკითხა – ეგ, რა გჭირსო, გოგო?!

მელანი სააბაზანოში შებრუნდა და გუ-

ლამომჯდარი ატირდა. პირზე ხელს იფარებდა, მისი ღმუილი ოთახში რომ არ გასულიყო. ლუიმ მალევე „ლედ ზეპელინის“ სიმღერები ჩართო და პლანტის ხმამ სრულად გადაფარა მელანის ქვითინი. დიდხანს ტიროდა, თვალები დაუსივდა. იატაკის ცივ ფილებს უკვე ველარ გრძნობდა. მთელი სხეული უხურდა. ტირილი ბოლოს სლუკუნში გადაუვიდა და შეწყდა. ცხადად აღიქვა სინამდვილე. მიხვდა, დიდად არავინ იღარდებდა მის სიკვდილს. წამოდგა. ვედრო გარეცხა. სახე დაიბანა, მაჯა სადებიან-ფექციო სითხით გაიწმინდა და ბინტით შეიხვია. მერე აივანზე დაჯდა და ჩამავალ მზეს უყურა.

ერთი სული ჰქონდა გაზრდილიყო და სახლიდან წასულიყო.

ლუის წასვლა

ლუის, ბოლო დროს ძალიან აღიზიანებდა სახლში მისვლა. განსაკუთრებით მაშინ თუ იცოდა, რომ მარტო არ იქნებოდა. თავისუფლება და მეტი სივრცე სჭირდებოდა. შარლოტას ქრონიკული სიბრაზე და მელანის მელანქოლიაც უშხამავდა გუნება-განწყობას. მუსიკის მაღალ ხმაზე მოსმენა უყვარდა, რაც ხშირად ვერ ხერხდებოდა. ან დედამისს სტკიოდა თავი ან მეზობლები წუხდებოდნენ.

იმ დღეს, როგორც კი ბინის კარი შეაღო, დედამისის ხმა მოესმა:

– ლუი! ფეხები საფენზე კარგად გაიწმინდე! მან კი თითქოს ვერ გაიგონა, ტილოზე ფეხი ერთხელაც არ გაუსვია, ისე შეაბიჯა სახლში. ჩანთა იქვე მიაგდო და სამზარეულოში შევიდა.

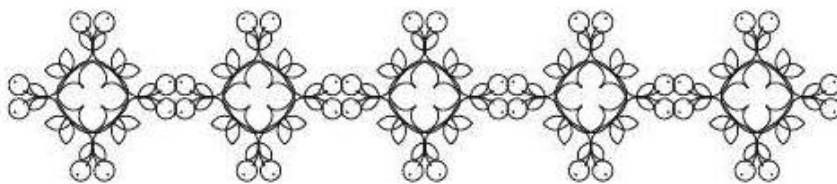
– ჯერ ხელები დაიბანე! – შარლოტა

თავზე დაადგა. ლუიმ ვითომც არაფერი, მაცივარი გამოაღო და ის იყო ძეხვი უნდა აეღო, რომ დედამ მკლავით გააკავა. ლუი უძლიანდებოდა. ქალი გაბრაზდა. დაიწყეს ჯაჯგური. შარლოტას უნდოდა შვილისთვის გაერტყა, მაგრამ ლუიმ ორივე ხელი დაუჭირა და კედლისკენ უხეშად უბიძგა. კედელს მინარცხებული ქალი ჯერ გაშრა, გაოგნდა. მერე გამწარდა, ისტერიკა დაემართა. ყვიროდა და ყველაფერს აქეთ-იქით ისროდა. თუმცა, ლუის აღარ ეკარებოდა. ბიჭი მიხვდა, რომ „გაიმარჯვა“, ამიერიდან ველარ მოერეოდა დედამისი და მის ფიზიკურად დასჯას ველარ შეძლებდა.

ერთხანს სამზარეულოს კედელს ზურგით მიყრდნობილი, ირონიულად უყურებდა როგორ ილენებოდა ლოჯის მარმარილოს ფილებზე მისი ნივთები. მერე ჭუჭყიანი ხელებით ბაგეტი შუაზე გაგლიჯა, ძეხვი პირდაპირ მოკბიჩა, მოზრდილი ლუკმა ყელზე დამდგარ ცრემლთან ერთად გადაყლაპა და სახლიდან გავიდა. კარის ჯახუნი პირდაპირ გულზე მოხვდა მელანის, რომელიც შეშინებული და აკანკალებული ჩუმად უყურებდა ამ აურზაურს და ამ შემთხვევაში, რატომღაც მხოლოდ დედა ეცოდებოდა. ლუიზე ბრაზობდა. მასაც ძალიან არ მოსწონდა დედის სიბრაზე, ასევე არ უყვარდა ძმის უსუფთაობა, უხეშობა, მაგრამ ის რაც დღეს გააკეთა, უკვე მეტისმეტი იყო. კედელს მინარცხებული, უსუსური შარლოტას დანახვაზე პირველად მოუნდა ძმის სიკვდილი.

ლუი, იმ დღის შემდეგ, საცხოვრებლად მამასთან და ბებიასთან გადავიდა, სტრასბურგის ძველ უბანში, თუმცა ყველა თავისი ნივთი თან მალევე არ წაუღია.

გაგრძელება შემდეგ ნომერში

მარიამ
ძამუკაშვილი

ვიქნები მაღლიერი ზედის,
მეტი არ მელირსოს თუნდა,
ეს არის სიმდიდრე, ჩემი,
მე, სხვა, არაფერი მსურდა.
ქონებას არავსდროს ვნატრობ,
სიყვარულის ვაგროვებ, – მარტო,
კიდევ, სიყვარული მინდა, –
ამდენ სიყვარულის პატრონს...

მარიამ ძამუკაშვილი

არა ვარ „დიდი კაცი“

შუბლზე მანერია: არა ვარ პირმოთნე,
არ მსურს ნაჩუქარი სხვისა,
მერე, რომ არა ვარ, ვინმე, „დიდი კაცი“,
მყოფნის ნაბოძარი ღვთისა.
შუბლზე მანერია: მტრობა რომ არა მნამს,
თუმცა, მიგემა სხვისა.
ყველას, დიდსულოვნად, ვაპატიე,
არ კი ჩამითვლია ღირსად.
გულზე მანერია: არა ვარ ბოროტი, –
კარგი მიხარია სხვისა,
ვაკეთო კეთილი, თუნდაც, იყოს მცირე,
როგორც, ერთი წვეთი ზღვისა.
გულზე მანერია: ჩემი ერთი ლუკმა,
უმაღ მიმიღია სხვისად,
პატარა რომ ტირის, პატარას რომ შია,
სიცოცხლეს გავიღებ მისად.
შუბლზე მანერია: მომენდე, გაგიტან,
იგივე ვისურვე სხვისა,
ერთ მუშტად შევიკრათ, ერთად მოვუაროთ,
ნუ გავხდით სამშობლოს სხვისად!..

საქართველოვ, გაგიმარჯოს!

მოსჯარვია მთას – ღრუბელი,
ცრემლად აწვიმს – ტრფიალების.
საქართველოვ, გაგიმარჯოს:
ყანნებით, თუ, ფიალებით!
ხევხუევებში მოსჩქეფს წყალი,
გულს იხსნიან ტიალები,
საქართველოვ, გაგიმარჯოს:
ყანნებით, თუ, ფიალებით!
თვალს იტაცებს ფერდობებზე –
ყვავილების რიალები,
საქართველოვ, გაგიმარჯოს:
ყანნებით, თუ, ფიალებით!
შორეთში ჩანს: ეკლესიის –
გუმბათები, – ჯვრიანები,

საქართველოვ, გაგიმარჯოს:
ყანნებით, თუ, ფიალებით!
ხორბალს მიძიმედ დაუხრია –
თავთავები, – ფხიანები,
საქართველოვ, გაგიმარჯოს:
ყანნებით, თუ, ფიალებით!
ჭიგოს ასდევს ვაზის პნკალი,
თავბრუს იხვევს ტრიალებით,
საქართველოვ, გაგიმარჯოს:
ყანნებით და ფიალებით!..
დახუნძლულა ბაღში ხილი,
მზის სხივებით, კრიალებით,
საქართველოვ, გაგიმარჯოს:
ყანნებით, თუ, ფიალებით!
დოქში ღვინო მოცახცახე,
მირონია – ზიარების,
საქართველოვ, გაგიმარჯოს:
ყანნებით, თუ, ფიალებით!
უშურველად, სურნელობენ –
ყვავილები, ცვრიანები,
საქართველოვ, გაგიმარჯოს:
ყანნებით, თუ, ფიალებით!
ცას ჩიტები ახარებენ, –
ენაჭიკჭიკიანები,
საქართველოვ, გაგიმარჯოს:
ყანნებით, თუ, ფიალებით!
სიყვარულზე ჩურჩულებენ –
ტყე-ღრეები, ხიანები,
საქართველოვ, გაგიმარჯოს:
ყანნებით, თუ, ფიალებით!
ზღვაში ქვიშა გიმრავლდება,
ცაში ვარსკვლავთ ციალები,
საქართველოვ, გაგიმარჯოს:
ყანნებით, თუ, ფიალებით!
ბედი დარდებს დაგიმარცხებს,
თუნდაც, იყოს გვიანები...
საქართველოვ, გაგიმარჯოს:
ყანნებით, თუ, ფიალებით!
გვახალისებს გამარჯვება, –
დროშის ლალი ფრიალებით.
საქართველოვ, გაგიმარჯოს:
ყანნებით, თუ, ფიალებით!

ლმერთო, მნამს, რომ
გააბრწყინებ...
ამ, შენს, წილხვდრს,
ჭკვიანებით,
საქართველოვ, გაგიმარჯოს:
ყანებით და ფიალებით!..

გაზაფხულს დავხატავ

ნისლს ავედევნები, ნისლივით
მსუბუქი
და... ყელზე მოვებვევი მთას...
მიყვარს ეს ფრიალო, თუნდაც,
უნაყოფო
და, ვისაც რა უნდა, ის თქვას.
ქარს შევენივთები, ქარივით ფრთამალი,
ხეებს გაგაღვიძებ მძინარს,
არ დავემსგავსები გრიგალს, – ავის მსურნეს
ბოროტს, შეუვალს და მძვინვარს.
მერცხალს დავედრები კუდმაკრატელიანს,
ჭერქვეშ რომ იშენებს ბუდეს...
ჩემს სამშობლოში, ისეთ სახლს ავიშენებ,
ყველა გადამთიელს შურდეს.
სიტკობო, სიყვარული იქნება ამ სახლში,
მეგობრებს ხვდებიან თბილად,
გულში ჩავიხუტებ ამ ჩემს ნაამაგარს,
დავრჩები სამშობლოს შვილად.
ღრუბლების გულიდან წვიმას ჩამოყვებები,
ცა, როცა ჩამოდის ფეხად,
სიცოცხლეს შთავებრავ, ამ, ჩემს ერთი მუჭას
და არ დავატყდები მეხად.
ტანჯვას აგარიდებ, გადაგეფოფრები,
ტკივილებს არ დავუხრი თავს,
დარჩენილ სიცოცხლეს შენვე შემოგნირავ,
მე, შენი წუხილები მკლავს!
ვიქნები მლოცველი, ფეხით შემოვივლი
ალავერდს, იყალთოს, გელათს,
სუყველგან ვილოცებ, შენი სიკეთისთვის,
სული, ხომ, შენ, ერთზე, ლელავს...
გაზაფხულს დავხატავ ფერადი ფანქრებით, –
ცისფერ ცას და ოქროსფერ მზეს,
ჭრელ-ჭრულა ყვავილებს მინდორს ამოვაქსოვ,
უეკლოს მოგიქარგავ გზებს...

თიხის ფოქებში ზარბაჯებს

ღვინო....

საკინძქს იხსნის ქართული მადლი,
ალაზნის ველზე იმრავლებს ფერი,
ადიდებულა მდინარე ღვინის,
ბარაქას ველარ აკავებს ქვევრი.
დაუზნექია ტოტები ხეებს,

**მარიამ
ჯამბუჯაშვილი**

ხილი მოსულა, ჯერ, არნახული,
ყველგან, ტრიალებს სუნი სიმნიფის,
ახლით იცვლება გადანახული.
ხვავს ველარ იტევს ბელელი, – პურის,
და... ცხელ-ცხელ შოთებს ადნება
ყველი,
თონის კიდეზე ჭიქა ღვინოთი,
არ დავივინყოთ ადათი, – ძველი.
გაღვიძებით ბუხრის თავებზე,
საქმე გაუჩნდათ მოვერცხლილ ყანებს,
თიხის დოქებში ბარბაცებს ღვინო
და „ემუქრება“ ბახუსით კაცებს.
დააგვიანებს აღარც თამადა,
კერას დალოცავს, გამყოფოთ ძლიერ!
საქართველოში უყვართ სიმღერა, –
ჭერს აასკდება მრავალუამიერ.
შეუდარები განძი ქართველთა, –
მრონს მოაფრქვევს ალაზნის ველზე, –
დგას ალავერდი, – ძლევაძმოსილი
და... შემოდგომა მოუსხამს მხრებზე.

სიყვარულს ვავროვებ, მარტო...

კალთა აიკეცა ღამემ,
სიზმრების ჩაუქრა კვარი,
ბინდად მოპარულმა დილამ
უხვად გადმობერტყა ცვარი.
მოღლილ-მოქანცული ქარი
ფიფქებს მიმოფანტავს ტყემლის,
ცისფერთვალებიანს, იას
კრძალვად ჩაუდგება ცრემლი.
ბალახს აათრთოლებს სიოს
სინაზით თენთილი ვნება,
დაათრობს სიყვარულით მას და,
თვითონ, სიყვარულით თვრება.
ბარში აფეთქდება წუში,
კვირტი დაასკდება ატამს.
ღია ფანჯარაში, ზვირთად,
სიცოცხლის სურნელი ატანს.
მწვანედ მიუყვება აღმართს,
შინდებს გამოურევს ოქროს,
ცისთვალებს აანთებს ცისფრად
და... ფურისულებად მოთოვს.
მძლავრად გაუშლია ფრთები
ცისფერს, უსასრულო ცისფერს,
ღრუბლების ფუმფულა ზვავი
ტყის თავზე მუქ ჩრდილებს იფენს.
ვიქნები მადლიერი ბედის,
მეტი არ მეღირსოს თუნდა,
ეს არის სიმდიდრე, ჩემი,
მე, სხვა, არაფერი მსურდა.
ქონებას არასდროს ვნატრობ,
სიყვარულს ვავროვებ, – მარტო,
კიდეც, სიყვარული მინდა, –
ამდენ სიყვარულის პატრონს...

ღარქვან ჭანკოტაძე

პედაგოგი,
ღირსების ორდენის მფლობელი,
თელავის საპატრიო მოქალაქე

**ღარქვან
ჭანკოტაძე**

ბუხარი

ვუძღვნი ჩემი ბავშვობის საუკეთესო
მეგობარს, ექიმ სტომატოლოგს, უმშვენიერეს
მათიკო ჩხუბიანიშვილ-ანდრონიკაშვილისას

გარინდული, იდუმალი იყო თელავი,

სალამო იყო: მშვიდი, სავსე, – ბედნიერებით
გზას მოვყვებოდი ვარსკვლავების სიცილ-თამაშში,
მეფის სასახლეს დახაროდა ჯარი მნათობთა,
დრო ასეთ წუთებს, – სილამაზეს, ვიცით, არა შლის.

მე სულით, გულით მოგილოცე დღე დაბადების

ერეკლეს ხიბლი ამშვენიებდა გმირების მხარეს,
მე შენს ქუჩაზე მოვდიოდი გახარებული
გზას მინათებდა მშვენიერი, პირბადრი მთვარე.
„სად ხართ აქამდე?“ მოლოდინით, – კრძალვით მითხარი,
შემდეგ კი სტუმრებს მიგვანიშნე გვითხარ ძვირფასო,
„თქვენთვის ავანთე სიყვარულით – თბილი ბუხარი“

შენ გიცქეროდით, ამაღლებულს, როგორც ანგელოზს...
და გადარებდით – აზრით, საქმით, იერით, ქალმზეს...
იის, ენძელის ჰგავდი სიცილს, ჰგავდი გაზაფხულს
„ჰგავდი ყაყაჩოს, შავი ბუხრის ნაკვერჩხლის ალზე“.

მთელი სალამო, ვსაუბრობდით – რაღაც, ღვთიურზე
გვიან შევნიშნეთ – ჟამი, თითქმის, გათენებისა,
„დრო როგორ გარბის?!“... ბრძანა, მაშინ, ერთმა სტუმარმა
დაგემშვიდობეთ და გისურვეთ – ძილი, – ნებისა...

გარეთ გამოსულს, ფიქრთა გუნდმა გზა გამიგრძელა,
შენგან წამოსულს, თან, გამომყვა – განცდა, – მდუმარი,
ვფიქრობდი შენზე და ეს სიტბო არ მცილდებოდა:
„თქვენთვის ავანთე ძვირფასებო, ჩემი ბუხარი“...

ანს არ ექნება აქ მზის ყურების უფლება, – რამდენჯერ უთქვამს ინდოეთის ლაშქრობიდან დაბრუნებულ ნადირს თავისი ერთგული ბაქირ ყულისთვის.

ბაქირ ყული ნადირის დედამ იშვილა, როდესაც გავლენის მადიებელი ადარხანი თავს დაესხა ბაქირის საგვარეულო მამულს და ერთიანად ააოხრა. ბაქირი, ბედნიერი შემთხვევის წყალობით, თავლაში იპოვეს საგულდაგულოდ მიმალულ კალათაში.

აფშარიდების დინასტია ვაჟების ნაკლებობას ნამდვილად არ განიცდიდა, თუმცა ნადირ-შაჰ აფშარის დედის ნება-სურვილით, ობლად დარჩენილი ბაქირი, მრავალრიცხოვანი ტახტის მემკვიდრეების გარემოცვას შეემატა და უფლისწულებთან ერთად იზრდებოდა.

დედამ თამაზი დაარქვა ნადირს. დედა... მოგონებები ღრუბლებივით ამოუტივტივდნენ მენსიერებიდან. მზის ამოსვლისას, გაშლილი ხელით როგორ ანიშნებდა იქ საქართველოაო. რამხელა სიხარული და ტკივილი იყო ამ ორ სიტყვაში ჩატყული. სპილოსძვლისფერი, ლამაზი სახე როგორ უნათებოდა და ეღრუბლებოდა წამიერად. ლურჯი თვალები, ხასხასა ცის ფონზე, მეტად ულურჯდებოდა და სხვანაირი სიყვარულით ეფერებოდა პატარა თამაზს.

ბევრი რამ გაიგო დედისგან ამ პატარა ქვეყნის შესახებ. შემდეგ თვითონ ცდილობდა ქართველების შეცნობას. ტყვეებს შორის სახით სცნობდა ქართველებს. რამდენჯერაც მეომრებად აარჩია საუკეთესო აღნაგობის გურჯები იმდენჯერ დედამისის სიტყვები გაახსენდა:

– ანდერძად გიტოვებ, გაუფრთხილდი თითოეულ მათგანს. ქართველების ისტორია ძალიან, ძალიან ძველია და სისხლითაა დაწერილი. ეს უბრალო ქვეყანა არაა, იმხელა ფესვები აქვს დედამინას გასწვდება. ამ ფესვების ამოძირკვა არ გაბედო, ვერ შეძლებ. ეს ის ფესვებია, რომელზეც შენ დგახარ და თუ კი ხელი მოგიბრუნდება, ჩაჩეხო, დააზიანო, გახსოვდეს, რომ ამ ფესვებზე შენი სიცოცხლე აღმოცენებული. შენს დასაყრდენს მოსვობ და ფეხქვეშ მიწას საკუთარი ხელით გამოიცლი.

ერთ დილით მსტოვარმა უსტარი აახლა, სადაც შიკრიკი ამცნობდა ახალგაზრდა ქართველი უფლისწულის გამირობის ამბებს. ეს შიკრიკი სხვა არავინ იყო თუ არა მის მიერ კახეთში საგანგებოდ მივლენილი სანდო ადა-

მაია კაკაურიძე

მიანი, რომელიც ქართულიდან სახარებას თარგმნიდა სპარსულ ენაზე.

შიკრიკი ერეკლეს გამარჯვებებზე ყვებოდა, თუ როგორ ალაგმა და მოაშთო ლეკთა პარპაში კახეთის სოფლებში სრულიად ახალგაზრდამ.

– ამ ყმანვილს დიდი მომავალი აქვს, მინდა საკუთარი თვალთ ვნახო, – ბრძანა ნადირმა. ცოტა ხანში უფლისწული ერეკლე ინდოეთის ლაშქრობაში გაიწვია ნადირმა.

მოუთმენლად ელოდა ქართველთა სტუმრობას ნადირი. სულეიმან ხანს და არზრუმ ხანს მაშინვე შეატყო სახეზე ჩრდილთა თამაში, როგორც კი სათათბიროს განუცხადა ქართველთა სტუმრობის და ინდოეთის ლაშქრობაში მათი მონაწილეობის თაობაზე. ბაქირს იმავე საღამოს მისცა განკარგულება, თვალ-ყური ედევნებინათ ამ ორი კუდიანისთვის. მანამდეც იცოდა ნადირმა მათი ფარული ინტრიგების შესახებ, მაგრამ არ სჯეროდა.

– ერთხელაც იქნება, საკუთარი კუდებით თვითონვე ჩამოეკიდებიან მოედნის საუკუნოვან ზეთისხილის ხეს, – გაანდო ბაქირს თავისი ნაფიქრალი ნადირმა და კუშტად შეკრა კოპები.

უფლისწულის დანახვამ ისეთი ალი აუგრიზიზა გულში ნადირს, წამიერად დაავინწყდა ყველაფერი, თუმცა მალევე აიფარა შაჰის მოჩვენებითი მრისხანება სახეზე ნიღბად. ერთი კი გაივლო გულში, ნეტავ დედაჩემი ხედავდესო.

ინდოეთის ლაშქრობიდან დაბრუნების შემდეგ, აღარც აპირებდა ერეკლეს სამშობლოში გაშვებას ნადირი, თავის თავს ხედავდა ამ მამაც და ჭკვიან გურჯში, მაგრამ დიდი ხნის ფიქრის შემდეგ, გონებას ისევ გულმა და დედის შთაგონებამ სძლია:

– გავუშვებ, დაე იმეფოს. 130 წელი არ ღირსებია ქრისტიანი და მართლმადიდებელი ერთიანი მეფე ქვეყანას. იქნებ სული მოითქვას, იქნებ ფეხზე დადგეს ჩემი დედულეთი, ნაჯიჯგნი, ნანამები, ხორცებ აგლეჯილი და ტყვედ გაყიდული...

უკანასკნელი შემოღობა

კრწანისის ბრძოლაში მიღებული ჭრილობები კარგა ხანია მოუშუშდა ბებერ მეფეს, მაგრამ გული – ვერა... ერევნის ხანის

მხატვარი სოფიო ჭელიძე

ღალატი ყელში ბურთივით ერხირებოდა 80 წელს მიღწეულ ერეკლეს.

– რატომ არა ვარ ახალგაზრდა, მიიღებდი ჭკუის სასწავლებელს, – გაიფიქრა მეფემ და თავისი საყვარელი სასახლის გალავნიდან თვალი მოავლო ქვემოთ, ხელისგულზე გაფენილ ალაზნის ველს. მედიდური კავკასიონი ნაადრევად დაეფარა უცაბედად მოსულ თოვლს.

– ზამთარი გრძელი და მკაცრი იქნება: მელანოს ობლებს კი მოვუმარაგეთ ზამთრის სამყოფი ნობათი და სარჩო, მაგრამ დათიას, ვეფხოს და ლექსოს ბავშვები ისე დარჩნენ, უნდა დროულად გავაგზავნო ესტატი. სახლის სახურავებია შესაკეთებელი და წინ თოვლიანი ზამთარი გველოდება, ვაითუ ვერ გაუძლოს.

– დათია, ვეფხო, ლექსო, თქვენ რომ არა, მხოლოდ იოანე ვერას გახდებოდა და მეც კრწანისის ველზე მომინევდა სიკვდილი. დროც იყო, მაგრამ, ალბათ უფალს ესე სურდა, კიდევ დამრჩა ალბათ უფრო მნიშვნელოვანი საქმეებიც, – ფიქრობდა ბებერი ლომი და მოღუშული გაჰყურებდა თოვლიან კავკასიონს.

დიდი ხნით სასახლის პალატებში ვეღარ ჩერდება. გარეთ მიუწევს გული. ლამის კარავი გააშლევინოს ფარეშებს და იქ გადმობარგდეს. დილის სისხამის სიო ენერგიით და სიცოცხლით ავსებს. ამ დროს ძარღვებ-

ში სისხლი უდულს და მზად არის ლაშქარი შეკრიბოს, კიდევ ერთხელ შემოუქროლოს თავის სამეფოს და ყოველი კუთხე-კუნჭული კიდევ ერთხელ მოინახულოს. მეხის და შიშის ზარი კიდევ ერთხელ დასცეს გათავხედებულ ჭარელი ლეკების შთამომავლებს, რომელთაც ჰგონიათ, რომ „აღმოსავლეთის ლომი“, დაუძღურდა და ცალი ფეხი სამარისკენ წაულია თურმე. ერთხელ და სამუდამოდ დააფრთხოს მტარვალი და წურბელები. სათითაო აგური და კრამიტი საკუთარი ხელით შეასწოროს. ყველა ქვა ჩასვას ზღუდე-გალავნებში, ურჯულოთაგან ამოგდებული და გადაგდებული.

„შავი ჭირი რომ არა, თბილისის აღდგენას ნაწილობრივ მაინც შევძლებდი. დარეჯანის სასახლე კი დგას დედოფალივით, მაგრამ ბევრი აივანი აღსადგენია. გაჩანაგებული სახელოსნოებიდან ბევრი მოვიყვანეთ მწყობრში, მაგრამ ბევრი დარჩა დასასრულებელი. გადაიაროს შავმა დღეებმა და ყველაფერს მივხედავ“. ფიქრებში წასულ მეფეს ბინდი შემოეპარა.

პალატებში შესვლისას ძალა ეცლება და თავი მართლაც დაუძღურებული ლომი ჰგონია, რომელიც მორჩილად ელოდება სიკვდილს. ჰაერი არ ჰყოფნის... გარეთ კი კავკასიონის და ცივის მთებიდან მონაბერი სიცოცხლის ელექსირი შუბლს უგრილებს და უკან, სიყრმისკენ აბრუნებს... დაბადების დღისთვის თუშებმა მოკრძალებული ძღვენი მიართვეს. მინდიას ხელით გამოგზავნეს, ყველა ბრძოლაში ახლდა მეფეს ერთგულად თანაშერდილი

„ბედნიერ დღეს დავიბადე, მეფეო. თქვენ რომ დაიბადეთ, მეც იმ დღეს გავჩნდი. მადლობელი ვარ ღმერთის და განგების, რომ თქვენთვის სიკვდილი შემიძლია“ – ასპინძის ომში მეფის მხარდამხარ მებრძოლი მამაცი მეომარი არ დაანება მეფემ სიკვდილს.

„ესენი რომ არა, რამდენჯერ ვეყოლებოდი მტერს მოკლული და აჩეხილი“ – გაიფიქრა ერეკლემ და სახეზე ღიმილი გაუკრთა.

სასახლის გალავნის სამხრეთით გაუშალეს მეფეს ტრაპეზი და სავარძელიც იქვე დაადგმევინა ფარეშებს. ვიდრე სადილის დრო მოვიდოდა, უწყვეტ ნაკადად მოდიოდნენ მეფესთან მნახველები და სტუმრები დაბადების დღის მისალოცად.

ყველას ნახვა მოისურვა მეფემ. ესტატეს ოსტატი ლომბიჭებიც მოვიდნენ. დაბახნების მხარეს, პატარა ადგილასლა დარჩათ ქვაფენილი დასაგები. კარგად იმუშავეს. მეფემ წყალობა გაიღო და ოსტატები უხვად დაასაჩუქრა. ესტატეს შვილებმა თავიდან იუარეს ძღვენი, მაგრამ ერეკლეს დაჟინებულ თხოვნას წინ ვერ

მწიროდი ნატკვრა

ყვავილნარს შევეყე ფერებ-ფერებით,
 ვიყავ ლალი და გრძნობით
 დამტკბარი,
 მაგრამ, უცნაურ შეხვედრამ შემძრა –
 ფუტკარი ვნახე ნექტარს
 დამკვდარი.
 ალბათ, დამაშვრალს მადლიერს
 ხდიდა,
 ის, რაც სანუთრომ ჯილდოდ
 არგუნა,
 რომ, სიკვდილის წინ, გაფურენა
 შეძლო

და, კვლავ, ყვავილებს მიესალბუნა.
 ათასგვარ ფიქრმა გაჰკრა გონებას,
 ვთქვი: თავი ჩემიც ისე გავწირო,
 მამულს დავაკვდე ნამდვილ ზვარაკად,
 ჟამთასვლამ მის მკერდს ვერ დამაცილოს.
 და, როცა, დამკრავს მიმწუხრის წამი,
 გრძნობა წამოშლის მას რაზეც ვწუხვარ,
 ო, მეც ამიხდეს, თუნდ, რალაც, ერთი,
 ისე, ვით მაშინ, აუხდა ფუტკარს.

მეუღლისადმი

არავინ იცის ძვირფასო, ჩემო,
 თუ, რას გვიმზადებს ცხოვრების კალო,
 ნუ მანებიერებ, – ამდენ ფერებით,
 ზოგჯერ, შენს თავზეც იფიქრე, ქალო.
 ხშირად, ვკითხულობ: შენ, რა ხარ, – ჩემთვის,
 ჩვენს ლამაზ წლებზე, რა ვთქვა – ახალი?..
 მხოლოდ, მეუღლე?! ეს ცოტა გახლავთ, –
 ასჯერ, ათასჯერ, უფრო – მაღალი.

წერილს გიგზავნი

წერილს გიგზავნი, ხელზე მიიღებ,
 ჩემო, სულდგმავ და ჩემო, ხატებავ,
 არა მგონია – შენი ბადალი
 თუ, კიდევ, ქვეყნად დაიბადება.
 შიგ, ისე, ლამაზ ჰანგებს ჩავაქსოვ,
 სული ჩაგიტკბოს თაფლის წვეთივით,
 რომ წაიკითხავ, თრთოლვამ დაგადნოს,
 ასე, სათნო და, ასე, კეთილი.
 ერთს გევედრები: გაუძელ განცდებს,
 და მაგრძნობინე სუნთქვა გვირილის,
 არ გასვენებდეს ფიქრები ჩემზე,
 ვით დედას, თოთო ბავშვის ტირილი.
 ვიცი, ძვირფასო მძიმეა შენთვის,
 რომ... ამ წერილის გრძნობები ზიდო
 იქნებ, დღე, მხოლოდ უბით ატარო,
 ღამით, სასთუმლის ქვეშ ამოიდო.
 მშვენიერი ხარ და, მაინც, შევძლებ,

**რაჟდენ
 მებაჟირიშვილი**

სულ, სხვა ფუნჯით და ფერებით
 გქარგო,
 მე, საალერსო წერილს გიგზავნი,
 ის, ბევრ სიხარულს მოგიტანს,
 კარგო.

სიჯაბუკის ფიქრები

სულ კამკამას და ანკარას,
 შენ თავს მაგონებს მთის წყარო,
 მზე ხარ მწველი და თაკარა,
 მარადღუამს დაუვინყარო.
 არ ვიცი, სხვა რამ, არ მახსოვს
 სულ, შენსკენ მიწა – ვიჩქარო,
 რომ... თვალი მოგკრა, ლამაზო

და... ნუგეშისთვის, ვიკმარო...
 ეგ, წამნამებიც მღერიან,
 ღვინის შხეფივით ცინცხალო,
 მართლაც, რა ბედნიერია,
 შენი ალერსით, ვინც ხარობს.

წისარტყელის ფერი

კარგ დროს მოველი ხვალ-ზეგ,
 სითბო-სინათლის ჩქერით,
 რადგან გამოკრთა ცაზე,
 ცისარტყელების ფერი.
 რა დელგმა გვედგა გუშინ,
 დელგმა ძმათაკვლა, ხოცვის,
 ტყვიებს გვიშენდნენ გულში,
 პირჯვრის წერით და ლოცვით.
 სულში – ათასი ფლიდი,
 გვიფათურებდა ხელებს,
 ერისკაცებად ვთვლიდით,
 ახალი მოდის მკვლელებს...
 დღეს, მიხარია – მზე რომ
 კვლავ, შენთვის ოქროსფერობს,
 ჩემო, ლამაზო ერო,
 კარგო და მშვენიერო...
 კარგ დარს მოველი: ხვალ-ზეგ,
 სითბო – სინათლის ჩქერით,
 რადგან... მრავლდება, ცაზე,
 ცისარტყელების ფერი.

ზეურიურ სამყაროში

ვიცი, იმ ზეციურ სამყაროში,
 დიდი სასწაული მელოდება...
 ის, რაც ნათელ ხსოვნას შერჩენია,
 თურმე, სულ, ახლიდან მეორდება.
 მე, ღვთის მოშიში და... მონა შენი,
 ღმერთო, მთელი გულით გევედრები,
 სული მიიღე და.. დამიჩქარე,
 პირველ სიყვარულთან შეხვედრები.

ანზორ სიფრაშვილი

როგორ ჩანს, მეტად მნიშვნელოვანი ამბავი ენერა იმ უსტარში, მეფეს რომ მოართვეს, რადგან ვახტანგი კარგა ხანი ხმას არ იღებდა, გულში რაღაერას სწონიდა და თავისთავს ესაუბრებოდა – ხან ღანვეზზე, ხან შუბლოზე ხელს ისვამდა, ხანაერ ნვერ-უღოვანს ანვალენდა, ჩანდა, მეტად მნიშვნელოვანი გადანყვეტილენა უნდა მიელო და არ სურდა შემდარყო და საქმე სანანენლოდ გახდომოდა. ვინ ირის, მის ახლანდელ საქრელოზე იყო დამოკიდებული როგორ თავად მისი, ისე სრულიად ქართლის მომავალი და ერთი არასნორი ნაბიჯი იქნენ საბედისნერო კი გამხდარყო.

ანზორ სიფრაშვილი

პანტანო პორბასალი

ისტორიული რომანი

ფრაგმენტი

მგლის ორმო

...ფიქრში გართულმა ვარაზმა ვერ შენიშნა, რომ მისმა ცხენმა კოჭლობა დაიწყო, სამაგიეროდ უშიშამ შეამჩნია და გადმოსძახა:

– შენ ცხენ მკელობელ ას, ვარაზო! გონჯად დის!

ვარაზმა მყის შეაჩერა თავისი ქურანა, უნაგირიდან გადმოხდა და პირუტყვს ჯერ წინა ფეხები გაუსინჯა, შემდეგ უკანა. მართლაც, აღმოჩნდა, რომ უკანა მარცხენა ფლოქეზე ნალი ავარდნოდა.

– შენ აქ დაყენდებოდე, მჭედელ ახლავ აქ გაგიჩნდების! – კვლავ გადმოსძახა ფხოველმა, ცხენს ქუსლი ჰკრა და მცირე ხნის შემდეგ ლაშქრის ერთ-ერთი მჭედელი ვარაზის ცხენს ფლოქეს უფხეკდა, რომ ყაირებით ნამგალივით მოხრილი ნალი დაეჭედებინა.

ამ საქმეში იყვნენ გართულნი, როდესაც სამხრეთიდან ჭენებით მომავალ მხედარს მოჰკრეს თვალი. ვარაზმა და უშიშამ ერთმანეთს გადახედეს: ვინ უნდა იყოს, ალბათ ვინმე ჩამორჩენილი ჩვენისი თუა, რომელმაც მცირე ხნით გადაუხვია და ახლა ნამოგვენიო, მაგრამ კარგად რომ დაუკვირდნენ, მიხვდნენ რომ ის მხედარი ქართლელს არ ჰგავდა: ჭრელი სამოსი ეცვა და თავსარქმელიც ისეთი ეხურა, არასაბრძოლო, როგორსაც ახლა, ამ საომარ ჟამს არც ერთი ქართლელი მოლაშქრე არ ატარებდა. ის, რომ საომრად მომავალ მებრძოლებთან უცხოვს გამოჩენა საშიში იყო, ალბათ ის ჭრელსამოსიანიც კარგად ხვდებოდა, რადგან ქუდი შორიდანვე მოიძრო, სატევარი კი, რომელიც, როგორც ყველა ჭეშმარიტ ვაჟკაცს, მასაც თან ჰქონდა, მათს დასანახად

წვერით ეკავა, რითაც ანიშნებდა, მშვიდობიანი განზრახვით გეახელითო; ამასთან მეორე ხელში გრაგნილი მოუჩანდა.

– ვარან თანგ! ვარან ხუასრო თანგ! – გაჰყვიროდა უცხო მხედარი და ამ დახვეულ ხბოს ტყავს მრავალმნიშველოვნად ატრიალებდა, რათა კარგად დაენახათ და მიმხედარიყვნენ, რომ მათთან მიახლოება და გრაგნილის გადაცემა სურდა.

– სპარსელ არ ას, – თქვა უშიშამ, – ჰა, ვარაზო, სწორს არ ვუბნობ?

– ჰო, მართალი უნდა იყო, სპარსელს არ ჰგავს, – დაეთანხმა ვარაზიც, – ხედავ, გვანიშნებს, სამტროდ არ მოვდივარო.

– ეს „ვარან-თანგ“ რო ჰყვივის, რაი უნებს?

– „ვარან-ხუასრო თანგ“ ჩვენი მეფის სახელია, აგრე ეძახიან სპარსნი, – აუხსნა ვარაზმა.

– სპარსელ რო არ ჰგავ ეგ ყმაი?

– დიახ, სპარსელი არ ჩანს, – კვლავ დაეთანხმა მეგობარი, – აი მოახლოვდება და გავიგებთ. მჭედელო, მალე დაამთავრე, თორემ ძალიან ჩამოვრჩით, – მიმართა ცალ მუხლზე დაჩოქილ ნალბანდს, რომელსაც ცხენისთვის ფეხი აენია და ქაჩაჩზე ნალის დაჭედებას განაგრძობდა.

– ახლავ, ძმობილო, – უკანმოუბრუნებლად მიუგო მჭედელმა, – აჰა, მოვრჩი კიდეც, – და ფლოქე ხელიდან გაუშვა. ცხენმაც ფეხი გამართა და მყარად დადგა მიწაზე.

ამასობაში ის უცხო მხედარი მოახლოვდა და კიდეც ერთხელ გაიმეორა:

– ვარან თანგ... – და სპარსულად დასძინა, – სომა შაჰ...

– ჩვენი მეფე აგერ... – უპასუხა ვარაზმა და შემდეგ იმავე ენაზე სცადა გაეგებინებინა: – მაშაჰ რაფტან დარ! – და ხელი გაიშვირა, რითაც ანიშნა ვისაც ეძებ, აი იქით იპოვიო.

– სჯობს ჩვენ მივგვაროთ მეფეს, ვარაზო, – ურჩია უშიშამ და ვარაზიც დაეთანხმა, ახლად დაჭედნილ ცხენს ზურგზე მოახტა და უცხო დესპანს მიუბრუნდა:

– ბაჰამ-ე რაფტან!

სამივემ ცხენები გააჭენეს და მალე ვახტანგ მეფესაც მოჰკრეს თვალი, რომელსაც გარს ერისთავები შემორტყმოდნენ და საუბარ-საუბრით მიდიოდნენ.

– დიდო მეფეო! – შესძახა ვარაზმა, ცხენიდან ჩამოხდა და ვახტანგთან მიიჭრა, – დიდო მეფეო!

ვახტანგმა მზერა მიაპყრო და როცა იცნო, ბაკურ ერისთავს გადახედა:

– ჩვენი კარის მგოსანიც ჩვენთანაა! ალბათ მნიშვნელოვანი რამ სათქმელი აქვს, აგრეა ხომ, ვარაზო?

– სწორედ რომ აგრე გახლავს, ბრწყინვალე მეფეო, – მოახსენა ვარაზმა, – აგერ ვილაც უცხო დესპანი გეახლა, შენს ნახვას თხოულობს, რაღაც მნიშვნელოვანი სათქმელი უნდა ჰქონდეს.

– დესპანი? ვისგან? შაჰან-შაჰისგან?

– არ ვიცი, დიდო მეფეო. ჩვენსკენ მობოდა და შენს სახელს იძახდა. მივხვდით, რომ შენთან ჰქონდა საქმე.

– კეთილი, ახლავ მომგვარეთ, – ბრძანა მეფემ და არტავაზს გადახედა: – ვითომ ვისგან უნდა იყოს?

– რა მოგახსენო, მეფეო, – მხრები აიჩეჩა არტავაზმა, შემდეგ კი ხუმრობით დასძინა: – იქნებ ჰეფთალეებისგანაა და დანებებას გვითვლიან?

– ჰეფთალნი აგრე იოლად არ დანებდებიან, – თავი გაიქნია ბაკურ ერისთავმა, – ეგენი ჰუნების მოდემისანი გახლავან, მე ჰუნებთან მიბრძოლია და კარგად ვუნყი მაგათი ზნე. დიდად შეუპოვარი ხალხია.

დესპანად მოვარდნილმა ვახტანგ მეფეს ღრმად დაუკრა თავი და გრაგნილი გადასცა, რომელიც მეფემ იქვე გაშალა და თვალი ჩააყოლა, მერე კი გაოცებით შესძახა:

– არტავაზ, შენ თურმე მართალს ამბობდი! ჰეფთალთა ერთ-ერთი სარდლის უსტარია!

მეფემ კვლავ ჩახედა ბერძნული ასოებით ნაწერს და რაც მეტს კითხულობდა, განცვიფრება უფრო და უფრო იპყრობდა, შემდეგ,

ანზორ სივრაშვილი

ხმას არ იღებდა, გულში რაღაცას სწონიდა და თავისთავს ესაუბრებოდა – ხან ღანვებზე, ხან შუბლზე ხელს ისვამდა, ხანაც წვერ-ულვაშს აწვავდა, ჩანდა, მეტად მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილება უნდა მიეღო და არ სურდა შემცდარიყო და საქმე სანანებლად გახდომოდა. ვინ იცის, მის ახლანდელ საქციელზე იყო დამოკიდებული როგორც თავად მისი, ისე სრულიად ქართლის მომავალი და ერთი არასწორი ნაბიჯი იქნებ საბედისწეროც კი გამხდარიყო.

მაგრამ ვახტანგი იმასაც ხვდებოდა, რომ იგი გადამწყვეტი არჩევანის წინაშე იდგა და ახლა ეძლეოდა ვითარება, რომელიც უაღრესად ხელსაყრელი ჩანდა, მაგრამ მხოლოდ მაშინ, თუ ყველაფერი ისე წარიმართებოდა, როგორც მან განიზრახა, თუმცა ასარჩევი არც არაფერი იყო, სასწორი ერთი რომელიმე მხარეს უნდა გადახრილიყო: ან კარგისკენ და მაშინ ვახტანგ მეფისა და ქართლელთა დიდი ხნის სანუკვარი ოცნება აღსრულდებოდა, ანდა ცუდისკენ და მაშინ იქნებ ამდენი წლის ნანვალებ-ნალოლიავეები მიზანი ისე გამქრალიყო, როგორც უდაბნოში ანარეკლი შორეული ქალაქისა, რომელსაც ვერასოდეს მიაღწევდნენ.

ის არჩევანი კი, რომლის მიღებაც ვახტანგ მეფეს უკვე გადაწყვეტილი ჰქონდა, რაც მანიშნა კიდევ ჰეფთალთა დესპანს იმ ერთი სიტყვით: „კარგი“, სწორედ უსტარის შინაარსიდან და იქ მოყვანილი შეთავაზებიდან გამომდინარეობდა.

ხოლო აი რა ეწერა იმ უსტარში:

„დიდო ვახტანგ მეფეო, ვარან-ხუასრო-თანგ! პეროზს ჰეფთალთაგან უეჭველი სიკვდილი ეწევა, შენ კი ყურად იღე ჩვენი რჩევა: დანამდვილებით ვუნყით რა, რომ შენ მხოლოდ ხელდებული ხარ შაჰან-შაჰისა და არა მისი ერთგული, ხამს სხვა გზას დაადგე. ამ რჩევის სიკეთეს მალე მიხვდები“.

და ბოლოში მინანერი ჰქონდა:

როცა კითხვას მორჩა, ერთხანს მდუმარედ, ჩაფიქრებული გასცქეროდა შორს აღმართულ ხრიოკ გორაკებს, ბოლოს კი მოციქულს შეხედა და ერთადერთი სიტყვა გადაუგდო სპარსულად:

– ჰუბ!

ამ სიტყვას ყური მოჰკრა თუ არა, ჰეფთალთა დესპანმა ცხენი მიატრიალა და იმ მხარეს გაქუსლა, საიდანაც გამოჩნდა.

როგორც ჩანს, მეტად მნიშვნელოვანი ამბავი ეწერა იმ უსტარში, მეფეს რომ მოართვეს, რადგან ვახტანგი კარგა ხანი

მხატვარი სოფიო ქელიძე

„ერთგულნი მუდამ ერთგულად რჩებიან, სიკეთე კი სიკეთეს შობს“.

უსტარი ბერძნულად იყო ნანერი, რამაც ვახტანგ მეფე დაარწმუნა, რომ იგი მართლაც ჰეფთალთა მეფეს ან რომელიმე სარდალს ეკუთვნოდა: ისინი კვლავაც ბერძნულად სწერდნენ, მას შემდეგ, რაც ალექსანდრე მაკედონელმა შვიდი საუკუნით წინ ეს მხარეები დაიპყრო და ელინური ანბანი შემოიტანა. მაშინაც და მერმეც ამ ადგილებს ბევრი მფლობელი ჰყავდა და ბევრმა დალაშქრა: ჯერ საკების ტომი დაეპატრონა, მათ ქუშანები მოჰყვნენ, საკები განდევნეს და თავად გახდნენ ამ მიწა-წყლის პატრონები. შემდეგ, თავის მხრივ, ქუშანებს ჰეფთალებმა სძლიეს, რომლებმაც ინდოეთისკენაც ილაშქრეს, მაგრამ დამარცხდნენ და უკან დაიხიეს. სწორედ ქუშანებისგან გადაიღეს ბერძენთა ასოები ჰეფთალებმა.

მაგრამ ჰეფთალთა შორის ვინ უნდა ყოფილიყო ვახტანგ მეფის ერთგული და გულშემატკივარი? ანდა ვინ უწყოდა, რომ სპარსეთის შაჰან-შაჰს ქართლელთა მეფეც მოჰყვებოდა თავისი ჯარით? ეს კიდევ არაფერი, ვის უნდა სცოდნოდა, რომ ვახტანგ მეფე დღენიადაც სპარსეთის ხელდებისგან გათავისუფლებაზე ოცნებობდა და ამ შორეულ ლაშქრობაშიც არა იმდენად პეროზის მოწოდების გამო, არამედ თვით სპარსეთის წინააღმდეგ მომავალი

ომისთვის საჭირო საჭურჭლის მოსაპოვებლად გამოემართა და სიმართლე რომ ითქვას, მართლაც ალაფად აურაცხელი ოქრო, ვერცხლი, ძვირფასი თვლები და დიბა-ატლასი გააგზავნა ქართლში? ნუთუ ამ ყველაფერს ჰეფთალეები მხოლოდ ვარაუდობენ? მაგრამ ვინ არის მათ შორის ისეთი ჭკვიანი, ვინც ამ ყოველივეს აგრე კარგად მიხვდა? ვინ არის, ვისაც არ სურს მომავალ შეტაკებაში ვახტანგ მეფეს რაიმე ზიანი მიადგეს და ამიტომ აფრთხილებს, სხვა გზით წარემართოს, არ მიჰყვეს შაჰან-შაჰს? ჰეფთალეები რომ მამაცი ხალხია და დიდი შემართებითაც იბრძვიან, ეს საყოველთაოდ ცნობილია, ამიტომ სრულიად სარწმუნოა, რასაც ისინი იქადნებიან – უეჭველად ბოლოს მოვუღებთ ერანის მეფეთ-მეფესო, განა ერთხელ ტყვედაც არა ჰყავდათ იგი? მაგრამ ვახტანგს რაღად ინდობენ, ხომ უწყიან, რომ ისიც თავის სიმამრთან ერთად ებრძვის მის მტერს?

ანდა იქნებ ამ ყველაფერს მზაკვრობის სუნი უდის? თუ ჰეფთალეებს ერწმუნება და სხვა გზას დაადგება, ამით ხომ უღალატებს შაჰან-შაჰს და მტერს ხახაში ჩააგდებს და შეატოვებს, რადგან ქართლელთა და ბერძენთა ლაშქარი არც თუ მცირეა, და მათს გარეშე ერანელთა ჯარი შესაძლოა მტერზე ნაკლები აღმოჩნდეს. იქნებ ჰეფთალეებს ქართლელთა და ერანელთა გათიშვა სურთ, რათა შემდეგ ცალ-ცალკე გაანადგურონ ისინი? იქნებ სჯობდა ის მოციქული შეეპყრო და ყველაფერი პეროზისთვის შეეტყობინებინა?

მაგრამ არა, უსტარის ნაკითხვისთანავე ვახტანგს გუმანმა უკარნახა, რომ დადგა ის დრო, როდესაც შესაძლოა ერანელთა ბატონობას თავი დააღწიოს: თუ ჰეფთალნი პეროზს ბოლოს მოუღებენ, განა ეს ვახტანგის წისქვილზე არ დაასხამს წყალს? სხვისი მეშვეობით თავიდან მოიშორებს მბრძანებელს, ვისაც ჯერაც ემორჩილება ქართლი, რომელიც იმდენად გაიზარდა და გაძლიერდა, რომ ვერავითარ გარეშე არტახებს ვეღარ იტანს, როგორც უკვე წამოზრდილი ბაღლი; თუ მართლაც ჰეფთალეებმა პეროზს ბოლო მოუღეს, მაშინ სპარსეთს საყოველთაოდ აღიარებული მეფეთ-მეფე აღარ ეყოლება, რასაც ქვეყანაში არეულობა და შფოთი მოჰყვება, ერანი ქართლისთვის ვეღარ მოიცლის, ამას კი ვახტანგ მეფე გამოიყენებს თავისი ქვეყნის კიდევ უფრო გასაძლიერებლად და განსამტკიცებლად, სხვა მიწების შემოსაერთებლად, და როდესაც სპარსეთში ტახტს ვინმე დაეუფლება, თუნდაც ამ პეროზის მოქიშპე ძმა ვალარმი ან ძე ყობადი, მაშინ ქართლი უკვე იმდენად მძლავრი სახელმწიფო იქნება, რომ მის წინააღმდეგ ვერავინ გაბედავს მუშტების ქნევას.

აი ასე. იქნებ მთლად პატიოსნადაც არ იქცევა ვახტანგ მეფე, მაგრამ თავად პეროზი მის წინაშე, ქართლის წინაშე ვითომ როდის იყო მართალი? ის, ვინც სხვა ქვეყანას თავის ძალაუფლებას თავს ახვევს, ის კი მართალია? მტერს, როგორადაც არ უნდა იყოს მოსულს: მახვილით თუ ოქროთი, მუდამ მტრულად უნდა დახვდე და ასეთ დროს ყოველგვარი ნაბიჯი, რომელსაც შენი ქვეყნისთვის სარგებელი მოაქვს, ყოველმხრივ გამართლებულია. ვახტანგ მეფეს ახლა აქვს ხელსაყრელი ყამი თავი დააღწიოს პეროზის, მაშასადამე, ერანის კლანჭებს, მაშ რად უნდა გაუშვას ეს ხელსაყრელი შემთხვევა ხელიდან? ნუთუ იმიტომ, რომ პეროზი ბალენდუხტის მამაა? მერედა, ვითომ რა? ქალი სანამ გათხოვდება, იქამდეა მამისა, თორემ როცა გათხოვდება, მერე უკვე ქმრისაა, და მის საკეთილდღეოდ უნდა იღწვოდეს. აი, როგორც ამირანის თქმულებაშია, ყამარის მამა რომ არცხვენს თავის ასულს, რომელსაც მამა დაუთმია და საქმროს – ამირანს – მიმხრობია, ოდესღაც მეუფე მიქაელი რომ უყვებოდა რუსთავს ხაროში ჩამწყვდეულ ყმანვილ ვახტანგს:

„უყურეთ კახა ქალასა, ქმარი არჩია მამასა,
ქმარი ხეს ასხავს ფოთლებად, მაგრამ ვინ
მისცემს მამასა?
რისთვის გაგზარდა დედამა, რისთვის გეტყოდა
ნანასა,
რად განოვებდა ძუძუსა, გირნებდა აკავანასა?“

დიახ, დიაცი რომ გათხოვდება, მერმე მამისა აღარაა, ქმრისაა, ხოლო როცა შვილი ეყოლება, მას უკვე შეიძლება მამაც შესწიროს, ქმარიც და თავადაც შეეწიროს. სათნო და ზნეკეთილი ბალენდუხტიც ხომ აგრეა: რამდენი წელია რაც ქართლში იმყოფება და არასდროს მოუსურვებია მამის კარზე გამგზავრება. თუმცა, აქვს კი ქვეყნის დედოფალს თავის გრძნობათა გამომჟღავნების უფლება? ანდა ვინ იცის, როგორ გრძნობს იგი ახლა თავს – ჯანსუსტად შექმნილა ბოლო ხანს, როგორც ქართლიდან მოსულთ მოიტანეს ამბავი. მაგრამ ვინ მისცა ნება გინდ დედოფალს, გინდ მეფეს, თავისი გრძნობები სახალხოდ წარმოაჩინოს და ქვეყნის სატკივარს არ დაუმორჩილოს? აი თავად მას, ვახტანგს, რა ხანია ენატრება თავისი ქართლი, მცხეთა, სვეტიცხოველი, სამეფო პალატები, თანამეცხედრე, თავისი ძე – არჩილ-დარჩილ-დაჩი ბიჭი, რომელიც ახლა უკვე შეღერებული ყმანვილი იქნება... ნეტავ ვინ უსინჯავს ახლა კბილს დაჩი-ბიჭს, ვინ წურთნის ხმალსა და მხედრობაში, როგორც მას წურთნიდა მამამისი, მეფე მირდატი, რომელიც ასწავებდა, ხმალი ყველაზე კარგად მტრის

სისხლში იწრთობაო?
მაგრამ არა, რა დროს გულჩვილობაა, ვინ იცის წინ რამდენი ბრძოლა და შეტაკება ელის, კიდევ რამდენი რამ გადახდება თავს, ვიდრე ცხენს ქართლისკენ მიაბრუნებდეს, ეს კი მხოლოდ მაშინ უნდა ქმნას, როდესაც ყველაფერს მიიღებს ამ დიდი ლაშქრობიდან, რომლის დროსაც მთელი აღმოსავლეთი გადაიარა და სპარსეთი გადასერა ჰინდოეთ ქვეყნამდე, საიდანაც აგერ ჩრდილოეთისკენაც გასწია და აი მიადგა მეტად მნიშვნელოვან ვითარებას – საკმარისია პეროზის კვალს გადაუხვიოს, რომ ყველაფერი დამში მოეწყობა – ეს უკვე სწამს, ამაში უკვე დარწმუნდა, რადგან შაჰან-შაჰი ჰეფთალეებისთვის საძულველი მტერია, მათ მიერ მისი მოკვლითა და მისი ლაშქრის განადგურებით კი ქართლიც იხეირებს და ვახტანგი გულში დიდი ხნის ნატარებ ოცნებასაც აისრულებს.
ეს ყველაფერი კარგი, მაგრამ რატომ ფიქრობენ ჰეფთალნი, რომ ვახტანგი მათ მოკავშირედ გაუხდებათ? ალბათ იქიდან, რომ თავადაც ასე მოიქცეოდნენ: ვის გვერდშიც არ უნდა იყო, უმთავრესი შენი ქვეყნის მომავალია, ის უნდა იყოს უზენაესი, მას უნდა შესწირო ყველაფერი! ვახტანგისთვის ხომ ქართლზე უმაღლესი რამ ღმერთს ჯერ არაფერი შეუქმნია! ქართლის კეთილდღეობისთვის, განმტკიცებისთვის, ძლიერებისა და თავისუფლებისთვის იგი ყველაფერზე წავა, მათ შორის ისეთ ნაბიჯზეც, რასაც ერთი შეხედვით ლალატი ჰქვია! პეროზის ლალატი! მაგრამ პეროზი, როგორც ერანის შაჰან-შაჰი, დიდი ხანია ვახტანგს გულში მტრად მიაჩნია, ამიტომ ეს ნაბიჯი დიახაც მის სინდისთან არ იქნება შეპირისპირებული!
მაგრამ არა, ვახტანგ მეფევ! სინდისი ყველაზე დიდი რამაა, ღმერთის შემდეგ, რასაც ადამიანი უნდა დაემორჩილოს და ანგარიში გაუწიოს, მის სანინაალმდეგოდ არ წავიდეს და თავი არ ამხილებინოს! დე ჰქმენ ისე, რომ რამდენიმე წლის შემდეგაც მართალი იყო ღვთისა და შენი თავის წინაშე! აცნობე პეროზს რომ ჰეფთალნი მახეს გიგებენ და თუნდაც დროებით შეაჩერე მათზე თავდასხმა და მათთან ბრძოლა-თქო! პეროზი რისი პეროზი იქნება, აქ მოსული უკან გაბრუნდეს, საომრად აღერილმა მტერს ზურგი აქციოს – ეს ხომ ლაჩრობას ემგვანება მისი მხრიდან და ბრძოლისათვის თავის არიდებას! ის მაინც პირდაპირ მიეტევა ჰეფთალთ, და თუ მათ შემონათვალში სიმართლე ურევია, უბედურებას მაინც დაიტყვებს თავზე. სამაგიეროდ შენ სინდისი სუფთა გექნება, ვახტანგ მეფეო!
და ვახტანგ მეფემაც მალემსრბოლი აფრინა შაჰან-შაჰთან და უბრძანა მოეხსენებინა

მისთვის, რომ მტერზე გამარჯვებისთვის მან გადაწყვიტა შორიდან შემოევლო იმ ველისთვის, სადაც ჰეფთალნი იყვნენ დაბანაკებულნი, რათა მათთვის გვერდიდან დაეკრა, როცა პეროზი პირისპირ შეუტევედა, თუმცა ამასთან ურჩევდა პეროზს, რომ ჰეფთალნი ვერაგი ხალხია და ეჭვი მაქვს, ახლაც რაღაც ხაფანგს გიგებენ, უმჯობესი იქნება, თუ მცირე ხნით მათთან ბრძოლაზე უარს იტყვი.

გამართლდა ვახტანგის ვარაუდი: შაჰან-შაჰმა არ ირწმუნა რომ ჰეფთალელები მას რაღაც ოინს უწყობდნენ, ხოლო ვახტანგის მიერ ბრძოლის ველის გარშემოვლამ ძალზე განარისხა, რადგან მან ჯერ კიდევ წინააღმდეგობა გაუგზავნა ბრძანება როგორც ქართლის მეფეს, ისე ბიზანტიელ სარდალს, რომ ერთობლივი პირდაპირი იერიში მიეტანათ მონინალმდეგეზე, რათა სიჭარბით წელში გაეტეხათ იგი და გაენადგურებინათ. ამიტომ იყო, რომ პეროზმა დაუყოვნებლივ უბრძანა თავის სიძეს ლაშქრით მასთან გამოცხადებულიყო და რომელიმე მხრიდან შემოვლაზე არც კი ეფიქრა, მაგრამ უკვე გვიანი იყო: ქართლელებმა მარცხენა მხარეს გადაინაცვლეს და გზა დამოუკიდებლად განაგრძეს, ხოლო ვახტანგ მეფემ კიდევ ერთხელ გაუგზავნა მალემსრბოლი შაჰან-შაჰს და კვლავ სცადა დაერწმუნებინა თავისი გადაწყვეტილების სისწორეში.

შაჰან-შაჰს ისლა დარჩენოდა, რომ რისხვით მხოლოდ კბილი კბილისთვის დაეჭირა და საბრძოლოდ მომზადებულიყო, რადგან ჰეფთალთა ჯარი უკვე თვალდასანახავში მოჩანდა. პეროზმა კიდევ იმიტომაც შეიკავა თავი ვახტანგისთვის რისხვის შეთვლისგან, რომ იმედი მოეცა ჰეფთალეებს თავისი ლაშქრითაც დაამარცხებდა: მტერი დაბლობ ადგილზე იმყოფებოდა, მაშინ როცა სპარსელთა ჯარი მალლობიდან უნდა დაშვებულიყო და თავს დასტყდომოდა. ეს ვითარება მართლაც დიდ უპირატესობას ანიჭებდა სპარსელთა და გამარჯვების საწინდარადაც შეიძლება გამომდგარიყო, ხოლო შემდეგ, როდესაც შეტაკებაში ჩართულ ჰეფთალეებს ქართლელები დაჰკრავდნენ, მათი ბედი მალევე გადაწყდებოდა.

ვახტანგ მეფის ლაშქარი კი მცირე გორაკებზე გადადიოდა და ნელ-ნელა იმ ადგილს უახლოვდებოდა, სადაც ჰეფთალნი იყვნენ დაბანაკებულნი. მხედარნი არ ჩქარობდნენ, მათრახებს არ ხმარობდნენ და არც ქუსლს ჰკრავდნენ ცხენებს, რადგან იცოდნენ, რომ ბრძოლაში ჩაბმა მოგვიანებით მოუწევდათ, მას შემდეგ, რაც ერანელთა ძირითადი სპაშუაგულ შეტაკებაში აღმოჩნდებოდა. ასე იმიტომ იყო გადაწყვეტილი, რომ ბრძოლის დაწყებას ქართლელები დასვენებულნი შეხვედროდ-

ნენ და როცა ბრძოლის სასწორი სპარსელებსა და ჰეფთალეებს შორის ქანაობას დაიწყებდა, აი მაშინ დაეკრათ საერთო მტრისთვის ანუ თეთრი ჰუნებისთვის, როგორც ამ ტრიალ ველებზე მაცხოვრებლებს თუ მომთაბარეებს ეძახდნენ, და ბრძოლის ბედიც საბოლოოდ ქართლე-ერანელ-ბერძენთა სასარგებლოდ გადაწყვიტათ.

სწორედ ამას იზრახავდა ვახტანგ მეფე, რაც შეატყობინა კიდევ შაჰან-შაჰს პეროზს, რითაც გამართლა თავისი ნაბიჯი ჯარით ცალკე გასვლის შესახებ, და ასეც მოიქცეოდა თუ...

თუ, რა თქმა უნდა, რაიმე განსაკუთრებული არ მოხდებოდა, ანუ ის, რაც ჰეფთალთა ბანაკიდან მისადმი გამოგზავნილ, სპარსელთაგან საიდუმლო უსტარში იყო ნათქვამი.

ვახტანგ მეფეს ეს უსტარი დიდ ეჭვს აღუძრავდა, თუმცა მცირე ნდობისკენაც უბიძგებდა.

ასე იყო თუ ისე, ვახტანგი თავისი გემით მოქმედებდა, რომელიც არც მწვადის დანვას გულისხმობდა, არც შამფურისას: თუ სპარსელნი სძლევენ ჰეფთალეებს, ქართლელები გადამწყვეტი დატყმით ლომის წილს შეიტანდნენ ბრძოლის წარმატებით დასრულებაში, ხოლო თუ ის მოხდებოდა, რაც ჰეფთალთა მიერ იყო საიდუმლოდ განდობილი, ანუ ისინი ბრძოლის დაწყებისთანავე პეროზსა და მის ჯარს გაანადგურებდნენ, ვახტანგ მეფე აქაც მოგებული გამოდიოდა, რადგან ბრძოლაში თავიდანვე არ ჩაებმებოდა და ამ ნაბიჯით ერანელთა მარცხს ხელს შეუწყობდა.

რა თქმა უნდა, ვახტანგ მეფე იმასაც ხვდებოდა, რომ მისი ეს მოქმედება სინდისთან ცულისპირზე გადიოდა, მაგრამ როცა ქვეყნისთვის უმნიშვნელოვანესი საკითხი წყდება, იქ სინდისმა უკან უნდა დაიხიოს და ადგილი ქვეყნის სასიკეთო ნაბიჯს დაუთმოს, თუნდაც ამის გამო გასაკიცხი შეიქნეს.

გამთენიისას პეროზმა შეატყობინა: უკვე მონინალმდეგეს მივადექი, სადაცაა ბრძოლაში ჩავებმები და მზად იყავი, შეტაკების დაწყებისთანავე გვერდიდან შემოუტიეო.

როდესაც მცირედ კიდევ ინათა, ისე, რომ მზე ჯერ არ ამოწვერილიყო, მაგრამ ცაზე ვარსკვლავები უკვე აღარ მოჩანდა, ვახტანგ მეფე იმ გორაკს გადაადგა, რომლის დაბლაც დაცემულ ვრცელ ვაკეზე უამრავი კოცონი ენთო, რომლებიც, რა თქმა უნდა, ჰეფთალთა ლაშქარს ეკუთვნოდა, ხოლო ამ ველს მომდგარი მთის სერიდან, ვახტანგისგან ხელმარჯვნივ, სამი-ოთხი ალაჯის მანძილზე, ერანელთა ჯარი მტერზე თავდასასხმელად თავქვე ეშვებოდა.

მოჩანდა როგორც ჰეფთალთა ბანაკი, ისე სპარსელთა თავქვემსვლელი ჯარი, წინ რომ

რჩეული მხედრობა მიუძღოდა. იმ მხედრობაში გამოირჩეოდა სულ თავში მომავალი ასამდე მენინავე მხედარი, რომელთაც თავად შაჰან-შაჰი მიუძღოდა წინ. მათ შორის მრავლად იყვნენ სხვადასხვა შაჰრებისა და დასტაკერტების მფლობელები, მათ კი მთავარი ნაწილი მოსდევდათ ლაშქრისა. დიახ, ორივე მონინალმდევე მშვენივრად მოჩანდა იმ ადგილიდან, სადაც ვახტანგ მეფე ერისთავებთან ერთად იდგა და სადაც ქართლელთა ლაშქარი ბრძოლის დაწყების მოლოდინში შეჩერდა.

ვახტანგ მეფეცა და ერისთავებიც კარგად ხედავდნენ, როგორ ეშვებოდნენ თავქვე ერანელი მხედრები, როგორ ფრთხილობდნენ და მაინც უსხლტებოდნენ ფეხი ცხენებს, ხრილითა და გრუხუნით როგორ მიხტოდნენ ქვემოთ მათი ფლოქვებისგან დაგორებული ქვეები, როგორ აქეზებდა შაჰან-შაჰი მეომრებს მტრის გასანადგურებლად, როგორ უფრიალებდათ წამოსასხამები შაჰან-შაჰსაც და სარდლებსაც, და როგორ ალაპლაპდა მათი შიშველი ხმლები ახლად ამოსული მზის სხივებზე.

ერანელნი ორ მალალ, კლდოვან მთას შორის მოქცეული საკმაოდ ვიწრო გასასვლელით ეშვებოდნენ მტრისკენ. ველის თავზე, სადაც ჰეფთალნი ელოდნენ მონინალმდევეს, არც თუ ისე ვრცელი ტაფობი იყო, რომელიც ერთი მხრივ შორს გაშლილ ველს ებჯინებოდა, მეორე მხრივ მთებიდან ჩამოსასვლელს. იმ ტაფობს რომ ჩაათავებდნენ, სპარსელნი უშუალოდ დაატყდებოდნენ თავს მონინალმდევეთ, რომელნიც, ასევე ცხენზე ამხედრებულნი, გრძელშუბეშემართულნი ელოდნენ თავდამსხმელებს.

აი შაჰან-შაჰმაცა და მისმა მოლაშქრეებმაც ვიწრო ხეობას თავი დააღწიეს, ცხენები მინდორზე გამოაჭენეს, მცირედ გაიშალნენ, ოდნავ შედგნენ, თითქოს მუხლებიდან ქარი ამოიღესო და ხმლები და სატევრები ჰაერში ყიყინითა და ყვირილით შეათამაშეს, დროშები ააფრიალეს და მტერს რისხვა-მუქარა და წყევლა-კრულვა შეუთვალეს. მცირე ხნით შაჰან-შაჰმაც შეაყენა ცხენი, შორიდან კარგად ჩანდა თუ ჯილიანი მუზარადი როგორ ელავდა მის თავზე, ჯაჭვის პერანგი თითქმის მუხლებს უფარავდა, ცხენსაც ჯავშნით ჰქონდა დაფარული მკერდი და თავ-კისერი, რაც უეჭველად დაამძიმებდა, მაგრამ ჯიშინი ბედაური კარგა მოზრდილი და ღონიერი ჩანდა, ეს კი ალბათ პეროზს ბრძოლაში იმედს უნერგავდა.

მცირე ხანიც და ჰაერი პეროზ შაჰან-შაჰის კვილმა ხმალივით გააპო:

– პიის! სექასთაან!

და ჯერ მენინავე რაზმი დაქანდა მტრისკენ გრიგალივით, მას შაჰან-შაჰი მიჰყვა მცველებით გარშემორტყმული, შემდეგ კი მთელი ლაშქარი

ზვავივით გრილით დაეშვა ველისკენ.

და სწორედ აქ შეიქნნენ ვახტანგ მეფეცა და ერისთავებიც საოცარი, მანამდე არნახული, ენით აუნერგელი სანახაობის მოწმენი, რომელმაც არა მხოლოდ გააკვირვა ყველა, არამედ შეაძრწუნა კიდეც, მიუხედავად იმისა, რომ მათთვის დიახაც მისაღები იყო აზრი მტრის გასანადგურებლად ნებისმიერი ხერხის გამოყენების თაობაზე. თავად ვახტანგ მეფე პატიოსან ბრძოლას იყო ნაჩვევი და ვერაგობას მუდამ გაურბოდა, თუმცა ეშმაკობასა და მოხერხებას, რასაც შეიძლებოდა მონინალმდევის მოსპობა მოჰყოლოდა, დიდად აფასებდა.

გარდა ამისა, ვახტანგ მეფე დიდად კმაყოფილი დარჩა იმისა, რომ უცნობი გულშემამტკივრის შემოთვლილ გაფრთხილებას ენდო და ცალკე გზა აირჩია, ლაშქარიც ცალკე გაიყვანა და შაჰან-შაჰ პეროზს არც გვერდში მიჰყვა და არც უკან ჩაუდგა. ასე რომ არ მოქცეულიყო და მომავალი ხიფათი შორიდანვე არ ეგრძნო, დღეს ისიც თავისი სიმამრისა და მისი მონინავე ჯარის ბედს გაიზიარებდა.

განა რა მოხდა ისეთი? ოო, მოხდა საშინელი რამ!

აი ისმინეთ: როდესაც ერანელთა პირველი წყება მეომრებისა და მასთან ერთად მცველებით გარშემორტყმული შაჰან-შაჰი ყვირილით, კვილით, წივილით, ხმლების ტრიალითა და ცხენთა ჭიხვინით ველისკენ გრილით დაეშვა, სადაც მათ მომლოდინედ ჰეფთალთა მთელი ლაშქარი შუბშემართული გაუნძრევლად იდგა, სამასი-ოთხასი ნაბიჯის გავლის შემდეგ მოულოდნელად თავდამსხმელთა ფეხქვეშ მიწა ერთიანად კარგა დიდ მონაკვეთზე ჩაიქცა და სპარსელთა ეს მრავალრიცხოვანი მხედრობა ვეება ორმოს ფსკერზე მაგრად ჩასობილ შუბებს მთელი ტანით დაენარცხა, დაენარცხა და ფოლადის წვერებზე წამოეგო, ისე რომ ვერც აბჯარმა უშველა ვერავის და ვერც ჯაჭვის პერანგმა!

შეძრწუნებული, გამეხებული უცქერდნენ ქართლელნი ამ ჯოჯოხეთურ სასაკლავოს და ხმას ვერც ერთი ვერ იღებდა, იმ მგელივით პირდაღრენილი ორმოდან კი, რომლისთვისაც შეიძლება მართლაც მგლის ორმო გვეწოდებინა, შესაზარი და სასონარკვეთილი ხმები მოისმოდა.

ერანელებში საშინელი ზედახორა შეიქნა: მხედრებმა, რომლებიც უკან მოჰყვებოდნენ პეროზს, თავი ვერ შეიკავეს და ისინიც ზედ დაენარცხნენ ორმოში ჩაცვენილთ, ისევე როგორც მომდევნო რიგებში მომქროლავმა მხედრებმა ცხენებს თავი ველარ დაუჭირეს, წინ მიმავალთ დაეჯახნენ და მათთან ერთად ისინიც ფსკერზე აღმოჩნდნენ. მხოლოდ მეათე-მეთხუთმეტე რი-

გის ცხენოსნებმა მოახერხეს ბედაურების და-ოკება და თავის შეკავება, მაგრამ რალა დროს: რამდენიმე ასეული ცხენ-კაცი წვეტიან შუბებზე სულს ლაფავდა, რომელთა შორის ერთ-ერთი შაჰან-შაჰი პეროზიც იყო.

ამ ვეება ორმოს კედლები შვეულად იყო ჩათხრილი, ალბათ ათი-თხუთმეტი წყრთის სიმალლეზე, რის გამოც თავზარდაცემულ ჩავარდნილთაგან ცოცხლად გადარჩენილნი იქიდან ამოსვლასა და თავის შველას ვერ ახერხებდნენ, არც იმის საშუალება იყო, რომ ორმოს პირს მიმდგარნი შიგ მყოფთ დახმარებოდნენ, ან კი ამისთვის ვის ეცალა, თუმცა რომც ეფიქრათ, იმ წამებში საიდან გააჩენდნენ თოკის კიბეებსა თუ გრძელ ლატანებს?

ჰეფთალნი კი ზეიმობდნენ! წარმოუდგენელმა სიხარულმა მოიცვა თვითეული მათგანი, ბედნიერნი ზურგზე ხელის ტყაპუნით ერთმანეთს ეხვეოდნენ, მიწას ჰკოცნიდნენ, მუზარადებს ჰაერში ისროდნენ, ცეკვავენ, გაჰკიოდნენ და მუქარას უგზავნიდნენ ორმოს პირზე შეჩერებულ მოწინააღმდეგეთ, რომელთაც ველარ გაეგოთ რა ექნათ, როგორ მოქცეულიყვნენ, რადგან წინამძლოლი და მბრძანებელი აღარ ჰყავდათ: შაჰან-შაჰი პეროზი ერთ-ერთ მსხვილტარიან და მახვილწვერა შუბზე ფერდით იყო ჩამოცმული.

ერთ დროს ქუშანთა მეფედ წოდებული სრულიად ერანისა და ანერანის შაჰან-შაჰი პეროზი, რომლის მამამ – იეზდიგერდმა და ძმამ – ჰორმიზდმა და თავად მანაც არაერთგზის მოჭრეს ოქროს დინარები და დრაჰმები, რომლებზედაც ისინიც ამ ხალხის მეფეებად იყვნენ წარმოდგენილნი, ქუშანების ადგილი კი შემდეგ ჰეფთალეებმა დაიკავეს და აი, ჰეფთალთა დაუძინებელი მტერი პეროზი ახლა მოკლული იყო სწორედ იმ ჰეფთალთა მიერ, რომლებმაც თავის დროზე ის ქუშანები დაამარცხეს.

ამ ყოველივეს მხილველმა ვახტანგ მეფემ ღრმად ამოისუნთქა და პირჯვარი გადაიწერა.

ვინ იტყვის რის გამო გადაიწერა პირჯვარი დიდმა მეფემ, დიდმა ვახტანგ გორგასალმა? იქნებ ეს შვეებით ამოსუნთქვისა იყო, რომ შემოთვლილი რჩევა გაითვალისწინა და აი ამგვარ სიკვდილს თავი აარიდა; იქნებ იმის შვებისა იყო, რომ შაჰან-შაჰი, მიუხედავად იმისა, რომ სიმამრად ეკუთვნოდა, მოკვდა და ვახტანგ მეფეს ახლა ხელმძღვანელი აღარ ჰყავდა, ვის ბრძანებებსაც, სურდა თუ არა, აქამდე ემორჩილებოდა; იქნებ ეს იმ შვეებისა იყო, რომ პეროზის სიკვდილმა ხელფეხი გაუხსნა სამშობლო-

ში დასაბრუნებელ გზას დასდგომოდა, რასაც უახლოეს დღეებში აღასრულებდა კიდეც; იქნებ სიხარულისა იყო, რადგან ამიერიდან ვახტანგ მეფე სრულიად დამოუკიდებელი გახდა და შეეძლო თავისი ძალ-ღონე მხოლოდ თავისი ქვეყნის განმტკიცებისთვის შეეღია; ვინ იცის?

უმრავლესნი ჰეფთალეებისა ჯერაც ისევ ზეიმობდნენ და ხარობდნენ, რომ მათმა რამდენიმე ასეულმა მხედარმა ამ ვეება ორმოს გარს შემოუარა, მოულოდნელი უბედურებისგან დაზაფრულ სპარსელებს მიეცია და აიძულა გაქცეულიყვნენ, ხოლო როცა ერანელი აოტნეს, იმ ვეება ორმოს გარს შემოერტყნენ და ცოცხლად გადარჩენილები თოკებით ამოათრიეს. როგორც შემდეგ გაირკვა, ტყვედ ჩავარდნილთა შორის ვასპუჰრი ანუ მეფის ძე, ყობადიც აღმოჩნდა და გამოდიოდა, რომ ტახტზე პეროზის ძმა – ვალარში ადიოდა.

უწინამძღვროდ დარჩენილ ერანელთა წინაშე ახლა მხოლოდ ერთი გზალა მოჩანდა: ცხენები მიებრუნებინათ და თავლაფდასხმულნი, უომრად დამარცხებულნი და შერცხვენილნი, ნაცემი ძალებივით კუდამოძებულნი გასცლოდნენ ამ საზარელ სასაკლაოს, გაქცეულიყვნენ, რათა იქნებ საკუთარი თავი მაინც გადაერჩინათ.

მართლაც, ქართლელი მალე მოწმენი გახდნენ მეტად სავალალო სურათისა: თავჩაქინდრულმა, ხმაჩანყვეტილმა სპარსებმა სადავეები მოსწიეს, ბედაურები მიატრიალეს და ნირწამხდარნი აღმართს შეუყვნენ.

ვახტანგ მეფე, ნანახით დაზაფრული, კარგა ხანს დუმდა. დუმდნენ ერისთავნიც. თვითეული თავის ფიქრს მისცემოდა, თითქოს კვლავაც ახლახან აღწერილ სურათს გასცქერიანო, კიდეც და კიდეც უტრიალებდათ თვალწინ ყოველივე ის, რაც ნახეს, და ბედის მადლობელი იყვნენ, რომ მათმა წინამძლოლმა, მათმა მეფემ ისინი ამ განსაცდელს აარიდა, თორემ სრულიად შესაძლებელი იყო მეფესთან ერთად თუ ყველა ერისთავი არა, რომელიმე მათგანი მაინც აღმოჩენილიყო იმ ხაფანგში, სადაც, თუ ჩავარდნისას სასწაული მოხდებოდა და ვინმე შუბის წვერზე არ დაეგებოდა, მერე მაინც სიკვდილისგან ანდა ტყვეობისგან ვერაფერი იხსნიდა.

ამიტომაც იყო, რომ ყველა, მეფეც და ერისთავებიც, თითქოს შეთანხმებულანო, მიწაზე ჩამოხდნენ, მუხლებზე დაეცნენ და სამადლობლო ლოცვა აღავლინეს.

სანა
მანოშვილი

გულში სხივი ჩასახლდა,
სულში ჩადგა ნათელი,
მზემ დაანთო ზეწაში,
უფვალავი სანთელი.
ლამაზ-ლამაზ ყვავილებს,
გაუძლიათ გულენი,
ასე, – სიწილ-სიწილით,
მოფის გაზაფხულები.
აპრილია, აპრილი,
გაზაფხული მოვიდა,
ატმების და ნუშების,
ყვავილების თოვითა.

სანა მანოშვილი

ბატონ ფარნა რაინაყოს

ნიჭიერი ხართ, – ძალიან,
გამორჩეული, ქებული,
თქვენი ლექსები ბრწყინავენ, –
წინაპართ მადლით ცხებულნი.
სამშობლოს დიდი ბურჯი ხართ,
ვერ შეგედრებათ ვერავინ,
სულ, შეკაზმული გყოლოდეთ:
მუზის და ლექსის მერანი.
თქვენით ამაყობს სამშობლო, –
ყველას უყვარხართ, ძალიან,
საქართველოც და თელავიც –
ხომ, თქვენი საფიცარია.
ლექსით ატარებთ მზის შუქებს,
სულით და გულით მზიანობთ,
მზე წარმატებებს გისურვებთ,
კეთილო ადამიანო.

ლექსი დედას

ეს, – ლურჯი ცა და იები,
მუდამ, დედას მაგონებს,
ვერა, და ვერ შეველიე –
ამ, ხატულა: მთა-გორებს.
მსურს, იები მოვუკრიფო,
გაზაფხული ვახარო,
სიხარულით გაუბრწყინდეს
დედას მთელი სამყარო.
დროშასავით ფრიალებდეს
დედის თეთრი მანდილი,
ჩვენს გულებში გიზგიზებდეს
სიყვარული ნამდვილი.
მინდა გულში ჩავეხუტო,
დავუკოცნო თვალები,
მთელ ქვეყანას მიჩვენია, –
დედას – ვენაცვალები.

მინდა გული გაჩუქო!...

ვუძღვნი ჩემს საყვარელ
შვილიშვილს მარიამს

მინდა: გული გაჩუქო,
ჩემო, მზეო ნათელო,
ჩემო, სულის საუნჯევ,
ანთებულო სანთელო!..
მინდა, რომ დაგიკოცნო:
ეგ, ლამაზი თვალები,
ჩემო, შუქურ-ვარსკვლავო,
შენ კი გენაცვალები.
ახლაც, შენთან მოვდივარ,
შენსკენ მომიხარია,
შენით ბრწყინავს სამყარო,
მენატრები ძალიან.
მინდა: გული გაჩუქო,
ჩემო, მზეო ნათელო,
ჩემო, სულის საუნჯევ,
ანთებულო სანთელო!

აპრილია, აპრილი!..

აპრილია, აპრილი,
გაზაფხული მოვიდა,
ატმების და ნუშების,
ყვავილების თოვითა.
მოფრენილან მერცხლები,
ისმის ჭიკჭიკ-გალობა,
მინას მოუტანია,
ქვეყნად უხვი წყალობა,
რა დარია, რა დარი,
რა ზღაპრული ფერები,
ხასხასებენ ტყეები,
დახატულა ველები.
გულში სხივი ჩასახლდა,
სულში ჩადგა ნათელი,

მზემ დაანთო ზეცაში,
უთვალავი სანთელი.
ლამაზ-ლამაზ ყვავილებს,
გაუშლიათ გულები,
ასე, – სიცილ-სიცილით,
მოდის გაზაფხულები.
აპრილია, აპრილი,
გაზაფხული მოვიდა,
ატმების და ნუშების,
ყვავილების თოვითა.

ჩემო ლამაზო ციცინათელა!..

ისევ, ოცნებით მოვალ შენამდე,
და... გულით დამაქვს – გრძნობა, – რამხელა,
რად შემეყვარდი – ასე, ძალიან?
ჩემო, ლამაზო ციცინათელა...
რად შემეყვარდი – ასე, ძალიან?
სულ, სხვა თილისმით
და, სულ, სხვა გზებით?
მსურს, საროს ტანზე შემოგეხვიო
და, დამიკოცნო – ხვეული თმები.
ნეტავი, ისევ, მოვიდეს დილა,
ვარდისფერ გზებით მინდა გატარო,
რომ სიყვარულის შუქით ბრწყინავდეს:
ციცინათელა, მთელი სამყარო...
მოდი, რომ... ისევ, მოვიდეს განცდა
და, შენზე ფიქრმა გული დაღალოს;
მოდი, რომ დიდხანს ვუცქირო თბილად,
შენი თვალების –
ლამაზ სამყაროს.
შენსკენ მოვილტვი, ჩემი ფიქრები.
კვლავ, შენითა და ლექსით იწყება,
ვით, ჯადოსნური ზღაპრები, – ღამის,
სიყვარული და თავდავინწყება!...

ჩემი ცხოვრების კალოჯ გავლენე!...

ჩემი ცხოვრების კალოჯ გავლენე
და, საბოლოო, გავავლე ხნული,
ვგრძნობ, რომ სიბერე შემომეპარა,
იქნებ, ვერც ვნახო მე გაზაფხული.
გაზაფხულობით მოირთვებიან,
ვით, პატარძლები, ტურფა ხეები,
როგორც მერცხლები, ისე გაფრინდნენ:
ჩემი – ნლები და: ჩემი – დლები.
ვიცი, მოვწყდები, როგორც ფოთოლი,
კართან დამტოვებს წელი ბებერი,
მხოლოდ ერთი რამ მრჩება სადარდოდ,
და გულში, ობლად, სანატრებელი.

ანა მანოშვილი

ნეტავ, არ მოვკვდე შემოდგომაზე,
ნუ გამაცილებს ფოთლების თოვა,
დე, ყვავილებმა მიტირონ ხეთა,
როცა, სიკვდილი ჩემთანაც მოვა.

მარტოობის მეშინია

მარტოობის მეშინია,
ქარისა და ქარიშხლის,
შენ კი, მაინც, მიმატოვე,
წასვლას, მაინც, არ იშლი,
ისევ, მოვა შემოდგომა,
ცივი ქარი დაბერავს,

ჩვენს გულებში ყინულია,
უფსკრულია, – რამხელა.
რა ხანია, ჩამოაჭკნათ,
ვარდებს თეთრი რტოები.
დავალ, მუდამ, სევდიანი,
კენტად, განმარტოებით.
მარტოობის მეშინია,
ქარისა და ქარიშხლის,
შენ კი, მაინც, მიმატოვე,
შენ კი, წასვლას არ იშლი.

რად მინდა, ნეტავ, უშენოდ!...

ნეტავ, რად დაიგვიანე,
ჩემო ოცნებავ, მზიანო,
ეს, ჩემი გული – გეძახის
და... სულიც – შენით ხმიანობს.
მოდი, ჩამოჰყევ ჩანჩქერებს,
ერთად დავლამქროთ მთებია,
ქარი გაიშლის დალალებს,
თუ, შენი გიშრის თმებია.
რად მინდა, ნეტავ, უშენოდ,
შემონათება დილისა,
შენ, ჩემო სულის მალამოვ,
ჩემო ოცნებავ, თილისმავ.
რად მინდა, ნეტავ, შევიგრძნო
სურნელი ლამაზ ვარდისა,
რადგან, შენა ხარ – სანყისი, –
ჩემი ფიქრის და დარდისა.
რად მინდა, ნეტავ, უშენოდ,
მზერა მინდვრების, ველების,
ხილვა ცისფერი ზეცისა,
ლამაზი ცისარტყელების,
რა ვქნა, უშენოდ, ვერა ვძლებ,
არ მეკარება ძილია,
სიყვარული, ხან, მწარეა,
ხანაც თაფლივით ტკბილია.
მოდი და გამოანათე,
და... გამიხარე გულია,
სიყვარულის დრო მოვიდა
ლამაზი გაზაფხულია.

საბავშვო ლექსები

საბავშვო ლექსები

ვაჟა მიროტაძე

ანი, ბანი, განი, დონი,
ყველა ასო, ყველა ბგერა,
ჩემი ქვეყნის სიყვარულმა,
ამიტყავ, ამამღერა.
ვაჟას მთების არწივივით,
რის ლაყვარდში მიყვარს ფრენა,
სააკაძის მახვილს ვლორჯვ,
იაკობის დედა ენას.
ტატოს ლექსის სტრიქონს ვკოცნი,
მესმის მერნის ფლოქვთა წემა,
ურჩხულს ჰოროლს როცა ვტყორწნი,
მეუფლებს აღმაფრენა.

ვაჟა მიროტაძე

სამი და

მზეც კი ვერ მივა იმათთან,
რისი ვარდი და ატამი,
სამი ხატი ჰყავს ბაბუას:
ნია, მარიამ, ნატალი.
ნიაკო მუსიკოსია,
მარიამ კიდევ მხატვარი,
ნატალის ექიმობა სურს,
თუ გინდათ გითხრათ მართალი.
დაჰქრიან, დაკისკისებენ,
აიკლეს მთელი კვარტალი,
მერცხლებმა სიხარულისგან,
ლხინი მორთეს და ქარტალი:
მამულს ეზრდება სამი და,
ქალი და მერე რა ქალი,
თენგო ბაბუას ბადიში:
ნია, მარიამ, ნატალი.

საქართველოს სიყვარულმა

ანი, ბანი, განი, დონი,
ყველა ასო, ყველა ბგერა,
ჩემი ქვეყნის სიყვარულმა,
ამიტყავ, ამამღერა.
ვაჟას მთების არწივივით,
ცის ლაყვარდში მიყვარს ფრენა,
სააკაძის მახვილს ვლოცავ,
იაკობის დედა ენას.
ტატოს ლექსის სტრიქონს ვკოცნი,
მესმის მერნის ფლოქვთა ცემა,
ურჩხულს ჰოროლს როცა ვტყორწნი,
მეუფლებს აღმაფრენა.
სარანგი ვარ ჩემი ქვეყნის,
დამილოცა გზები ზენამ,
მე დათა ვარ, ჩაფიჩაძე,
დარიალის კართან ვდგევარ.

ანი, ბანი, განი, დონი,
ყველა ასო, ყველა ბგერა,
საქართველოს სიყვარულმა,
ამიტყავ, ამამღერა.

ბაღეგრინა

ოპერის ხილვამ მოხიბლა,
ჩვენი პატარა, ნინაო,
დედიკოს ჩაუჩურჩულა:
გავხდები ბაღეგრინაო.

გამრჯე ნიკა

ნიკას მუშაობა უყვარს,
ბალ-ბოსტანი, ბაღჩა, ყანა,
უხარია მისმა გარჯამ,
მოსავალი მოიყვანა.
მხარში უდგას თენგო ბაბუს,
დაილლება შრომით განა?
კარგ მოსავალს ელოდება,
თუ არ იყო დიდი გვალვა.

ოლიკოს ლექსი

მე ვარ გოგო, ხალისა,
იმედი ვარ ხვალისა,
ჩემი კარგი დედიკოსი,
ჩემი კარგი მამისა.
მიყვარს ძილი, მიყვარს ჭამა,
მანონი და დედის რძე,
მამიკოს კი ეცინება,
ჩემს ჭამას და ქეიფზე.
ბაბუ ტანს მბანს დიდი ვარცლით,

ნება-ნება, ტკბილად, ტკბილად,
დათვი მჭლე რომ შემენიოს
და არ ვგავდე წინილას.
გავიზრდები დიდი გოგო,
პირობას ვდებ ბებია,
თვალეებს ისე, ისე ვხუჭავ,
კი არ დამძინებია.
მე ვარ გოგო ხალისა,
იმედი ვარ ხვალისა,
ჩემი კარგი დედიკოსი,
ჩემი კარგი მამისა.

სტუმარი

გაზაფხული მოვიდა,
გალობს ჩიტი მზენვია,
ლადო პაპას ნანატრი,
შვილშვილი ეწვია.
თვალში სხივი ჩაუდგა,
გულში კიდევ ხალისი,
უხარია სიცოცხლე,
გათენება ხვალისი.
ფლურტულეებენ მერცხლები,
ჩამოსძახის მზენვია;
გაიხარე, პაპილო,
შენი ლადო გენვია.

ქოჩორა სოსო

პაპამ უთხრა სოსოსაო,
თმა მიგიგავს ჩოჩორსაო,
თუ არ გჯერა, ეგე, ჰკითხე,
თანდილანთ ბოჩოსაო.
სოსომ ჰკადრა, პაპაჩემო,
რად მადარებ ჩოჩორსაო.
იმის მერე გულმოდგინედ,
ივარცხნიდა ქოჩორსაო.

რამდი დარი...

რამდი დარი, რიმდი დარი,
პაპასა ჰყავს სახედარი,
ერთი ცხვარი, ერთი თხაი,
ერთი კიდევ კუდა ხარი.
რამდი დარი, რიმდი დარი,
პაპასა ჰყავს სახედარი,
თეთრი როგორც ბამბისქულა,
ლონიერი, გამბედავი.
რამდი დარი, რიმ დიდარი,
პაპასა ჰყავს ერთი ცხვარი,

ისიც თეთრი, მიტკალივით,
ჭკვიანი და ძალზე წყნარი,
რამდი დარი, რიმდი დარი,
პაპასა ჰყავს ერთი თხაი,
ლამაზია, პეტელაობს,
ვერ სჯობია თხებში სხვაი.
რამდი დარი, რიმდი დარი,
პაპასა ჰყავს კუდა ხარი,
ზარმაცი კი არ გეგონოთ,
ცალუღელა, ტაჭკის არი...

საქანელა

აბა დელი, დელი, დელა,
გაგვახარებს ირგვლივ ყველას;
ზაზას, ზეზვას, თიკოს, ნანას,
დათოს, ზურას, ვახოს, ლელას,
მალლა ცისკენ გაგვაქანებს,
ჯადოსნური საქანელა.

ზღარბი

ერთხელ ბებომ ბაღჩაში,
ნაიყოლა ფაცია.
გზაზე ზღარბი მოგორავს,
ეკლიანი, ქაცვია.
ზღარბო, ზღარბო, ზღარბუნა,
ეკითხება ფაცია,
ამ თაკარა სიცხეში,
ქურქი რატომ გაცვია!

რთველი

ხეზე ასულ ვაზის მტევნებს,
მზე დაჰნათის ჩახჩახელა,
კენწეროში მოქცეულან,
აქეთ ზურა, იქით გელა.
ყურძნით სავსე გიდლებს თოკით,
ძირს უშვებენ ნელა-ნელა,
მღერიან და იცინიან,
იკრიფება იზაბელა.

მოწყრავე

მამამ ანდრო ნაიყვანა,
საბანაოდ ძირულამი,
გაიყურსა ნეტარებით,
ცივციველა ბინულამი.
ცურავს, ცურავს, კმაყოფილმა
ბავშვმა თვალი მილულაო,
იმის მერე ესიზმრება
ქათქათელა ძირულაო.

ჩინებული პროზაიკოსისა და ინგლისურენოვანი პროზის მთარგმნელის ნინო ძამუკაშვილის მიერ ქართულ ენაზე აწარმოებული, ინგლისელი პოეტის, ერნესტ დოუსონის ლექსი „ნუთისოფელი“ ნინო ძამუკაშვილის პირველი მცდელობაა ლექსის თარგმნისა. ვფიქრობ, მან მრავალ სირთულეს წარმატებით გაართვა თავი. ლექსში შენარჩუნებულია ერნესტ დოუსონის პოეზიის უმთავრესი ღირსება – მცირე ძალისხმევით ძლიერი ეფექტის მიღწევა. ლაპიდარულობითა და სისადავით გამორჩეული დოუსონის პოეზია ღრმა აზრითაა დატვირთული. ნინოსგან კი ინგლისურენოვანი პოეტების ახალ თარგმანებს ველოთ.

ერნესტ დოუსონი (1867–1900)

Vitae Summa Brevis*

რა ხანმოკლეა გინდ მწარედ მოთქმა, გინდაც ხარხარი;
არ გასტანს დიდხანს სიყვარული, არც სიძულვილი.
ვგონებ, წარვდგებით ამ ყველაფრისგან თავისუფალი.
როს შევაბიჯებთ იქ – მიღმიერში.

რა ხანმოკლეა თრობა ღვინით, თრობა სურნელით
მაისის ვარდის,
გამოაშუქებს წამიერად სიზმრის ნისლიდან,
რომ კვლავ მალევე მას შეერთვას – ბილიკი ჩვენი.

ერნესტ დოუსონი

ინგლისურიდან თარგმნა
ნინო ძამუკაშვილმა

* ნუთისოფელი

ქრისტიანული ჰოეზიის XII ფესტივალი „წმინდა ნინოს ჯვახი“

ფესტივალის დამფუძნებლები არიან: სამშვიდობო ორგანიზაცია „სადაკო“, მწერალთა ასოციაცია „ლიტერატურული კახეთის“ ლიტერატურული ჟურნალი „ოლე“, წმინდა ილია მართლის (ჭავჭავაძის) სახელობის ლიტერატურული ჟურნალი „საქართველოს მოამბე“.

ფესტივალის საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარე
ლია დაუშვილი

50

ჟიური:

ზაალ ზოტაოველი (თავმჯდომარე)

ვანო ჩხიკვაძე

ბივი ჩილვინაძე

აკაკი დაუშვილი

ედუარდ უგულავა

იმ დღეებში

იმ დღეებში კალამს დადებს აღმწერელი ჟამთა...
დაინწყება უღმობელი დევნა ქრისტიანთა.
იხმობს შავი ანგელოზი თავის ერთგულ მხლებლებს,
ჯადოთი და შელოცვებით მკვდართა დამძახებლებს.
ჯოხს აქცევენ ქვენარმავლად, წყლად აქცევენ ღვინოს,
რომ ასეთმა სასწაულმა ბევრი შეაცდინოს.
სხვა სიმძაფრით მიიზიდავს დუჟმორეულ ნადირს
ყველა, ვისაც საკმევლის სურნელება ასდის.
იმ დღეებში გული მოყვასს უფრო შეიძულებს,
ვაი, მაშინ ორსულებს და ვაი, მეძუძურებს.
იმედს დაფლეთს გაჭირვება, ხორცს დააღპობს ქირი,
ბევრი სული გაქვავდება, უფალს შესანირი.
რა ამაო შეიქმნება სიმწრით თითის კვნეტა,
ვაი, მაშინ ცოდვილთა და მცირე მორწმუნეთა...
კერპების წინ მოიყრიან განყალბებულ მუხლებს,
ვისაც შიში და შიმშილის გრძნობა შეანუხებს.
არ იქნება მოსვენება, არ იქნება ძილი,
ცაზე მთვარე იტრიალებს, სისხლით გაჟღენთილი.
ადამის ძე პეშვით შეჭამს უნაყოფო მინას
და სამშვინველს უმხურვალეს კენესით გამოიწვავს,
რადგან შვებას ვერ იპოვის, დანატრული ძილის
და კუპრისფერ ყიამეთში ფეხშიშველა ივლის.
სახეს ხელით დაიფარავს, ცივი ქარით ნაცემს,
სული – გვამში, ხოლო გვამი ბნელში იბარბაცებს.
შავი წყალი დასდინდება ქვებზე დამსკდარ ქუსლებს,
ხორცი ცოცხლად ამჟავდება, მატლი იფუსფუსებს.
ბრბო ლასლასით შეგროვდება სასაფლაოს კართან,
„თქვენ ამოდით და ჩვენ ჩავალთ!“ – ჩასძახებენ მკვდართა...
და თუ მაინც გათენდება როგორმე და ძნელად,
მზე არას გზით არ ამოვა ძაძაჩაუცმელად.
სმენას დაფლეთს მგლის ყმული და ყრანტალი ყორნის,
მხეცი სტომაქს ვერ წამოწევს, ლემით ამოყორილს;
და როს ქანცი გაეცლება ერთა შორის ომებს,

ბოროტი რომ საბოლოო ჟინით გაილომებს, –
აღსრულდება! (უფლის სიტყვას არ სჭირდება დავა,
ცა და მინა გადავა და იგი არ გადავა)
და სხვა შიში ჩაუდგება თვალში ევას ნაგრამს,
როცა ზეცის შავ კაბადონს ელვა გადაგრაგნავს,
დაიმსხვრევა ხმაურისგან ნიჟარები ყურის,
რადგან მინას საყვირების ზარი გადაუვლის.
ჩამოცვივა ვარსკვლავები თავზარდამცემ ხმებად
და ყოველი სულიერი მინას განერთხმება.
ვინც იყოს და როგორც იყოს, ქვეყნის ოთხივ კიდეს –
რასაც თესდეს, უსათუოდ, იმას მოიმიკიდეს...
ნამში ბოლო მოედება უსასრულო ლოდინს
და მიხვდება ძე კაცისა, რომ უფალი მოდის!

ალა დათუკიპვილი

პეჩერის ლავრა

დნეპრის ნაპირებს გადაჰყურებს
შენი გუმბათი,
როგორც არასდროს, შენთან ყოფნის
ხმამ მომიარა,
ამოიტირეს ქვაბულებმა
ლოცვა პურადი
და მერესტოვის მთამ
საკნიდან გიმშობიარა.

ტყე კი ხვიარა, მწვანე ზენარს
გინანილებდა,
სიტყვას უფლისას ვერავინ და
არა აფერხებს,
მთას მსახურობდა ანტონი და
უფლის არს ნება,
მთა მსახურობდა პირნათლაღვე
ანტონს და ბერებს.

იმ უძველესი დღეებიდან
დღემდე ასეა,
მკერდდალენილიც გვინახიხარ
მრონმდინარეც,
გამმრთელბელი შენი მკერდის
არის მესია,
როგორც ალგაგო,
გიმეორებს ისევ იმავეს.

შენი ბერები ყინვის გზებზე
მედგრად მიდიან,
დათვის შვილები აიყვანეს
თავის შვილებად,
ადამიანს და ცხოველს შორის
ისევ ხილია,
რადგან, რაც უფრო მეტს აჭმევენ
უფრო შივდებათ.

დატორილი და სისხლიანი
ახლაც დატოვებს,

სისხლის მდინარე ეღვენება
საქრისტიანოს,
ღმერთო,
უფალო მოგვარიდე
დამპყრობელთ ტორებს,
ისე ჰქმენ ომმა რომ
მშვიდობა იმშობიაროს!

ელდარ ჭიჭიაპვილი

უფალო ჩემო

ვიყავი, ვარ და მარად ვიქნები,
პატარა სუნთქვა, დიდი ქარიშხლის!
ხან ავენთები და ხან მივეჩრები
სისხლად, რომელიც ბორგვას არ იშლის!
უფალო ჩემო, ვარ შენს წინაშე,
გაშლილი, მსგავსად ძველ ეტრატების,
შენგან ხელქმნილი, ვნებებით სავსე,
მსგავსი და მგვანი შენივ ხატების!
ჩაფრენილი ვარ სანუთროს ფაფარს,
როგორც ხავსს კაცი, წყალწალბული
და თუ ჯერ კიდევ სულს არა ვლაფავ,
იმედად ჩემად კვლავ შენ მეგულვი!
ნაყროვანებით მოვიტრაპეზე
ტაბლა, საუფლო უფლის მგმობელთა
და დავინერე გულის დიფტიქზე
ჰანგები წმინდა საგალობელთა!
ამომენურა სისხლის ზედაშე,
რითაც მშვიდობის მტრედებს ვათრობდი
და მერე მსხვერპლად ვწირავდი ზეცას,
მზრუნველი მამის თნევა-დათმობით!
უფლის მშვიდობის თანაზიარნო,
ზეცას შეგწირეთ საღვთო მტრედებად,
თქვენი მხარ-მკლავის ფრთათა ირაოს
ანკი რომელი ცა დაიტევდა?
ხამს უამურთაც ზოგჯერ ამება,
ფართედ გაუღებ გულის ხანაგებს,
თუმცა კი ვიცი, ეს მონყალეა
კვლავ უმონყალოდ გამაჩანაგებს!

ყველას თავისი ელის გოლგოთა,
გზა, სისხლითა და რწმენით სალამბი,
მადლ-უმადლობა უბირთა ბრბოთა,
ეკალწნული და ძვალთშესალაგი!
კვლავ ნიშანს მაძლევს წმინდა გიორგის
თავზე მბრუნავი შვიდი მნათობი,
გარეჯის წმინდა მინა, ხრიოკი,
შროშან-ზამბახთა სუნთქვით სამკობი!
მინა, წმინდანთა დედამშობელი,
წმინდათა თანა სადიდებელი,
ღვთისმშობლის ვაზის საგალობელი
და ქართველობის რწმენის კედელი!
ახლა სუდარად თულა მარგია
მშვიდობის თეთრი ბაირაღები,
გახუნებულა მათი მაგია,
მამა-პაპათა სისხლით ნაღები!
ო, კარგად მახსოვს, ვიყავ გვეშული,
როცა პირველად გამოვიცხადე,
ვერ მოგწვდი, მაგრამ გულის სინრფელე
ამოგლალადე ლოცვით ზეცამდე!
ახლა იმ ადგილს, ვით სანთიობოს,
ახალსულობის გალობს ებანი,
მე კი, ამ ქვეყნად, მწირსა და ობოლს,
მიუსაფრობის მთანგავს ვნებანი!
გვიანლა მივხვდი, რა თვალთმაქცია,
ის, ვინც მეგონა სულის მკურნალი,
როგორც კეთროვანს, ზურგი მაქცია
და სიყვარულზე მითხრა უარი!
დავალ ბოგანო და უნუგეშო,
უპოვარი და მიუსაფარი,
ჩამსაფრებია უკვლო, უგეშო,
დრო უღმობელი – ავი ჩაფარი!
ცა დამინალმეს ომის მსტოვრებმა,
ისევ მწიფობენ რისხვის მტევნები,
გოლგოთა სისხლით დამეტბორება,
ჯვარს მაცვამენ და ისევ ვევენები!
რისთვის მინდოდა ტრფიალის ფანდი,
ღვთაებრივ ჰანგთა ხიბლი ზემოდან,
თუ აღვლენილი, მიწიდან ცამდის,
ისევ მიწაზე დაეცემოდა!
თუ ჩემი სულთქმა და აღმაფრენა
გაილეოდა ვით ღამის ღანდი,
ჩამიქრებოდა ცეცხლი და მზერა
და სრულქმნილებას ვერ დავიცავდი!
კვლავ შურისგებად აიფაფრება
სისხლი, ტკივილით ანაყფარი,
ნაილეკება რისხვა და ვნება,
მთის ნაკადულად გადმოჩქეფარი!
ზეციდან ცეცხლის მოწვიმს შროშანი,
სისხლფერ სუდარებს ქსოვენ ხელები,
ფრთებდალენილი, როგორც ფრთოსანი,
ნანგრევთა შორის ჩავესვენები!
ქვა ადულდება კიდით კიდემდის,
დამესევიან ცეცხლის ენები,
დედო ზარივით ჩამოვრისხდები
და მთელ სამყაროს გადავევლები!
მოდო, მომწმინდე გვირგვინის ეკლით
ძონი, შუბლიდან ჩამობნეული,

ნეტარებისგან სუნთქვაც კი მეკვრის,
რადგან სიკვდილი ვნახე ძლეული!
ვიყავი, ვარ და მარად ვიქნები,
პატარა სუნთქვა, დიდი ქარიშხლის!
ხან ავენთები და ხან მივექრები
სისხლად, რომელიც ბორგვას არ იშლის!

გონა ჭაპუკაიძე

შეხვედრა ქრისტესთან

შეხვედები მას და...
გული გრძნობს სხვას...
მოსწყდები მყარს და...
ენვევი ცას...
მისი მზე გათბობს და...
ათბობ შენც სხვას...
ყოველდღე ხარობ და...
ახარებ ხალხს...
გაჩერდა შენთვის და...
ვერა გრძნობ ჟამს...
უმისოდ არც გსურს და...
არც ვინმე გწამს...
ხვდები, ხელს ჰკიდებ და...
ტვირთულობ ჯვარს...

ინო არსენაშვილი

* * *

რად მწუხარე ხარ, სულო ჩემო,
რად მწუხარე ხარ.
რად დამიტევებ
ურვათა შინა?!

რად მწუხარე ხარ, სულო ჩემო,
რად თრთი, კანკალებ,
რამ შეგაშინა?
უფლის ნაწილო,
უფალსავე უნდა მიენდო,
გული გაუხსნა და იხილო,
მიგიძღვება რამეთუ წინა,
რად მწუხარე ხარ, სულო ჩემო,
რად მწუხარე ხარ,
რამ შეგაშინა?
რად მწუხარე ხარ, სულო ჩემო,
რად მწუხარე ხარ?
ღმერთს თუ სასოებ,
მოვა დრო შენიც,
რომ მშვიდობით დაბრუნდე შინა;
რად მწუხარე ხარ, სულო ჩემო,
რად მწუხარე ხარ,
რამ შეგაშინა?

რონა გუბუტიშვილი

* * *

ნეტარო ნინო, ლოცვაზე მწუხრის ჩემი კანდელი სულ მიმქრალია...
დგას გაზაფხული, სინათლით უხვი,
და რომ ვერ ვთბები, რისი ბრალია...
კერიას ისევ კვესავს ლადარი,
გული შფოთავს და სული მდორეა...
– სად არის მთები, წყლები სად არის...
მოგსდევ მაშვრალი... ვით სიდონია...
თუ გზა-ბილიკი გადაიკვეთა...
რად ვეურჩები ქარებს, ჟინიანს...
– იქვე დგას წყალიც, მთებიც იქვე დგას,
ნუ გეშინია, ნუ გეშინია!..
– ეს ჩვენებაა შორეულ ხმათა,
არსად წასულა ნაძვიც და ფიჭვიც...
წყალი გაჩერდა, ვით სისხლი ყრმათა,
პირქუში მთები დაირღვა, იჭვის...
ვისმენდი, ჩუმად დავიწყე ლოცვა,
ყველა ტკივილი ერთად მტოვებდა...
მახსოვს მზის სხივის პირველი კოცნა,
სახეს შეყინულ ქუთუთოებთან.
როცა ნათელი, ცისკრის მხლებელი,
ბროლის ნამსხვრევად მიწას ეყარა...
ვხედავდი, სვეტი, ხელუხლებელი,
კვარცხლბეკზე როგორ ჩამოემყარა.
ცამ მოახურა ოქროს მოვი ხეს,
ის გაყვა ბილიკს, ვარდებთოვლიანს...
თქვა – ქართველთათვის მაღლი მოვიდე!
საქართველოსთვის ვქმენ, სიდონია!

ელგუჯა ციგროშვილი

აღსარება

ღმერთო, იმას გთხოვ,
არ გამხადო ისე საბრალო, —
ჩემი ცოდვები, უსინდისოდ
სხვას დავაბრალო;

მე ვერ დავლაშქრე
ვევრესტი ან ტიანშანი
და ვერც რაინდის ვერ მოვირგე
აბჯარ-ჯავშანი;

თუმცა ვერ გავხდი მე სხვებზე
ცნობადი, დიდი...
არასდროს ვიყავ მოყვასისთვის
ორგული, ფლიდი.

მუდამ ვცდილობდი, ვყოფილიყავ
მათთვის გზა-ხიდი...

არას გემდური, — ჩემს ცხოვრებას
მე თვითონ ვქმნიდი.

P.S.

ღმერთო, იმას გთხოვ,
არ გამხადო ისე საბრალო, —
ჩემი ცხოვრების შეცდომები
სხვას დავაბრალო!

მაკა აბულაძე

* * *

დაღვინებულია (ვსინჯავ ყლუპებით)
და მამაჩემის შავი მაჭარი —
მუხლებს მისუსტებს და სისხლში ატანს,
ვით ფეხის გულში ცივი სამსჭვავლი.

მამამ მიაბო, ის — რაც ახსოვდა,
რაც იცოდა და რაც არ იცოდა
და ბოლოს, სიტყვა რომ აღარ ეყო,
მან შენი სისხლი გამომიწოდა.

ცრემლები ედგა ცისფერ თვალებში
(თვალები ჰქონდა ბავშვურად მორცხვი.)
და შენი მცნების აღსასრულებლად,
სისხლში ჩაანო, შენივე ხორცი.

ღმერთო! უღმერთოდ გტანჯავთ, ხანდახან.
ღმერთო! დღეს შენი სისხლი მარწყულებს.
დღეს მამაჩემი მიხსნის, სადა ხარ,
შენც რომ გტკიოდა, იმას მარწმუნებს...

ბნელი ღამეა, ნანატრი სოფლის,
ქარს ფანჯრებიდან თოვლი შემოაქვს.
პურს მამაჩემის სუნი აქვს, ოფლის.
სისხლს — მამაჩემის ფეხის გემო აქვს.

მანია ღიაკონიძე

ო, ღმერთო ჩემო,

მინყალობე იოზის რწმენა!

ო, ღმერთო ჩემო, მინყალობე იოზის რწმენა,
და მერე თუნდაც გამახვიე უდაბნოს ნისლში,
დე, აიშალოს ყვავ-ყორნების წყება და წყება,
ვიცი, მოხვალ და სასოება დაკარგულს მიხსნი.

ტკივილი, ჩემი, უსაზღვროა და უნაპირო,
და-ძმა დავკარგე, გაღესილი ხმალი მცეს კეფას,
ჩვენს მამულს მუმილი შესეგია, ხრავს და ნადიმობს,
ყურში ჩამესმის საზარელი ურჩხულის ქმენა.

ამოშანთულა დედამინა წელთა სიავით,
ბოროტეულის არ კლებულობს ძალა, სიმძიმე,
ისევ განიცდის ზნეკეთილი ავთაგან გვემას
და ვეზიდებით მძიმე ლოდებს, როგორც სიზიფე.

პირგამშრალი და დამაშვრალი სამყაროს წიაღს
შენი ნება თუ გადაარჩენს, მოურჩენს წყლულებს,
იობის რწმენა აღგვადგენს და არ მიგვცემს ზიანს,
უკვდავების წყალს დაგვაპკურებს ქართველებს
გულზე.

და რალა არის სიყვარული, თუ არ გინამეთ,
ან და რა არის ჯოჯოხეთზე მეტი ნამება,
ცეცხლში გახვეულ დედამინას თუ არ ვუნამლეთ,
მაშინ აღარც ღირს ცხოვრება და სულის წვალება.

ციცი ჟოჯოხეთი-სითარიშვილი

მხოლოდ შენ შეგნვეს!

შემობრძანდება უფალი ღამით,
ჩვილი იესოს შობას გვაუნწყებს,
ჩვენ ცივ სარკმელთან დადგებით კრძალვით
და სულის კარებს თბილად გავუღებთ.
ცისკრის ვარსკვლავით მოვა იესო,
ქვეყნიერებას სიმშვიდეს მოჰფენს,
ისევ გვაჩუქებს მომავლის რწმენას
და კიდევ ერთ შანსს ცოდვილ ერს მოგვცემს...
მე გელოდები, მოდი, უფალო,
ერთი მოკვდავი ვბედავ, გინატრო!
მხოლოდ შენ შეგნვეს ჩემი „აღდგომა“,
უბადრუკ სულსაც შენ ერთს მიგანდობ!

ვაჟა მიროტაძე

ერის მამა ილოცება

კავკასიის მთების ძირში
მოფუსფუსე ჩემო ერო,
ქრისტესმიერ სიყვარულში,
დამაშვრალი, შორსმჭვრეტელი.
ღვთისმშობელი შეგწოდებს,
მადლი ილიასი, მართლის,
დავითისა, თამარისა,
ჩვენი ბრძენი პატრიარქის.
მზიან ღამის განათებულს,
ბიბლიური ხიბლი მოსავს,
რა ვარდები უკრეფია,
ეკლებიან გვირგვინოსანს.
ხელთ უპყრია ერის მავა,
სასთუმალთან ღამეს უთევს,

იმის ლოცვა საღ კლდედ აქცევს,
საქართველოს ყოველ კუთხეს:
„ძნებით, ჩხებით, სიყვარულით,
გამრავლდითო, ტყხეთ ახო,
გიხაროდენ ქართველებო,
ღვთისგულში გვაქვს სამოსახლო“.
ახლა უნდა ვითამაროთ,
ახლა უნდა ვიდავითოთ,
ღმერთიც გვლოცავს, მოშენდითო,
სულ მარადის იყავითო,
გამობრწყინდი, დიდგორო და
აეღვარდი ბასიანო,
უნმინდესი კურთხევითა,
დღე თენდება სასიამო.
რაც ქართველმა იწადინა,
რაც ქართველმა იოცნება,
ავიხდება, რადგან ერის,
ერის მამა ილოცება.
ზარი რეკავს და გუგუნებს,
მოგვიწოდებს დედო-ზარი,
გიყვარდეთო, გიყვარდეთო,
ქართველის მავის შემტყობარი.
იბარდნება ხარდანი და
ვაზი ფიფქით იკოცნება,
გაბრწყინდება საქართველო,
უნმინდესი ილოცება.

თანგო ხუციშვილი (ქრისტეს მხელარი)

იქ ვდგავარ...

(ქრისტიანული ლექსი)

იქ ვდგავარ, სადაც ძნელია დგომა,
სადაც მაცდურმა დააგო მახე,
და ეს ცხოვრება წააგავს კვდომას,
თუკი არა გაქვს შენ შენი სახე!
იქ ვდგავარ, სადაც გზა არის ვინრო,
ეკალ-ბარდებით, არა ვარდებით,
თუ მოხდა, ფეხი დამიცდა ვინძლო,
მომეცი ხელი, თუკი ვვარდები.
იქ ვდგავარ, სადაც კაცს ჰქვია მამა,
სადაც ღვთისმშობელს წააგავს ქალი,
იმ სიყვარულის უწყვეტი გამა,
რომ წინაპართა დიდი გვაქვს ვალი!
იქ ვდგავარ, სადაც მე უნდა ვიდგი,
დროის ქარტეხილს ვებრძოლო კალმით,
და მელნის ბოლო წვეთამდე, ვიდრე,
სადამდეც სული იქნება ჯვარცმით!
მოვიდა ჟამი, სადაც ქირს სუნთქვა,
და სადაც ვერცხლი ანათებს მხოლოდ,
უფალო ჩემო, დამშანთონ თუნდაც,
ოღონდ შენამდე მოვიდე ბოლოს!

მაკა გელაშვილი

წმინდა მარინეს წამება

წარმართ მშობლების ნიაღში იშვა,
მამა ქურუმად იყო ცნობილი,
დედა ადრევე გარდაიცვალა,
ოჯახი იყო ღმერთდაგმობილი.

მალე მარინე წამოიზარდა
სულხორცეულად ლამაზი, ზრდილი,
ჯერ მის სინმინდეს, სიმშვენიერეს,
არ დაჰფენოდა ბოროტის ჩრდილი.

თორმეტი წლისამ შეიცნო ქრისტე,
გულით ენადა ნათლობა წმინდა,
მაგრამ სოფელში არ იყო მღვდელი,
სისხლის დათხევა გადაეწყვიტა.

ქურუმმა მამამ უარყო შვილი
და შეიძულა სინმინდე მისი,
მაგრამ მარინემ უფალს მიანდო
უბიწოება სულისა, თვისი.

ოლიმპრიოსმა, გულქვა ეპარქმა,
ქრისტეიანებს რომ დევნიდა ყველგან,
მინდორში თვალი მოჰკრა მარინეს,
თხუთმეტი წლისას, გამოსულს ცხვრებთან.

აღმოსავლეთის ქვეყნების ეპარქს
ბინძური გული აუვსო ვნებამ,
ცოლობა სთხოვა, პასუხიც სთხოვა,
სურდა გაეგო ქალწულის ნება.

წმინდა მარინემ არ დაუმალა,
მორწმუნე იყო და ქრისტეს სძალი,
ოლიმპრიოსმა ბრძანება გასცა,
წამოეყვანათ უბიწო ძალით.

უღვთო სამსჯავროს ბევრი უცქერდა,
მარინე მტკიცედ იცავდა რწმენას,
არ ეშინოდა და მხნედ სჯეროდა
რომ ის შეძლებდა ტკივილთ დათმენას.

კერპებს არაფრით არ სცა თაყვანი,
არ შეიცვალა ქალწულმა ნება,
ეპარქს შესძულდა და განრისხებით
მისი უბიწო სხეული გვემა.

ხორცებს ჯიჯგინდნენ ხეზე მიმსჭვალულს,
უფლის შეწვევით არ გრძნობდა ტკივილს,
მონამის გამო, ირგვლივ მყოფ ხალხში
გაიგონებდით უჩუმარ ტირილს.

მარინეს ლოცვა აღწევდა ზეცას,
ხორცი მინაზე ცვიოდა ირგვლივ,
ვინც კი იწამა იესო ქრისტე,
წმინდანის თავზე ხედავდა გვირგვინს.

დანყოლებული ჩასვეს დილეგში,
ყველა იარა გამთელდა უცებ.
ეხარა ქალწულს უფლის მტრედისგან
რომ ძლიერ ტანჯვას კიდევ გაუძლებს.

უკანასკნელი ღვანლის დღეც დადგა,
განკურნებული მარინე გვემეს,
სანთლებით მთელი სხეული დასწვეს,
ვერ იკავებდა მნახველი ცრემლებს.

მარტილმა უფალს ნათლობა სთხოვა,
ლოცვად აღაპყრო წმინდა თვალები,
ეპარქმა წყალში დახრჩობა სცადა
ხელფეხშეკრულის, განანამების.

უცებ მიწისძვრა მოხდა ძლიერი,
მინას დაემხო ყველა მტანჯველი,
წმინდანს ნუგეში ზეციდანა სცა
იესომ, მჯდომმა მამის მარჯვენით.

მრავალმა მაშინ იწამა ქრისტე,
მათი წამებაც ახშობდა სუნთქვას,
ქალწულ მარინეს ნარკვეთეს თავი
და წმინდა სული შეჰვედრა უფალს.

ია ხასანია

* * *

ჰოი, უძლები შვილის კვალდაკვალ
სინდისის ვინრო ბილიკს ვგვი, ანდა,
სული როდემდე ვაბორიალო,
სინანული რომ დამიგვიანდა?!

სანამ გონს მოვალ, (მოვალ კი ოდეს?..)
ჩემს ძვალთსალაგზე სხვა დაალაჯებს,
ის, ვინც შემიძვრა უბეში თბილად,
რომ ხორცის შვებად მივენდო ქაჯებს.

ვინც სალოცავი მიქცია დახლად,
იუდას კდემით შემოდის ახლა,
ვინაც ზნით დამცა, წიგნი წარმტაცა,
გამასახლა და შემომისახლა,

ვინც სიყვარული დაარქვა ავხორცს
და ამიყარა ვენახში მიწა,
ჯვრის ძალასა და ნინოს ჩურჩულთან
ნაზავი ვაზი ვინც შემიბილწა.

სადაც კი რწმენის კვარები მენტო,
ამომიშენა ლოდებით ნიშა,
ძმა წამკიდა და მით მიმეზობლა,
ჩემი ადათი გადამიჯიშა.

იმ მოდგმის არ ვარ, გოლიათ მტრებს რომ
მუჭისოდენმა ვურყიე ველნი...

გულში რომ სავსე ძარღვი გვიცემდეს,
დღეს რამდენნი ვართ რიცხვით ქართველნი?!

მე ვარ ის, ვინაც კარი გაუღო
ზღვით მოფრენილს თუ შემოსულს დინგით,
მე ვარ ის, ვინაც ოცდაათ ვერცხლად
მოვკვდი და ციხე გავტეხე შიგნით...

ამდენი წვის და ტკივილის მერე
ვიცი, ნელთბილი გბაგვარ, უფალო,
რადგან კვლავ ვფიქრობ, ღვანლი ვიტვირთო,
თუ ჩემი ცოდვაც სხვას მიეუთვალო?..

ბასრად მდუმარე განსაცდლის ველზე
სულს რომ მიცხოვებ, იმ მტერს, სალამი!
თუ სიტყვა ფარზე უნდა გადატყდეს,
მომისროლია უკან კალამი!..

თამარ ქართული მეტრეველი

* * *

განკითხვის ბელტით მასამარებენ,
შურის სკივრიდან ნალველი მერგო,
ვერც ფოთოლცვენის გავიგე რამე
და ვერც გაზაფხულს გავუგე გემო.
უფალო, ნეტავ შენი სამოთხის,
ლობის კუთხესთან მარგუნო ჩერო,
თიბათვის წვიმის ჩამონაჟურით,
რომ სინანულის ლექსები ვწერო.
ახლა ცრემლებით მწყურია ლოცვა,
მინდა, რომ ისევ ედემს ვსახლობდე,
ლექსები უნდა სულს შემოვაცვა
და უფალს ასე მიუახლოვდე!

იამზა არველაძე-ხეცურიანი

ღვთიური მცხეთა...

მეგზურად გამყვა მზიანი მთვარე...
შემომატარა – მთლად მცხეთის არე,
შემოქმედება ღმერთის და კაცის –
ცად აზიდულა სულთა სავანედ!
სად სვეტიცხოვლის დიდ კარიბჭედან –
გვმოძღვრავს მირონით – ღვთიური მცხეთა.
„ჭკუით შვილებო“! გიხმობთ აქედან...
ღმერთი, სამშობლო – ერთია ჩვენთა.
უფალი უსმენს ჩვენს გულისფეთქვას!
მაცხოვრის კვართი, ღვთისმშობლის კალთა,
ღვთიური მადლი – ასურელ ძმათა,
ნინოს ჯვარი და მირონის ძალა –
წმინდა ანდრიას სიტყვით გალობა!
იქმნა ჩვენზედა დიდი წყალობა!!!
გამოაცოცხლეთ წინაპართ გენი:

ბნელი გაქრება – სინათლის ბჭენით.
ღმერთისათვის და მამულისათვის –
გონებით მართეთ მარჯვენა თქვენნი!
თვით გაიზარდეთ, – სხვისით რას ელით?!
გყავდეთ უფალი მარად თანმდევად...
„სწავლა და შრომა ნუ დაგზარდებათ“!
უფალიც – თავის, თვით უნდა გახდეთ!
მოყვასი გულით გიყვარდეთ, გწამდეთ!
ამაღლდით!.. წმინდა სულით – ზეცამდე!!!

ანა გელაშვილ

ის დღე სხვა იყო...

ის დღე სხვა იყო, მე რომ მინდოდა,
მადლსავსე ველი,
მე, – თქვენი სიტყვის მფარველი ოდა,
თქვენ – ჩემი მცველი.

ის დღე სხვა იყო, სხვა გათენებით,
არსაით ჯავრი,
მე, – ღვთის გზას მყოფი თქვენივე ნებით,
თქვენ – ჩემი მგზავრი.

თუმც სურვილები ჩემი სხვა არის,
ტკბილმოუბარო,
ვდგები იმისთვის, რომ საზიდარი
გადმოგაბარო...

წლებია, უკვე ვნატრობ, გახარო:
არ გავაჯერე,
არ დავამძიმე ცოდვით სამყარო,
ცრუ არ დავფარე...

ოხ, ჩემო თავო, ჩემივე მტერო,
მადლის საბელო,
და მაინც ჩემი ნაბიჯის მცველო,
შენ, – ღვთისმშობელო!

ანა ღვინაშვილი

* * *

ასე ამბობენ, ის მლიქვნელი ვარ,
ვინც ფარისევლობს ყოველ ნაბიჯზე,
სინანული მჭამს და იმ კაცს ვგავარ,
რომ უცურდება ფეხი ნაწვიმზე...
მე ჩემს გოლგოთას ზურგით ვატარებ,
არც მსუბუქსა და არც ისე მძიმეს,
ამპარტავნება – სულის ჯალათი,
როგორ მიმოკლებს ცხოვრების სიგრძეს...
თუმცა ვერევი დაბნეულ მრევლში,
და ხმის კანკალით ვითხოვ შენდობას,
ახლაც არ ვიცი რას ვიმსახურებ,

ვინმე მაინც თუ კიდევ მენდობა...
ისევ ნაბიჯის აუჩქარებლად,
ამბიონისკენ მივიწევე ნელა,
მშვიდად კი ვისმენ ქადაგებას თუმცა,
არც გუშინდელზე ნაკლებად ვლეღავ...
როგორც არ უნდა ვმალო უფალო,
ხომ იცი როდის დავპატარავდი,
სულს სიმსუბუქე ახლა ეტყობა,
რომ აღარ ვმაღავ რასაც ვმაღავდი...
ან სხვა რა გზა მაქვს ვივლი იქამდე,
სანამ სიცოცხლის ღირსი ვიქნები,
ბევრჯერ შევცდი და დღეს უკვე ვიცი,
მკლავს და მაცოცხლებს მხოლოდ სიტყვები...
მწუხრის ჟამს ვთბები და სანთლის კვალი,
ტაძრის კედლებზე ეტყობა ერთობ,
ყველა შეცდომა სულს რომ მიბნელებს,
ოდესმე იქნებ შემინდო ღმერთო!

ციური მისივნული

სიზმარი

წუხელ ვნახე სიზმარში,
ლურჯფაფრიან ცხენებით
უკრაინის სტეპებში
მკვირცხლად მივაჭენებდი!..
უცებ ჩიტი აფრინდა
მზესუმზირის ყანიდან
და ბუმბულით შევიცან
მწყერი ლამისყანიდან!
წუხელ ვნახე სიზმარში,
ლურჯფაფრიან ცხენებით
უკრაინის სტეპებში,
ლაღად მივაჭენებდი!
შემეგება ლაშქარი
დაფითა და ყიჟინით,
სამშობლოსთვის დამშვრალი,
დავით გურამიშვილი.
წუხელ ვნახე სიზმარში,
ლურჯფაფრიან ცხენებით
მირგოროდის ტაფობში
მშვიდად მივაჭენებდი!..
ცეკვავდა და მღეროდა
ლურჯი კაბით ნიავი,
სამშობლოში მომქონდა
ნიგნი „დავითიანი“...
წუხელ ვნახე, ჭენებით
დაქანცული ცხენებით,
მოყვებოდი დარიალს
უკვე სვენებ-სვენებით!..
მზე ჩავიდა, დაღამდა,
მთვარე ჩადგა კარავში,
ბეჯითობდა ბიჭუნა
ნიგნით ლამისყანაში!..
წუხელ ვნახე სიზმარი...

ალექსანდრე ჯინჭარაძე

ამ მზეებს იქით

ამ მზეებს იქით ჩემი სახლია,
ჩემი სოფელი...
რომ ვენახი მაქვს, არახალია.
ჩვენში ყოველი კაცის ხელი
მიწიანი და ცვრიანია.
ყველა პირუტყვის სხეულში დგას
ის მოძრაობა, რომელიც დღიდან გაჩენისა
მკერდით დააქვს ახალ თაობას!
ვინ არ მოსულა ჩემდა სამტროდ
კაცნი ყოველთა:
თურქნი, არაბნი, სპარსთა ურდო
შორეულ ველთა.
ყველა მომხვედურმა იავარჰყო ჩემი ბუნება.
მაინც კვილად მე მოვედე საუკუნეთა!
ამ მზეებს იქით
ჩემი გვარის დგას ეკლესია.
ღმერთთა ყოველთა
ჩემი ღმერთი უმაღლესია!
მე ამ ხელებით ამოვზიდე მძიმე ლოდები
ე, იმ ხევიდან და ვარ ასე და ველოდები
გაჩენის დღიდან სულსმოხვეულ მიწას და თიხას
როს შემომძარცვავს იგი, რომლის ფერხითთ
ვანთივარ,
ვით კელაპტარი, მზისებრ ქმნილი,
ფიქრით მდუმარი.
კაცი მიწისა, ცადაქნილი,
მაინც სტუმარი
დედამიწის...
ამ მზეებს იქით ჩემი ცა და ვარსკვლავებია...
ვინ არ მოსულა, დავუჭრივარ, გამმკვლავებია...
გაუჩეხია ჩემი ბალი, ჩემი ტყეები
მერმე წაუსხამს შვილნი ჩემნი, ვითა ტყეები...
მე მხოლოდ ცოლი დამრჩენია
და ეკლესიის ფუძე რღვეული.
ბაღლები კვლავ დასაჩენია,
წვიმაა, ფიქრია ამღვრეული!
ჰორიზონტს ქარნი ეხლებიან,
ათასწლეულთა,
ათასეულნი
ამბობენ: ჩვენი სახლებია
ამ მზეებს იქით!

ივანე პავლიაშვილი

ჩემო საქართველო!

სისხლით მორწყულო მიწავ, ქართულო,
წილნაყარი ხარ ღმერთთან ზეცამდე,
ოდიტგან გჩეხდნენ, გკაფავდნენ, გწვავდნენ,
მაგრამ სულ სავესე იყო ზედაშე.

კაფეს და კაფეს ბევრი მებრძოლი,
კინალამ იქცა ის შაჰის ტახტად,
თქვენ გაიმარჯვეთ სისხლსა და ხორცზე,
მაგრამ კახეთი ვერ გაპარტახდა.
ჩეხეს და ჩეხეს ვაზის ფესვები,
ცეცხლში ისროდნენ ჩვილების აკვანს,
ძირში მოკვეთეს ჩვენს დედებს მკერდი
და მაინც ზრდიდნენ ცოტნეს და შალვას.
ჩვენ ახოვან მამაც გმირებს,
ჯალათები მახვილითაც ვერ სწვდებოდა,
გულსა გლეჯდნენ, სულს ვერ სტეხდნენ,
ერთი კაცი ათს ებრძოდა
როცა მიხვდნენ ვერ აქცევდნენ,
ამ მცირე ერს თავის „მრევლად“,
დედოფალი კახეთისა
შაჰმა წაიყვანა მძევლად.
არ ეგონათ ამდენ ტკივილს
ქალი როგორ აიტანდა,
ანდა კიდევ რჯულისათვის
რომ შვილებსაც გასწირავდა,
მაგრამ შეცდნენ ურჯულონი,
სასწაულზე მეტი მოხდა,
დედოფალი ცეცხლში იდგა
და ერისთვის ლოცულობდა...
ცეცხლში დანვეს, ვერ გატეხეს,
ვერ მოგლიჯეს მის რჯულს სული,
რადგან მთელი საქართველო
იყო ქეთევანის გული.
...ნაცნობი ხმა რომ გვეძახის,
ეს წარსულის ექო არის,
ვერაფერმა ვერ გატეხა,
რწმენა ჩვენი წინაპრების,
ვერა მტერმა ვერ ჩააქრო
სული რწმენით ანთებული,
მარტო ქეთევანიც კმარა
გზად და ხიდად გადებული.

ქალთაგზა ანა სურმანიძე

* * *

მინების შემგროვებელო!
ჩამოილე ზურგიდან გუდა,
შენ რომ სახლები აქციე ნახშირად,
იმ ოჯახების ნახშირებით უნდა აგივსო.

მოიხსენი სათვალე!
შენ რომ ათი წლის სამკა დაფლითე
მშობლების თვალწინ,
იმის თვალეები უნდა ჩაგისვა.

ჩაყლაპე ენა,
დედის ენით გალაპარაკო!

ხორბლის ყანა რომ დაუნაღმე, ორი წლის წინას
ეზოში ჭურვი დაუმსხვრიე, ფანჯრებზე – მინა,
გაქცევა სცადა ფეხშიშველამ, წინ დახვდა ორმო,
დედამ მიუსწრო უსწრაფესად – დედალმა ქორმა...
იმ დედა-შვილის ნახშირები ცოდვად შენს ზურგზე
შენივე გუდით მოკიდულმა უნდა ათრიო.

სმენა დაიხშე!
თუმც, შენ ისედაც დაყრუვდები განკითხვის დღეზე,
როდესაც ყველა ერთდროულად კითხვას
დაგისვამს...

მინების შემგროვებელო!
შენი საფლავის ადგილი ჩვილის ცხედრებს
ამოუვსიათ...

და ახლა
ასეთ დიდებულს,
ასე დიადს,
ასე მომხვეჭელს,
შენივე დასამარხი მინა აღარ გაგაჩნია!

ია მერაბიშვილი

ემმაოსის გზაზე

კვლავ დამაშვრალი ემმაოს მივალ,
დანატრებული ჩემს ჯვარცმულ მოძღვარს.
რა ძნელი არის აღმდგარის ხილვა,
მისი აჩრდილი თვალთაგან მომწყდა.

* * *

შენ იგივე ხარ და ჰგიე მარად,
ლერწი მოჰკვეთე არყოფნას, სიკვდილს.
მე ხომ სიცოცხლე არ მსურდა, არა
და გათენება მანვალეებს, მიმძიმს.

ან ლოცვად ვდგავარ წინაშე შენსა,
მინისკენ ვაკმევ დაფერფლილ ნერვებს.
ამ უსაწყისო ფიქრებით გესავ,
სხვა ვერ გაიგებს ამ ძახილს, ვერვინ!

ტარიგად ილე ტკივილი ჩემი,
მოჰხედე თვალეებშიურულეებელს.
მე შიშნეული შევყურებ მერმისს,
რომელშიც ვლანდავ მხოლოდ წყლულეებს.

ვერ ავირიდე მღვრიე სასმისი,
მოყვასი მექცა ჯვრად და გოლგოთად –
შემადლებინე ტვირთვა ამისი,
რომ ვზიდო, უწინ როგორც მომქონდა.

შენ დამიმარხე მოყვარულ გულში,
გადამირჩინე საუნჯე მცირე,
სანამ ვარ, დავენერ, მიწყალე, ნუ მშლი,
ან გამაფრინე, რომ სხვები მტირდნენ.

ალექსი გოგბერაშვილი

წმინდა ტაძარი

ნუგზარ სხილაძეს

დღეს როდინოულს ავსებს ხალისი
და არემარეც რარიგ გაბრწყინდა,
სიყვარულსა და იმედს ასხივებს –
განახლებული ტაძარი, წმინდა.

კვლავაც ციმციმებს წვეთი ემბაზში,
რა საამოდ კრთის თაფლის სანთელი,
გულს ეუფლება განცდა, ნეტარი,
მარად დიადი და შუქნათელი.

დრო იდგა მკაცრი და სევდიანი,
დრო, ასე ცხადად ღმერთის მგმობელი,
წლები ბნელი და წლები წყვიდადი,
ქართულ გალობის უარმყოფელი.

აი, გასრულდა ჟამი მრისხანე,
გვამალლებს ახლა რწმენა, ძლიერი,
დიდი მადლობა ნუგზარ სხილაძეს,
ტაძრის აღმდგენელს ძველი იერით.

დღეს როდინოულს ავსებს ხალისი
და არემარეც რარიგ გაბრწყინდა,
სიყვარულსა და იმედს ასხივებს –
განახლებული ტაძარი წმინდა.

მამუკა ოჩიაური

სამას არაგველს

ვინ იცის რამდენს დაემსხვრა ფარი,
ზვავად მივარდნილს დაუნდობ მტერზე,
ჩემიც ხომ იყო იქ წინაპარი
პატარა კახთან, კრწანისის ველზე.

ტიროდა ზეცა ცოდვისგან მაშინ,
შეხორციებოდა ვადას ხელები
განაფულები დუმანთა მკაში,
მომხდურთ ჩეხავდნენ მხნედ მთიელები.

წინ მიუძღოდათ რწმენა და ჯვარი,
სხეულს ვერ ეგრძნო მძიმე ჭრილობა
არ გაიქცევა მთიელთა ჯარი,
ყველას ახსოვდა მტკიცე პირობა.

ერთს ათი უტევს, არ ცხრება მტერი,
მზემ დაივანა ღრუბელთა ყელზე
სისხლს შერევია ყვითელი მტვერი,
სიკვდილი დაძრწის კრწანისის ველზე.

უნყვეტ ტალღებად მოგორავს მტერი,
ჩვენს წასალეკად მოინწევს იგი
მინამ სისხლისა მიიღო ფერი,
მთიელთა ლაშქრის შეთხელდა რიგი.

მებრძოლს ვერ შველის ჯაჭვის პერანგი,
ისრები ირგვლივ გველივით ქროდა
ვით ლომთა გრგვინვა, მთიელთა ჰანგი
არ დუმდებოდა, კვლავაც ისმოდა.

ბოლოს არ დარჩა ძე ხორციელი,
ცეცხლმოდებული ინვოდა მინა
სამასი გმირი – გმირი მთიელი,
მკერდმენგრეული კრწანისში ინვა.

უფალმა მათთვის ცის გახსნა კარი,
მზემ დაივანა ღრუბელთა ყელზე,
ჩემიც ხომ იყო იქ წინაპარი
პატარა კახთან, კრწანისის ველზე!

მანანა პაპიაძე

ნატყვრა

ფეხით მომატარა საქართველო!
ფშავის გაზაფხული მანახა და...
ჯერამც სიკვდილს თუმც არ ვეპირები...
მერე სიკვდილზედაც თანახმა ვარ.
ვაჟას ლურჯი ია მაკრეფინა,
ველზე შველ-ირემი მადევენინა.
ალგეთს მაზრდევენა ლეკვები და
ცრემლი ტირიფივით მადენინა.
არაგვს ჩამიყვანა ქარაფებზე.
წყალზე კალმახები მაყრევენა...
მერე არ მადარდა არაფერზე,
ლაძე საჯიხვეზე მათევენა.
ცეცხლი მანთებინა იალალზე
ცაზე ვარსკვლავები მათევენინა,
მკლავი მასინჯვინა იარალზე
მთაში ხარ-ირემი მაკვლევინა.
სალბუნ მადებინა იარაზე.
დათვი საქამრეზე მათრევენა,
ლექსი მათქმევინა ფიალაზე,
ღვინო შადრევენინა მასხმევინა.
ზამთარს იალბუზზე ამიყვანა,
შენთან მაპყრობინა წრიაპები.
ცელით მაცელინა ლამისყანა.
ღვინით მომაგონა წინაპრები.
ტაძარს მანთებინა სანთლები და
მუხლზე მოდრეკილი დამაჩოქა.
ვენახს მასხვლევენა ვაზები და
ტანზე შემომაცვა შავი ჩოხა.
ხელში მაპყრობინა ხმალ-ხანჯალი
მტერი დაუნდობლად მახოცვინა.
მერე ნაომი და ნახანძრალი,
ისევ სალოცავი მალოცვინა.

ლამით ერთი ლექსი მანერინა
ნატვრა მათქმევინა სულ პატარა,
დაბლობს მამზერინა მთა-წვერიდან,
ფეხით საქართველო მომატარა.
კახეთს ალავერდი მომალოცა.
თბილისს სიონი და ნარიყალას
სუფრა მაშლევინა, ომალოსთან
მუხლზე დაჩოქილი ამიყვანა,
სვეტი დამანახა ნიკორწმინდის,
სული დალეული მონამეთა
მადლი მომამადლა ნინოწმინდის,
დიდი გელათის და მონამეთას.
ნეტავ მომატარა საქართველო,
ფშავის გაზაფხული მანახა და
ჯერაც სიკვდილს სულ არ ვეპირები,
მერე ყველაფერზე თანახმა ვარ.

ნათია ბრძელიშვილი

სინანული

ისევ შენთან მოვედი შვილი ურჩი, ცოდვილი,
უიმედო, დაღლილი, ეჭვებით შეპყრობილი.
მოვედი და თავხედმა მოვითხოვე შენდობა,
რადგან სული სავანედ შენს კალთას თუ ენდობა.
დამეხმარე უფალო, გზა მიჩვენე მართალი,
მომეც რწმენა მცირედი სიკეთის ანათალი,
ბნელში მომეც სანთელი, ეკლის გზებზე ვიარო,
რომ არ წავიბორძიკო, რომ არ გადამიარონ.
იქნებ უკვე რთულია ჩემი უკან მიღება,
ან ვერ დავიმსახურო უღირსმა პატივმა?
მაგრამ, განა უფალო, სიყვარული არა ხარ?!
განა დაბადებიდან არ მომყვები მხარდამხარ?!
მე კი თვალთ უჩინომ გულიც როგორ ჩავრაზე,
მზერა აგარიდე და მრავალგზის გაგაბრაზე...
გავბედე და მოვედი, შენი შვილი ცოდვილი,
შენდობას გთხოვ მწუხარე, სინანულით პყრობილი.
შემაგებე მეუფევე მადლმოსილი მარჯვენა,
რომ შემეძლოს მარადის შენს წიაღში დარჩენა.

ლალი მიქაია

ჭონა

დღეს კარდაკარ დადიან,
იძახიან „ჭონასა“,
კალათა გაუვსიათ
თეკლასა და ჭოლასა.
ერთი იყო ბატისა
ვერ გაიყვეს თანაბრად,
ითათბირეს, შეთანხმდნენ,
ორივეა თანახმა.

ჰა, აღდგომა გათენდა,
მზე მთებიდან დაგორდა,
დიდი პაპის საფლავზე,
ბატის კვერცხი გაგორდა.

ნუნუ კამუკაშვილი

რწმენა

პირჯვარს ვინერთ: მე და დედა
და... მშვიდდება გულები,
სანთლის შუქი გვაძლევს რწმენას,
სითბო მოდის ულევით.

დედამ მითხრა: წმინდა ნინომ
ჯვარი შემოაბრძანა,
ამ ქვეყანას მოეფინა
დიდი რწმენის – რა ძალა!..

მეც ნინო ვარ... მის სეხნია...
და ვამაყობ – სახელით;
ჩუმად რომ ვესათუთებით –
იმედს, – გულში ახელილს.

ქრისტე ღმერთი გვფარავდეს და
ვრეკოთ რწმენის ზარები...
ყველა წელმა შემოალოს
სიყვარულის კარები...

ნათია ღაშნიანი

სიკეთე

ზამთრის სუსხიან საღამოს,
ყინვით მობუზულ ფიჭვებთან,
შედგა ბიჭუნა, მამასთან
ერთად რომ მიაბიჯებდა;
და ხედავს – ერთი გლახაკი
გამვლელებს აღარ აჩერებს,
საბრალო, ნაგვის ურნაში
დაეძებს საჭმლის ნარჩენებს.
– მამი, იქ ვილაც კაცია,
ნახე, რა ცუდად აცვია,
თან მანანწალა ძაღლები
ჭამასაც აღარ აცლიან.
გთხოვ, ჩვენი ორი პურიდან
ერთი მას მივცეთ მამიკო!
– კი, შვილო, უარს არ გეტყვი,
თავად უფალი არ იყოს!
მე ჩემს ქურთუქსაც გავიხდი,
რომ მას დავუთმო უფასოდ.
გლახაკმა ხელი ალაპყრო
და თქვა – მადლობა უფალსო!
გზა გააგრძელეს. ბიჭუნა
სულ ხტუნვა-ხტუნვით წავიდა.

მარინა ცუხიშვილი

პაყენტი – ჩემი შემოქმედება

შენ მომენატრე, როგორც მხატვარს – თავის შედეგს
და როგორც პოეტს უსაყვარლეს ლექსის რითმები,
მინდა გიცქირო, შენგან თქმული კვლავ მოვისმინო:
„შენ, ხომ მე სიკვდილს გამომგლიჯე, არ მავინყდები.“
მე ბავშვობაში მეოცნებე მხატვარიც ვიყავ,
ყმანვილქალობის ჟამს მენვია ლექსების მუზაც,
ჭადრაკში ვწვრთვენი ბრძოლის ყინი და მოთმინება,
რაც ავადმყოფის სასთუმალთან თან მახლავს მუდამ.
დღეს ვარ ექიმი და დუელში, თვით სიკვდილს ვინვევ,
შენთან ჭიდილი ნაადრევად რომ გაუმართავს,
მოჭადრაკე ვარ, ფიგურების ნაცვლად დაფაზე,
წამლებს რომ აწყობს, იარაღად შენს სასთუმალთან.
შენა ხარ ჩემი ტილო-შედეგრი, უკვდავი ლექსი,
მოჭადრაკისგან მოგებული რთული პარტია,
რაც შევძელი მსურს გაგიმხილო, მარტო კი არა,
ღმერთის და თქვენი სიყვარულით გარს რომ მარტყია.
ღმერთს ყვარებხარ, მიგიტევა ცოდვები ალბათ,
ვის, რა უღბინს და ვის, რა უჭირს, ხომ თვითონ იცის,
და საჭირო დროს, მე აღმოვჩნდი შენს სასთუმალთან...
დიდება უფალს! ასეთია განგება მისი.

ლელა გაფრინდაშვილი

ვერ გამტეხს, ვერა...

შირაზის ტყვე ვარ, სულში ჩამდის წვეთ-წვეთად ცრემლი,
ეს მერამდენედ, სანამებლად ხურდება გრდემლი...
არ მეშინია, თანამიგრძნობს ერთგული მრევლი!

და მაინც ვწუხვარ, ვდარდობ, ვჯავრობ ურჯულოთ ბედზე...
ჭრილობა შუბლზე, გულში, მკერდზე, ტერფსა და მხრებზე...
დაძრწის სატანა უნდობელი საცდურად გზებზე!

მარწუხით მებრძვის ორგული და სულგაყიდული,
ვერ გამტეხს, ვერა, რწმენა მტკიცედ მაქვს ჩაკირული!
ზვარაკს – უფლისას ლოცვა მესმის სასოდ-ბინული!

* * *

გაუტეხელო, ქრისტეს მცნების დამცველ-ერთგულო.
წმინდანად გრაცხეს, ამ სამზეოს ბედით ბედკრულო,
ცოცხლობ, იცოცხლებ რწმენისა და ერის ერთგულო!

მუსრან ტაბატაძე

პატრიარქს

არავინ დადის უცოდველი ამ ქვეყანაზე,
 ყველა ჩვენთაგანს თავზე გვადგას ცოდვის ლოდები,
 კურთხეულ იყოს უწმინდესი უნეტარესი,
 ხელში უპყრია საქართველო წმინდა ლოცვებით.
 ლოცვად იღვრება სამშობლოსთვის, ქართველებისთვის,
 მის წმინდა სულში ბოროტიც კი ცხოვრობს ლამაზად.
 გადაგვარების გზას თუ ედგა სარწმუნოება,
 შემოაბრუნა, დააყენა ფეხზე ამაყად,
 წინამძღვარია სიკეთის და სიყვარულისა
 საქართველოც და ქართველებიც მისი შვილია,
 ღმერთთან ვილოცოთ, ქართველებო, გულით ვილოცოთ,
 დიდხანს გვიცოცხლოს მამა ღმერთმა დიდი ილია.
 მისი დიადი ფაქიზი და ნატიფი სული,
 ნეტავ ვიცოდეთ, თუ რაოდენ სიყვარულს იტევს,
 ღმერთმა დალოცოს უწმინდესი, ღმერთმა დალოცოს,
 მის წმინდა სულში უდევს ბინა იესო ქრისტეს.
 ყველანი თუ კი ჩვენ გავყვებით ამ კაცის ბილიკს,
 ლაღად შევხვდებით დამიჯერეთ ყველა განთიადს,
 ლექსად დავლოცავ, ვადღეგრძელებ მე წრფელი გულით,
 ჩემსს უწმინდესს და უნეტარესს დიად პატრიარქს.

ყაგარ ტიელიძე-ბლიაძე

სამშობლოს

დედასამშობლოვ, იყავ ნიადაგ თავისუფალი,
 შენგნივ ხარობდეს ყოველი შენი ქირისუფალი.
 გქონდეს გზა-კვალი, ვით ჩირაღდანი განათებული,
 მგზავრნი და მგზავრნი ჭეშმარიტ რწმენით ამაღლებული.

იყავ მხნე, ლალი, დაუჭკნობელი, გაუხუნარი,
 შენ ძირძველ ფუძეს არ მოეშალოს დასტურ სტუმარი,
 გიმრავლოს აკვნის არტახებში ლულუნა ჩვილი,
 იზარდონ, დადგეს ყველა რჩეული მამულიშვილი.

გიმრავლოს ხალხი კეთილმყოფელი, ღვთივმადლიანი,
 ახალგაზრდობა – გონიერი და იმედიანი,
 დვრიტად დაგედოს ადგილის დედა ცვარ-ნამიანი,
 გატკობდეს მისი „იავნანინა“, ალერსიანი.

ერში და ბერში მშვიდობა იყოს გამეფებული,
 მზისებრ ბრწყინავდეს ღვთისმშობლის ხვედრი, მირონცხებული,
 ქორწილ-ძობით და ნათლობებით ხარობდეს ჭერი,
 შენ სიღიადით, ფესვძლიერებით გმინავდეს მტერი.

გეპკურებოდეს ზესიყვარული დაუშრეტელი,
 ღმერთმა დალოცოს, მამულო, შენი საკურთხეველი,
 ხვავრიელობით გაჯერდეს შენი მარან-ბეღელი,
 მრავალჟამიერ, ჩემო ქვეყანავ, იყავ მზეგრძელი.

რეზო ბერაძე (რატველი)

იმედის ოცნება

ბოლმით მიბღვერენ ლორდები და... ანტიქრისტეს ამქრები,
თაფზე მესხმიან ვირთხები, როგორც ბებერ ლომს აფთრები!..
ვიცი, შენირულ ხაროვით ყელს გამომჭრიან დანითა,
საყდრებს, ტაძრებს და მონასტრებს ამომივსებენ ხავსითა!..
მაგრამ!.. მთა შესძრა მხედრულმა, ბანს მოსძახიან კლდეები,
ბულაჩაურში გამოჩნდნენ ახალი არაგველები!
გომბორზე მოდგა ლაშქარი, წინ უძღვით ხმლების ნათება, –
მცხეთაში მოდის კახეთი, ვაზის ჯვრის გადასარჩენად!
დროზე შენიშნეს ბიჭებმა, ციხეზე ცეცხლის ანთება,
ერწოს მთა გადმოიარეს რაჭამ, ლეჩხუმმა, სვანეთმა;
რიკოთი უკან დასტოვეს, სურამიც გამოუვლიათ,
სამეგრელოს და აჭარას, იმერეთსა და გურიას!
მესხეთ-ჯავახთა სიმღერით ზანზარი გააქვს მიწასა,
დიდგორში უთქვამთ შეკრება დაზრდილ მგლებს ალგეთისასა!..
...ანი რა მომკლავს, ხმა მესმა ქართლში ლომების სადარი,
ჰკა მაგასაო!.. ყიჟინით ჰქუხს საქართველოს მთა-ბარი!..
...მუხაზე მუხა ამოდის, ბუნება არ ცვლის კანონებს,
ვინც სხვის სიცოცხლეს თავს ესხმის, თავისას გადააყოლებს!..
დიახ! მომხდური მარცხდება!.. მათ არ შერჩებათ აფთრობა,
რომ აწყურიდან მცხეთამდე ცაზე იბრწყინოს მნათობმა!

თელავის აუტუხელი ცხოვრების ქიონია

წიგნის საჯაროდ კითხვის მსოფლიო დღე

თელავის ცენტრალურ ბიბლიოთეკაში წიგნის საჯაროდ კითხვის მსოფლიო დღისადმი მიძღვნილი ღონისძიება გაიმართა.

ღონისძიებაზე, რომელსაც თელავის მუნიციპალიტეტის მერის მოადგილე ფიქრია ყუშიტაშვილი დაესწრო, ადგილობრივმა პოეტებმა, მწერლებმა და თელავის მოსწავლე ახალგაზრდობის სახლის თეატრალური წრის მოსწავლეებმა საკუთარი თუ სხვა ავტორების წიგნებიდან ამონარიდები წაიკითხეს.

წიგნის საჯაროდ კითხვის მსოფლიო დღეს თელავი უკვე მეხუთე წელია აღნიშნავს.

ლიტერატურული გაჩერება

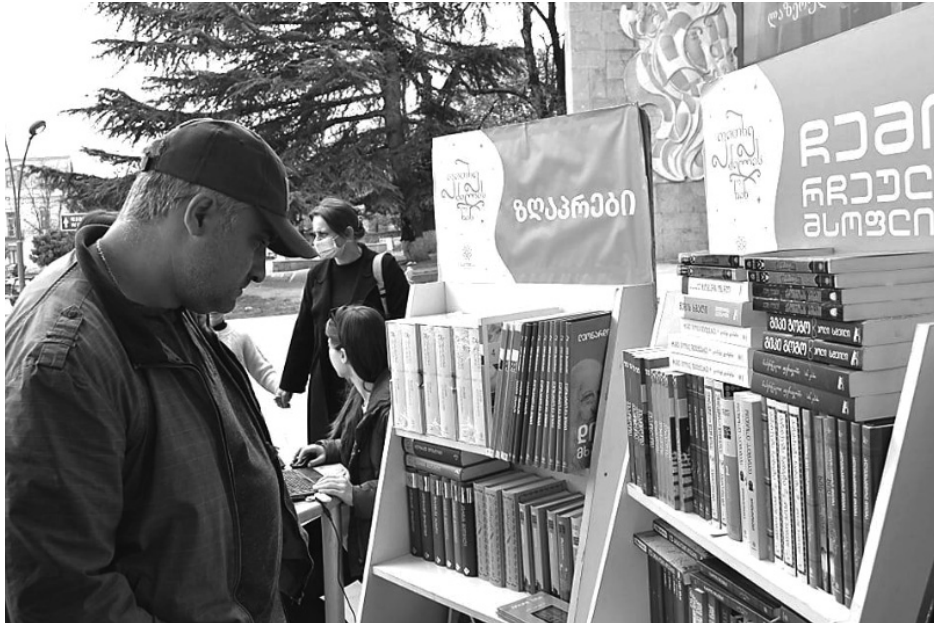
19 აპრილს, თელავის ცენტრალურ მოედანზე, გაიმართა გამომცემლობა „პალიტრა L“-ის აქცია – „ლიტერატურული გაჩერება“.

ლიტერატურის მოყვარულებს შესაძლებლობა ჰქონდათ გაცნობოდნენ ახალ წიგნებს და შეეძინათ ისინი 70 %-იანი ფასდაკლებით, ასევე, უსარგებლო მაკულატურა ახალ წიგნებში გაეცვალათ.

შეთავაზებით ბევრმა მოქალაქემ ისარგებლა.

ლონისძიებს ესწრებოდნენ თელავის მუნიციპალიტეტის მერის მოადგილე ფიქრია ყუშიტაშვილი, ადმინისტრაციისა და კულტურის სამსახურების უფროსები: თამარ ზაზანაშვილი და მაია დათუნაშვილი.

64

ელენეობა

ელენე ახვლედიანის დაბადების 121 წლისთავის აღსანიშნავად, თელავის სამხატვრო სკოლამ ტრადიციულ ქვეყნულ ღონისძიება სახელწოდებით „ელენეობა“ გამართა.

ლონისძიებს თელავის მუნიციპალიტეტის მერის მოადგილე ფიქრია ყუშიტაშვილი დაესწრო.

სამხატვრო სკოლის მიმდებარე ტერიტორიაზე სკოლის მოსწავლეების მიერ შესრულებული, სხვადასხვა ჟანრის 200-მდე ნამუშევარი გამოიფინა, ასევე ღონისძიების მსვლელობის დროს მოენყო გამოფენა-პერფორმანსი.

თელავში ენერჯოეფექტური სკამები დამონტაჟდა. სკამი შპსის ენერჯის გამოყენებით მუშაობს, მას აქვს უფასო WiFi, ტელეფონის დამტენი, ლაითბოქსი სადაც განთავსებულია თელავის ტურისტული რუკა და სხვა საინტერესო ინფორმაცია.

პარალელურად დაგეგმილია ისტორიულ ძეგლებზე QR კოდების და ქალაქის ორ ლოკაციაზე QR კუბების განთავსებაც.

პროექტის მიზანს წარმოადგენს მუნიციპალური ელექტრონული საინფორმაციო სერვისების გაუმჯობესება, ქალაქის კულტურული, ისტორიული და სხვა საზოგადოებრივი დანიშნულების ობიექტების ცნობადობის გაზრდა და ურბანული ტერიტორიების განვითარება.

პროექტი ხორციელდება საპილოტე რეგიონების ინტეგრირებული განვითარების პროგრამის და ადგილობრივი ბიუჯეტის დაფინანსებით.

